

tapasztalatok

Kommunális
reform

Letelt
a türelmi idő

3. oldal

4-6. oldal

7-21. oldal

www.onkormanyzas.sk

IV. évfolyam, 1. szám, 2014. március

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

**Tíz év
az Európai
Unióban**

22-45. oldal

Tartalom

Lesz reform! De mikor és milyen?	4
Kassa megyében újra jó pozícióink vannak	7
Ki kell kényszeríteni az együttműködést	11
A megye déli járásainak felzárkóztatása a célunk	14
Folytatjuk a jól végzett munkát	17
Megkülönböztetett figyelem a magyar kisebbségnek	19
Hogyan teljesítettek a magyarok által lakott járások?	22
Egy évtized tanulságai és eredményei	26
Az érsekújvári önkormányzat sikerrel járt	30
Zsigárd község és az elmúlt tíz esztendő	33
Sikerek és kihívások	35
Az Ipoly mente – több szempontból	38
Uniós támogatások a keleti határ menti régiókban	41
Papíron van támogatás, csak látszatja nincs	44
Európai Területi Társulások	46
A felső tagozatos diákok éve	51
Szlovákia nem a szegénység, hanem a szegények ellen indított harcot	52
Rossz törvény, amely nem javít a helyzeten	56

tapasztalatok

A nemzeti kisebbségek nyelvének használatáról szóló törvény kimondja, hogy azon a településen, ahol egy adott kisebbség összlakosságához viszonyított aránya meghaladja a húsz százalékot, „a Szlovák Köztársaság állampolgárai életének, egészségének, biztonságának vagy vagyonának fenyegetettségét érintő információkat a nyilvánosság számára elérhető helyeken az államnyelv mellett kisebbségi nyelven is feltüntetik”. A törvény azt is kimondja, hogy „szabálysértést követ el az a jogi személy vagy természetes személy-vállalkozó, amely/aki a feliratot vagy hirdetményt nem tünteti fel a kisebbség nyelvén is, amennyiben a Szlovák Köztársaság állampolgárai életének, egészségének, biztonságának vagy vagyonának fenyegetettségét érintő információkat tartalmazó feliratról vagy hirdetményről van szó”. Majd felhatalmazza a kormányhivatalt, hogy amennyiben ilyen közigazgatási szabálysértést állapít meg „és az írásbeli figyelmeztetésben meghatározott határidő leteltét követően sem történik meg a megállapított hiányosságok kijavítása, a kormányhivatal 50 eurótól 2500 euróig terjedő bírságot szabhat ki”.

A Pro Civis Polgári Társulás aktivistái tavaly ősszel véletlenszerűen több mint harminc üzemanyagtöltő-állomáson örökítették meg fényképekkel, hogy sem a „Dohányozni tilos!”, a „Nyílt láng használata tilos!”, a „Vigyázz! Robbanásveszély”, de más egyéb, az állampolgárok életének, egészségének, biztonságának vagy vagyonának fenyegetettségét érintő információt nem tüntettek fel a kisebbség nyelvén, esetünkben magyarul. Gondoltuk, segítünk a kormányhivatalnak a jogszabály betartásában, a jogi személyeknek pedig a közigazgatási szabálysértés megszüntetésében, ezért a hiányosságra írásban hívtuk fel a törvény őreinek a figyelmét, csatolva az említett fényképeket is. Minthogy első alkalommal folyamodtunk a jogérvényesítő magatartás ilyen kifejezési eszközehez, kíváncsian vártuk a fejleményeket.

A tapasztalatok vegyesek.

Elszomorító tapasztalat, hogy a megszólított illetékes hivatal a mai napig nem közölte velünk, miként járt el „panaszunkkal”, és milyen eredményre jutott. Pedig lépett a hivatal, mert az érintett töltőállomások tulajdonosai vagy üzemeltetői közül néhányan felvették velünk a kapcsolatot – némiképp meglepő tapasztalat, hogy a hivatal minden adatunkat kiszolgáltattott.

Azok nagy többsége, akik felvették velünk a kapcsolatot, szabadkozott: leginkább arra hivatkoztak, hogy nem ismerték a kisebbségi nyelvek használatáról szóló törvény idézett kitételeit, ellenben benzinkútjaikon szabadon használhatja anyanyelvét mindenki és - nagyon kellemes tapasztalat – a segítségünket kérték a törvény által meghatározott feliratok kétnyelvűsítéséhez. A segítség megadatott, a törvénysértés megszüntetett – a jog érvényesült, büntetés nélkül.

Az eset kapcsán szerzett tapasztalatokon túl már csak két kérdésünk van: vajon hány helyi államigazgatási hivatalban, önkormányzati intézményben, esetleg iskolánkban dokumentálhatnánk aktivistáink hasonló közigazgatási szabálysértést, mint amilyennel a töltőállomáson találkoztak, és nyitottak lennének-e ezen intézményvezetők a szabálysértés megszüntetésére, ahogyan azok voltak a töltőállomások tulajdonosai?

Pardon, még egy kérdés: a közigazgatási hivatalok vezetői sem ismerik a törvényt?

Óry Péter

Lesz reform! De mikor és milyen?

Régóta érezhető és egyre erősödik a Szlovák Köztársaság település-szerkezetével kapcsolatos kérdések, valamint a helyi szintű közigazgatási hatáskörök rendezésének a szándéka. E tendenciák egyként észlelhetők politikai körökben, a szakmai közegben és az úgynevezett civil szféra részéről. Ha egy mondatba kellene sűríteni e társadalmi megrendelés lényegét, azt lehetne megállapítani, hogy: „Ma már nem az a kérdés, megvalósítsuk-e a kommunális reformot vagy ne, hanem az, hogy milyen módon tegyük ezt.”

Ezzel az „információval” vezeti fel a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának (SzVFT) Elnöksége azt a dokumentumát, amelynek a címe „Kommunális reform”, s amely „alapanyag a városok és falvak regionális társulásai tanácskozására az SzVFT 25. közgyűlése előtt”. Az információ részét képezi még, hogy a társulás a kérdéskörrel többször is foglalkozott elnökségi és országos tanácsi szinten, hogy előkészítő bizottságot is létrehozott a pozsonyi központi iroda szervezésében, és szakmai konferenciákat is szervezett azzal a céllal, hogy a 25. közgyűlésen olyan záródokumentumot fogadhassanak el a küldöttek, amely több szempontrendszer alapján választ ad néhány alapkérdésre.

A szempontokat és alapkérdéseket így összegzi a dokumentum:

1. a kistélepülések problémaköre,
2. a települések társulásának lehetősége az összevonás helyett,
3. a kommunális reform alkotmányos szempontjai,
4. a kommunális reform gazdasági vetülete,
5. informatizáció – mint a kommunális reform segédeszköze,
6. a bevált külföldi modellek felhasználhatóságának a lehetősége,
7. a helyi önkormányzati rendszer sajátos, hazai modelljének javaslata a kommunális reformot követően.

ZMOS - 2014. január | www.zmos.sk

A számtalan egyeztetés, tanácskozás, konferencia után a társulás elnöksége decemberi ülésén értékelte az addig elvégzett munkát, majd egy független szakértőkből álló csoporttal közös megbeszélést kezdeményezett, amelynek eredménye több alkotmányos, szakmai és nemzetközi elvárást is magába foglaló elvi megállapításait a dokumentum a következőképpen foglalja össze:

- A kommunális reform elsődleges céljának a települési önkormányzati szolgáltatások végrehajtásának összevonása kell hogy legyen, nem pedig a községek összevonása vagy megszüntetése.

- A kommunális reform céljának a települési önkormányzati szolgáltatásokon belül az egyes tevékenységek színvonalnövelésének kell lennie.

- A kommunális reform tartóelemének a települési önkormányzati szolgáltatások hatékonysága növelésének kell lennie, amivel alapvetően járul hozzá a közpénzek hatékony felhasználásához.

- Általánosságban elmondható, hogy a tanácskozáson jelenlévő szakemberek egyetértettek abban, a Kommunális reform új modelljének a kialakítása annak idő-, szakmai és anyagi igényességére való tekintettel nem lenne hatékony. Hatékonyabbnak tartották a munka folytatását a már elfogadott, „A területi önkormányzatok modernizálásának a koncepciója a Szlovák Köztársaságban” című dokumentumon, amelyet a Szlovák Köztársaság kormánya 2009. július 8-án fogadott el 497/2009. számú határozatával, párhuzamosan megbízta a kormány területi önkormányzatokkal foglalkozó biztosát az ezzel összefüggő

feladatok javaslatának a kidolgozásával.

A területi önkormányzatok modernizálásának a koncepciójából fakadó feladatok megvalósításának a javaslatát a kormány 2010. január 19-én fogadta el az 52/2010. számú határozatával. A javaslat kidolgozásában együttműködtek az SzK Pénzügyminisztériumának, az SzK Belügyminisztériumának, az SzK Építészeti és Régiófejlesztési Minisztériumának, az SzK Szociális, Munka- és Családügyi Minisztériumának, az SzK Oktatásügyi Minisztériumának, az SzK Statisztikai Hivatalának, a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának és az önkormányzati kerületek képviselői.

A városok és falvak regionális társulásaihoz eljuttatott alapanyag ennek az elvi állásfoglalásnak megfelelően teljes terjedelmében tartalmazza a koncepcióból fakadó feladatok megvalósítására tett javaslatot és az ütemtervet is, a felelős intézmények megjelölésével, vagyis a kormány 52/2010. számú határozatát, kiegészítve az azzal összefüggő már elvégzett vagy félbemaradt feladatok számbavételével. Ebből az áttekintésből nyilvánvaló, miért nevezik hatékonyabbnak az SzVFT elnökségi tagjai és a szakértők közös tanácskozásukon a visszatérést ehhez a javaslathoz-határozathoz, semmint egy új koncepció kidolgozását a kommunális reform végrehajtásához. A 2010-11-es időszakban ugyanis intenzív munka folyt a minisztériumokban és egyéb államigazgatási szervekben a meghatározott feladatok teljesítése érdekében, miközben mindvégig partnerként vették ki részüket a munkából az önkormányzati szervek és szervezetek képviselői, illetve az általuk felkért szakembergárda, ennek

megfelelően a reformot elősegítő törvények egy jelentős részét is konszenzusos alapon módosították. Ugyanakkor az is kiviláglik ebből az áttekintésből – bár a regionális szervekhez eljuttatott alapanyag külön erre nem hívja fel a figyelmet és nem ad hozzá magyarázatot -, hol akadt el a munka, mi az, ami vélhetően gátolta a továbblépést.

A kormányhatározat záró szakasza a reform sikerességének egyik alapfeltételként kezeli az önkormányzatok és az államigazgatás feladatainak pontos körülhatárolását, vagyis azt, hogy a duális rendszer egyértelmű és hatékony fenntartása érdekében pontosan meg kell mondani, melyek azok az alanyi jogon az önkormányzatok hatáskörébe tartozó feladatok, amelyek elidegeníthetetlenek a területi önkormányzatoktól, ennek megfelelően ezek ellátásához konkrét pénzforrásokat határoz meg a törvény. Ugyanez vonatkozik az államigazgatásra is, vagyis külön meg kell határozni, melyek azok az állami feladatok, amelyekről sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem mondhatnak le az illetékes államigazgatási szervek, ugyanakkor – **elismerve az állam jogalkotói és feladatmegosztói jogát – körülrajzolódnak azok az államigazgatási hatáskörök, amelyek elvégzését – átruházott jogkörként – a területi önkormányzatok is elláthatják. Ebben az esetben viszont az állam kötelessége biztosítani az önkormányzatok számára az ezen feladatok ellátásához szükséges pénzforrásokat,** hiszen az önkormányzatok a költségvetésből kizárólag alanyi jogon elvégzett feladataikhoz kapnak pénzt, annak rovására egyéb hatáskörök ellátásával nem ruházhatók fel.

A megfogalmazás a kérdés elvi megközelítése, amelyet azonban kiemelt fontossággal taglal a Helyi Önkormányzatok Európai Kartája, s mint-hogy Szlovákia ratifikálta ezt a fontos nemzetközi egyezményt, igazából megkerülhetetlen törvényi feltétele a minőségi szolgáltatás biztosításának a helyi önkormányzatok részéről. Amikor a kormányhatározat megszületett, rég nem volt igaz a kitétel, rengeteg hatáskör került át átruházott államigazgatási feladatként a községekhez, természetesen a megfelelő pénzforrás biztosítása nélkül. Hogy ez a fordulás milyen mértékű, azt kellett volna megállapítania annak a **vizsgálatnak – auditnak**

-, amely az önkormányzatok alanyi jogú hatásköreit és átruházott feladatait vetette volna össze az ellátásukra fordított pénzüsszeggel, külön értékelve, mire elég az állam által biztosított plusz pénzforrás, tehát az az összeg, amelyet a törvény által biztosított adóhányadon kívül kapnak a városok és falvak. A figyelmes olvasó biztosan észrevette, hogy mindvégig feltételes módot használtam – nem véletlenül. **Az 52/2010-es kormányhatározat értelmében ezt a feladatot a kormánybiztos irányításával az érintett központi államigazgatási szervnek, a regionális és helyi önkormányzatok képviselőiből álló szakmai csoportnak kellett volna elvégeznie 2010. december 31-éig.**

És hát tudjuk, a jog- és hatáskörökből fakadó feladatok és azok finanszírozásának átvilágítására azóta sem került sor, pedig ez a kommunális reform megvalósításának az alfája és omegája, ha komolyan gondoljuk, hogy a reform célja a minőségi szolgáltatások biztosítása a polgárok számára. A 2010-es kormányváltást követően nem volt központi kérdés a közigazgatási reform, maga a tény azonban, hogy a települési és regionális önkormányzatok egyre újabb és újabb hatásköröket voltak kénytelenek átvenni átruházott feladatként az államigazgatástól megfelelő pénzügyi forrás nélkül, a közigazgatási rendszer finanszírozásának újragondolására készítette a Radičová-kormányt, amely nevében Ivan Mikloš pénzügyminiszter tárgyalta a városok és falvak képviselőivel és ígérte meg 2011-ben az átvilágítás folytatását. A kormány bukása miatt azonban ebből semmi nem lett, így az SzVFT 2013-as közgyűlése „kényszerült” arra, hogy rábírja a régi-új kormányfőt, Robert Ficót korábbi kormánya határozatának végrehajtására. A munka el is kezdődött, emlékeztetes, botrányosan.

A feladattal megbízott államigazgatási szervek kérdőívek tömkelegével árasztották el az önkormányzati hivatalokat, amelyekben több évre visszamenőleg kellett gyakorlatilag újra elszámolni minden kiadással – holott ezeket a központi hivatalok annak idején maguk is megkapták, nem is szólva a statisztikai hivatalról, amely mindennek a birtokában volt. Időhúzásnak azonban megtette az „ötlet”! Az önkormányzatok igazán nagy felháborodását aztán az váltotta ki – a városok és falvak

társulásának vezetői pedig ezt követően kezdtek újra nyomást gyakorolni a kormányra, illetve minisztériumokra -, amikor kiderült, egyes minisztériumok még azt a szemtelenséget sem szégyellték felvállalni, **hogy az önkormányzatoktól olyan időszakról kértek költségvetési adatokat, amikor az adott feladatkört még nem ruházták át a városok és falvak hatáskörébe.** Igazából tehát olyan pénzekről érdeklődtek, amelyeket egykoron az államigazgatás használt fel, s mert olyan tehernek bizonyult egy-egy szolgáltatás biztosítása, amellyel nem bírtak az állami hivatalok, inkább lemondtak ellátásukról, a feladatot átruházták az önkormányzatokra.

Most tehát ott tartunk, hogy bár az erőteljes politikai, társadalmi és szakmai „megrendelés” szerint nem kérdés, lesz-e reform, ellenben a modern közigazgatás megteremtéséhez szükséges elemzés hiányában nemcsak az a kérdés, „milyen módon” valósítsuk meg, hanem az is, mikor. Mert ha a reform célja valóban a polgárközpontú közigazgatás megteremtése minőségi szolgáltatásokat nyújtó önkormányzatokkal, a feladatok ellátásához szükséges biztos pénzügyi háttér megteremtése nélkül kár lenne hozzáfogni.

Egyébiránt: ezért fontos és hasznos, hogy a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása 25. közgyűlésén arra törekszik, hogy az érintettek – a települési és regionális önkormányzatok - a maguk részéről komplex javaslatot tegyenek le a kormány asztalára a reform folytatását illetően. És fontos lenne az is, ha a folyamatba bekapcsolódnának a magyar polgármesterek és képviselők, hiszen számos olyan kérdés merülhet fel a reformmal kapcsolatban, amely régióink specifikumainak rendezését-kezelését igényli majd.

A városok és falvak regionális társulásainak tanácskozására elküldött Kommunális reform című alapanyag semmilyen módon nem tér ki az SzVFT tavalyi közgyűlésén elhangzott, a legnagyobb vitát kiváltó javaslatára, amelyet Robert Fico kormányfő fogalmazott meg, s a regionális önkormányzati rendszer teljes átalakításának szükségességét vetette fel.

A kerületekkel, mint közigazgatási ré-

giókkal a polgárok nem tudnak azonosulni, nem érzik sajátjuknak, a polgárok nem érdeklődnek a kerületi önkormányzatok munkája iránt, keveset tudnak róla, munkájuk nem hatékony, sok van belőlük – sorolta az indokokat Robert Fico. Kormánya ezért arra készül, hogy az őszi választások után társadalmi párbeszédet kezdeményez a közigazgatási-területi elrendezés reformjáról, a cél pedig az, hogy **a jelenlegi nyolc önkormányzati kerület helyett három legyen, valamint Pozsony önálló, fővárosi rangot kapjon.** Vagyis: Robert Fico vissza szeretne térni az 1989 előtti kerületi rendszerhez. Ezen felül azt is elmondta, **a kerületi önkormányzatok döntéshozatalába be kell kapcsolni az államigazgatást konkrét személyi képvisellel.**

A szakértők első reakcióikban „központosítási szándékot” láttak a kormányfő által elmondott célokkal kapcsolatban, de azt is kifejtették, az elképzelésben az a fajta bizalmatlanság mutatkozik meg a kormány részéről, amely a baloldal alapideológiájával magyarázható, vagyis a gondoskodó államé, miközben az állam a kormánnyal és parlamenti többségével azonos, s minden, ami ezen túl autonóm módon működik az országban, csak teher.

Ugyanakkor látni kell, hogy a tendencia nem „szlovák-specifikus”, hiszen az SzVFT közgyűlését megelőzően fogalmazta meg az **Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa (CLRAE) állásfoglalását az európai tapasztalataival kapcsolatban, amely szerint:** „Napjainkban – elsősorban a pénzügyi, gazdasági és szociális válság függvényében – annak vagyunk tanúi, hogy veszélybe került az kormányzatok politikai, igazgatási és pénzügyi függetlensége. A nemzeti kormányok – a költségvetés konszolidálásának a szándékával – a teljes közigazgatásra vonatkozó pénzügyi fegyelmet írnak elő és csökkentik a kiadásokat. És bár nem minden, a helyi és regionális önkormányzatokat érintő re-

form indoka a gazdasági válság, egyes nemzeti kormányok a központosítás útjára léptek, illetve olyan decentralizációs folyamatokat indítottak el, amelyekben belül a közigazgatás feladatainak ellátásához szükséges pénzforrásokat nem biztosítja a központi hatalom.” Nagyjából ugyanebben az időszakban jutott hasonló következtetésre az Európai Unió konzultatív testülete, a **Régiók Bizottsága, amely „Decentralizáció az Európai Unióban és a helyi és regionális önkormányzás szerepe az uniós politikák kialakításában és végrehajtásában”**címmel értékelt és fogalmazott meg ajánlásokat a regionalizmus erősítése céljából. A dokumentum szerint a Régiók Bizottsága „nagy figyelemmel szemléli, hogy a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság következményeivel összefüggésben nemzeti és európai szinten is egyre hangsúlyosabban jelenik meg a közéleti vitákban az illetékességi körök elosztása és főként a pénzügyi decentralizáció kérdése – gyakran azzal a téves feltételezéssel, hogy a szubnacionális szintek magatartása az egyik olyan tényező, amely az állami szintű költségvetési célok elérésének útjában áll, annak ellenére, hogy elsősorban a központi kormányzat felelős a válságért”.

Szlovákia kommunális reformra készül, miközben a központi hatalom részéről minden olyan negatív tendencia megfigyelhető – és immár évek óta -, amelyről aggodalommal szól mind az Európa Tanács, mind az Európai Unió illetékes konzultatív szerve. És bár igaz, egyiknek sincs olyan jog- vagy hatásköre, hogy követendő és számonkérhető normákat fogalmazzon meg a tagországok számára, talán mégsem felesleges felidézni a Régiók Bizottsága említett dokumentumának néhány kitételét – már csak azért is, mert az SzVFT közgyűlésén akkor is célként fogalmazhatók meg, ha később a végrehajtó és törvényhozó hatalom elutasítja. Ezek a kitételek ugyanis európai tapasztalatok alapján állítják – mégha csak áttételesen is -, hogy a modern, minőségi

szolgáltatásokat nyújtó önkormányzati rendszerhez vezetnek – ami a szlovákiai reform célja is.

Nos, az Európai Unió konzultatív testülete, a Régiók Bizottsága

- aggodalommal állapítja meg, a 2009-ben kitört pénzügyi válság államadóságválsággá szélesedett, amely jelentős fenyegetést képvisel a reálgazdaság számára a régiókban és városokban, és kedvezőtlen hatással jár a tagállamok társadalmára;

- a Régiók Bizottsága aggodalommal tekint a helyi és regionális autonómia helyzetére egyes európai országokban, amely a helyi és regionális közigazgatás ésszerűsítése és fenntarthatósága érdekében megkezdett reformok következtében alakult ki. **A jelenlegi gazdasági-pénzügyi válság során uralkodó gazdasági szempontok számos tagállamban a helyi és regionális autonómia demokratikus alapjainak torzulásához és az autonómia mélyreható károsodásához vezettek;**

- határozottan fellép az ellen, hogy a gazdasági és adósságválság, valamint az egész Európában szükséges megszorítási intézkedések egyes tagállamokban ürügyként szolgáljanak az illetékességi körök további központosítására, a megfelelő pénzügyi eszközök nélküli decentralizációra, valamint a szubnacionális struktúrák egyszerűsítésére, csökkentésére, sőt megszüntetésére, ami végeredményben a regionális és helyi demokrácia gyengítéséhez vezet. **Tendenciáról van szó, amely azon a téves elképzelésen alapszik, hogy a közszolgáltatások hatékonyabbak lesznek, ha átveszi őket a központi kormányzati szint;**

- ezzel szemben rámutat, hogy a polgárokhoz legközelebbi szinten álló intézményekként a helyi önkormányzatok ismerik a polgárok szükségleteit, és a legmegfelelőbb helyzetben vannak ahhoz, hogy a válság idején felmerülő igényeket megfogalmazzák és megválaszolják;

- határozottan elutasít egy ilyen politikát, mivel **ez ellentmond az európai szubszidiaritási elvnek, amely szerint a politikai és szabályozói döntéseket a kitzűzött cél elérésére leginkább alkalmas szinten és a polgárokhoz a lehető legközelebb kell meghozni.**

Túl a száz nap türelmi időn

Politikusok és elemzők előszeretettel nevezik a 2014-es esztendőt „választási szuperévnak”. Okkal-joggal, hiszen amikorra lapunk e száma az olvasóhoz kerül, már ismert lesz az ország új köztársasági elnöke, a pártok pedig gőzerővel készülnek a májusi, európai parlamenti megmérettetésre, miközben önkormányzataink az őszi helyhatósági választásokra is koncentrálnak, különösen azok a kommunális politikusok, akik folytatni szeretnék a korábban megkezdett munkát.

Ilyen szempontból a tavalyi év „szeré-

nyebb volt”, hiszen a megyei választások kaphatták meg „az év legfontosabb társadalompolitikai eseménye” jelzőt. Lapunk tavalyi utolsó számában részletesen beszámoltunk mi is a novemberi kétévfolyamos választások menetéről, részletes áttekintést adtunk a megválasztott új közgyűlésekről és a megyei elnökválasztás érdekességeiről. Arról viszont még nem tudtunk képet adni, a szavazás eredményeként megválasztott új megyei szervek miként kezdték meg munkájukat, hol, milyen gondokkal néznek szembe, milyen koalíciók alakulnak ki, és milyen prioritá-

sokat határoznak meg a kormányzó többséget alkotó képviselőcsoportok, hiszen lapzártánk idején a legtöbb megyében még meg sem alakultak az új közgyűlések, át sem vették hivatalukat az új elnökök. Azóta viszont mindez megtörtént, sőt, lapunk megjelenésekor általában éppen letelik az új megyei szervek esetében az úgynevezett „száz nap türelmi idő”. Nos, erről a nagyjából száz napról és a mintegy három hónap alatt megfogalmazott célokról is kérdeztük azokat a magyar politikusainkat, akik a magyarok által is lakott öt megyében zömmel vezető pozícióban képviselik nemzeti közösségünket.

Neszméri Sándor

Kassa megyében újra jó pozícióink vannak

A tavalyi novemberi megyei választásokon Kassa megyében is magabiztos győzelmet aratott az országot kormányzó Smer-szociáldemokrácia párt, ám a közgyűlésben nem tudott abszolút többséget szerezni. Azaz: a megye kormányzásához koalíciós partnerekre van szüksége. Hogyan alakult a helyzet az elmúlt négy hónapban, milyen helyzetbe került a Magyar Közösség Pártja, milyen posztokat sikerült megszereznie – kérdeztük Zachariás Istvántól, az önkormányzati kerület alelnökétől.

A megyei választási eredményekből valóban ez a helyzet olvasható ki, vagyis: egyértelmű a Smer győzelme, de erősödött az MKP is, a megyei önkormányzatban pedig az MKP és a SMER között megkötött koalíciós szerződésnek köszönhetően újra fontos tényezővé váltunk. Az tehát, amit elértünk – ismerve a kerületben uralkodó politikai viszonyokat, ismerve a magyarság arányát a kerületben és járásenként, és ha nem is szívesen, de tudomásul véve a magyarság két pártra való szakadását - nem rossz eredmény.

Tekintsünk egy kissé vissza a múlt-

Zachariás István

ba, és nézzük meg hogyan is alakult a helyzetünk a Kassai Önkormányzati Kerületben, ha úgy tetszik: megyében. Addig, amíg az első választási ciklusban 18 képviselője volt az MKP-nak, a másodikban pedig 14, a harmadik ciklusban már csak három képviselője lett az itteni magyarságnak. Ketten – Furik Csaba és Kopasz József – a Töketeresesi járásból kerültek be, egy képviselő – Szöllös János – a Rozsnyóiból, aki az előre megkötött koalíciós szerződésnek köszönhetően megyei alelnök lett. A Kassa-környéki járásból – ahol azelőtt a nyolc járási képviselőből hét az MKP színeiben került az önkormányzatba – az előző ciklusban egy képviselő sem jutott

be. Képviselőink nem voltak könnyű helyzetben, azzal is meg kellett küzdeniük, hogy a két nagyon sikeres ciklus után a konkurens pártoktól egy kis kárörömöt is elviseljenek, és hát a választók szintén nem vették figyelembe a meggyengült pozícióinkat, teljesen természetesen eredményeket vártak el tőlük. Ilyen előzmények után nem csoda, hogy nagy elvárásokkal, de nagy aggodalmakkal is indultunk az őszi megyei választásoknak. A négy évvel ezelőtti gyakorlat alapján, a négy éven át tapasztalható jó kölcsönös együttműködés tapasztalataiból kiindulva még a választások előtt kerületi szinten megkötöttük a Smer-szociáldemokrácia párttal a koalíciós szerződést a választások utáni együttműködésről. A szerződés arról szólt, hogy amennyiben akár csak egy képviselőnk is bekerül a megyei önkormányzatba, akkor ő foglalhatja el az alelnöki posztot, amennyiben többen jutunk be, akkor erőnkkel arányosan lehetnek bizottsági elnökeink is. Ennek fejében nem indítunk elnökjelöltet és támogatjuk az eddigi megyei elnököt, Zdenko Trebulát. Ez célszerű megállapodásnak tűnt annál is inkább, mivel az előző évek tapasztalataiból tudtuk, hogy az addigi elnökből megbízható, a magyarság igényei iránt érzékeny, együttműködő elnökre találunk. Másoktól eltérően mi már az első körben is Zdenko Trebulát támogattuk, és az elnökválasztás második körében is rendkívül fontos volt az MKP választóinak kiállása. Ezek után nem meglepő, hogy a választások után minden konfliktus nélkül alakult a további együttműködésünk.

De ne szaladjunk ennyire előre az időben. Amint említettem, nagy elvárásokkal és aggodalommal vártuk a képviselő-

választás eredményeit. Tanulva a négy évvel ezelőtől, járasonként kevesebb képviselőjelöltet állítottunk. Tárgyalásokat folytattunk a Most-Híd kerületi és járási szerveivel is. Amíg a Most-Híd kerületi vezetősége csak a kerületi szinten megkötendő koalícióról akart tárgyalni, addig járási szinten eleinte hajlandóak voltak tárgyalni a választókerületenkénti együttműködésről is – tehát hogy a két párt jelöltjei a járási listákon kiegészítették volna egymást és egymást segítve kampányoltak volna. Sajnos, később ezt a lehetőséget is elutasították.

A választások eredménye az lett, hogy – nagy örömeinkre – a Kassa-környéki járásban hárman újra bejutottunk a megyei önkormányzatba. Iván László és jómagam harmadszor lettünk megyei képviselők, Köteles László először dolgozik majd ezen a területen. Sajnos a Töketerbesi járásból csak Furik Csaba jutott be, míg a Rozsnyói járásban – lehet, hogy a magyar gimnáziumok miatt kialakult, egyértelműen politikai célokkal felfújott helyzet miatt – senki nem jutott be az önkormányzatba. Kassa városából és a Nagymihályi járásból sem, de ez az eredmény a magyarság számarányainak ismeretében várható volt. Viszont a Rozsnyói járásban bejutott független jelöltként Nagy György, aki az MKP képviselőcsoportját erősíti. Így hosszú négy év bójt után újra meg tudott alakulni a Kassa megyei önkormányzatban az MKP frakciója, amely a koalíciós szerződés értelmében közös képviselői klubot alkot a SMER párt képviselőivel és a függetlenekkel. Ebben a klubban tevékenykedik a Most-Híd három képviselője is.

A megyei önkormányzat alakuló ülésén (még 2013. december 9-én) a képviselőtestület engem megválasztott a megye egyik alelnökévé, a második ülésen (2014. január 21-én) Iván Lászlót a közlekedésügyi bizottság elnökévé, Köteles Lászlót pedig az idegenforgalmi és határon átnyúló együttműködés bizottsága elnökévé. Képviselőként mind az öten több bizottságban is dolgozunk, ezen túl pedig további, képviselői mandátummal nem rendelkező szakembereket is sikerült bejuttatnunk minden bizottságba. Hasonlóképpen részt veszünk a megyei alapítású magyar tanítási nyelvű és más középiskolák iskolatanácsaiban is.

Kassa megyében – eltérően Nagyszombat megyétől, ahol Berényi József al-

elnök úr a magyarlakta járásokkal fog törődni – az alelnökök a megbízatásukat témakörök szerint kapták feladatul. Így megyei alelnökként a régiófejlesztéssel, a közlekedésüggyel, a határ menti együttműködéssel, a beruházásokkal és az informatizációval fogok foglalkozni, de ez nem szentírás, ez nem azt jelenti, hogy máshoz nem is lesz közöm. Hentente az elnök, a két alelnök és a hivatal igazgatója egyeztető tanácskozást tart, ahol minden témát részletesen megbeszélünk, és konszenzus alapján döntünk a felmerülő kérdésekben. Így sikerült rendbe tenni a vitás gimnáziumi első osztályok kérdését a kassai és a rozsnói gimnáziumokban, meggyőzni partnereinket a magyar iskolák iskolatanácsait illetően, vagy bizonyos szemléletváltást elérni az eddig tisztán kulturális program, a Terra Incognita idegenforgalmi és régiófejlesztési programmá való alakításában is.

Mindent egybevetve, úgy gondolom, hogy Kassa megyében újra jó pozícióink vannak. Köszönhető ez a jó választási taktikánknak, a sokéves jó együttműködésnek és kölcsönös bizalomnak, és hát elsősorban természetesen a választóknak, akik megbíznak bennünk, és akik azért is vettek nagyobb mértékben részt a választásokon, mert az előző négy év alatt megtapasztalhatták: ha nem vagyunk jelen a megyei politikában, az az egész magyarlakta régió kárára van.

- Politológusok és szociológusok kedvenc témája, hogy Szlovákiában az országos politikai viszonyokat nem kopírozzák a helyi és megyei önkormányzatok, sok esetben az országos szinten kibékíthetetlenül egymással szembenálló pártok helyi és regionális szinten sikeresen tudnak együttműködni. Azt hiszem, ez elmondható Kassa megyéről is. Ön szerint mi ennek az oka? Melyek például az Önök megyéjében azok a fő célok és elképzelések, amelyek zökkenőmentes együttműködésre adnak lehetőséget az MKP és a Smer között?

Valamennyire már utaltam erre az előző szakaszban is. Elsősorban azt emelném ki, hogy a megyei politizálás sokkal inkább emberekről, emberi tulajdonságokról, regionális érdekekről szól, mint a pártok és pártpolitikák filozófiai, vagy politológiai egymásnak feszüléséről, vagy a pártpolitikák mögé bújó, mindent elsőprő személyes, vagy csoportérdekekről. Én sem, és mi sem mondtuk

soha, hogy egyet tudunk érteni a SMER központi politikájával, a magyarelles kirohanásokkal, a kettős állampolgárságot tiltó törvénnyel, vagy akár a magyar – de mondhatnám a kisebbségi szót is – kulturális életünket és létünket szűkítő intézkedésekkel. De nem tudunk egyet érteni sok olyan pénzügyi intézkedéssel sem, amelyek az önkormányzatokat sújtják, és amelyeket ki-ki a maga módján, de a megye SMER-es vezetésével közösen kritizálunk.

Tehát amikor mi a választások előtt, kiindulva az eddigi jó együttműködés tapasztalataiból, megkötöttük a koalíciós szerződés, nem a SMER országos vezetésével kötöttünk házasságot, hanem abban egyeztünk meg, hogy szorosra fogunk együttműködni a megye – és benne természetesen a nem kis magyarlakta terület – fejlesztése érdekében. És ez, úgy gondolom, mindenkinek jól felfogott érdeke. Mi a kampányban is azt hangoztattuk, és ma is meggyőződésünk, ha valaki egy vidékről bekerül képviselőként a megyei önkormányzatba, legyen az MKP-s, hidas, smeres, vagy akár milyen más pártból való képviselő, annak elemi érdeke együttműködni, mert egyrészt egyedül nem érhet el semmit, másrészt ezen a szinten a választói nem a pártját, hanem őt személyesen tudják a tevékenységéért felelősségre vonni.

Ami konkrétan Kassa megyét illeti, már említettem, hogy a mi együttműködésünk elsősorban a jó eddigi tapasztalatokra, a kölcsönös bizalomra épül. Ebből nemcsak akkor tudtunk meríteni, amikor nagyon erősek voltunk az önkormányzatban, hanem az elmúlt ciklusban is, amikor csak három MKP-s képviselő volt „szolgálatban”. Bár ebben az időszakban teljesen természetesen több minden jutott az erősebben „smeres” járásokba, viszont az ezt megelőző időszakban több jött mifelénk, de más pártok képviselői is megpróbáltak egy keveset kompenzálni. Mert a politika olykor már csak ilyen kiszorítósdí!

De elmondhatjuk azt is, hogy az elmúlt ciklusban is sikerült megtartani a vidékünk kulturális támogatottságát, sok szlovák-magyar határ menti projekt született, több határátkelő újult fel, megtartottuk az ezt megelőző ciklusban létrehozott kulturális intézményeinket, Szepsiben megvettük a megyétől az egészségügyi központot. Magyarlakta vidékünket bekapcsoltuk a Terra

Incognita programon keresztül a Kassa - Európa Kulturális Fővárosa érrendszerébe, ami által rekonstruáltuk a Thália színházat, bekapcsoltuk Szepesi környékét, Tokaj és Gömör vidékét a kulturális programok kínálatába, elkezdjük fejleszteni a Kassa-Szepesi villamos-vonalat, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Ami a jövőt illeti, itt is megbeszéltünk néhány fontos célt, ami úgy gondolom, minket is nagy mértékben érint. Elsősorban a mezőgazdaságra és az östermelésre épülő iparág fejlesztését említeném. Szeretnénk hatékony segítséget nyújtani a témával foglalkozó gazdáknak, feldolgozóipart létesíteni, kiépíteni a helyi piacok rendszerét, sőt arról is tárgyalunk, hogyan lehetne a volt perbenyíki iskolából mezőgazdasági szakembereket képző bentlakásos iskolát létrehozni. Már megalakult egy munkacsoport, amelyiknek tagja Iván László is, aki annak idején a szepesi mezőgazdasági iskola tanára volt. Az idegenforgalom terén elsősorban a Terra Incognita programra alapozva szeretnénk turisztikai jellegű fejlesztéseket megvalósítani a megye déli részein is. Továbbra is támogatni fogjuk a sokéves hagyományokkal rendelkező kulturális akciókat, fesztiválokat, amelyek közül némelyik – főleg a Csemadok által szervezett fesztiválok – több mint fél évszázados múltra tekint vissza. De a múlt évvel ellentétben idén már azokat a jó ötleteket is fogjuk támogatni, amelyek megalapozott tervvel fordulnak majd hozzánk a megyei rendelet értelmében. Mivel Szepesi polgármestereként még 2008-ban aláírtam az Európai Unió konzultatív szerveként működő Régiók Bizottsága által kezdeményezett Polgármesterek Szövetségét, amelyiknek fő célja a kibocsájtott környezetszennyező emissziók mennyiségének csökkentése, ezt a célt megyei alelnökként is szorgalmazni akarom, elsősorban azért, mert ez az energetikai költségek csökkentését jelentheti a megye intézményeiben.

Ami a magyarlakta vidékek, a magyar kultúra és iskolaügy érdekévédelmét illeti, ezek számunkra rendkívül fontosak. Szorgalmazni fogjuk a határ menti együttműködés fejlesztését, például a nemrég alakult Via Carpatia EGTC-n keresztül is, amelynek egyik fő célja a határ menti és a transznacionális infrastruktúra előkészítése és építése. Kezdeményeztük a szlovák-magyar határ menti együttműködés keretein belül

Szepesi, református templom | en.wikipedia.org

egy mikrohitel-program létrehozását, amelyik hatékonyan, de főleg egyszerűbb módon segítené a határ mentén születendő jó együttműködési projektek végrehajtását, gondolva természetesen a régióink kulturális lehetőségeinek bővítésére is. Mint ahogy ez eddig is így volt, az iskoláink élete és jövője nagymértékben az iskola vezetőségeinek és az iskolatanácsoknak a felelőssége. Jó lenne, ha iskoláink között kialakulna egy egyezség, miszerint a magyar iskolák segíteni fognak egymáson úgy, hogy lehetőleg egyik magyar iskola se kényszerüljön bezárni osztályait. Meggyőződésem, hogy magyar középiskoláink hájja már nem kaphat több léket, szülők, pedagógusok, mindnyájunk érdeke identitásunk, iskolaügyünk megmaradása, azért, hogy szülőföldünkön magyarként boldogulhassunk.

- Az elmúlt hónapokban vita alakult ki arról, mennyi megyére lenne szüksége Szlovákiának. Alapvetően a kormányfő, Robert Fico bejelentése váltotta ki a polémiaikat, amikor tavaly, a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának kongresszusán a szocialista érából ismert Pozsony plusz három kerület mellett tette le a voksát. A szakértők szerint viszont nem a megyék száma a kérdés, hanem jog- és hatásköreik. Az európai trendek és elvárások szerint a regionális önkormányzatok egyik alapfeladata hozzájárulni a régiók közti különbségek csökkentéséhez. Elégségesek-e Ön szerint a megyék törvényadta lehetőségeik ahhoz, hogy hozzájáruljanak az elmaradott régiók felzárkóztatásához?

Addig, amíg nem arról vitázunk, hogyan alakítsunk ki természetes, regionális identitásra épülő, szolidaritást erősítő régiókat, majdnem mindegy, mennyi területről beszélünk. A három lehet

ugyanolyan rossz, mint a nyolc, vagy akármilyen számot mondhatunk. Lehet érvelni az Európai Unió NUTS II-es régiók méreteivel, az egységes európai tervezés metodológiájával, amikor Szlovákia mérete megfelelhet akár egy európai régióknak is. Lehet érvelni 16 régió kialakításának előnyeivel, de sok esetben ez is inkább politikai propaganda, mint megalapozott analízisen alapuló érvelés, bár a regionalizmus szempontjából biztos, hogy jobb megoldás, mint a háromkerületű modell. Az egyik lehetséges út tényleg a természetes, az együttgondolkodó régió lenne, de hát ezt az utat már rég elhagytuk. Sem a természetes Duna menti régió, sem Szepesség, sem Zemplén nem maradt egyben. Más elv lehetne, hogy úgy alakítsuk megyéinket, hogy az elősegítse a régiók közötti különbségek csökkentését. Ehhez sokkal jobban kellene decentralizálni a hatásköröket, mert hiába fogalmazzuk meg Kassa megye és Eperjes megye nevében, hogy hogyan lehetne ezt a célt elérni, ameddig a pénzügyi tervezés centralizált marad, az adók leosztása gyakorlatilag csak lakosságárányossági elvet követi, addig erre esélyünk sincs. Hiába akarunk keleten gazdasági fejlődést, ha immár huszonöt éve nem képes egyetlen szlovákiai autópályája sem elérni Kassáig! Mindnyájan tudjuk, hogy a dél-szlovákiai autópályára többszörösen olcsóbban, sokkal kevesebb természeti akadállyal már legalább tizenöt éve kész lehetett volna, és a keleti vidékekre is áramolhatott volna a beruházó és az élet, de a központi gondolkodás nem engedte a józan ész érvényesülését.

Más kérdés a közigazgatás polgárokhoz való közelsége, illetve az, hogy egy ügy intézéséhez mennyit kell a polgárnak utaznia. Könnyű helyzetben vannak egyes európai államok polgárai, ahol az informatizáció alkalmazása a közigazga-

Kassa | en.wikipedia.org

tásban olyan fokon van, hogy az állampolgárnak az ügyek intézéséhez ki sem kell lépnie lakása küszöbén, interneten keresztül mindent el tud intézni. Én értem azt a szándékot, hogy csökkenteni kell az államigazgatási hivatalok, hivatalnokok számát, de ez nem járhat azzal a következménnyel, hogy a polgárnak kell majd többet utaznia. Először meg kell teremteni a feltételeket, azután lehet ilyen reformot végrehajtani. Sajnos, ebben a tekintetben Szlovákia Európa végén kullog, nálunk az e-government, az elektronikus kormányzás gyermekcipőben jár. Pedig nem kevés pénzt kaptunk erre az uniós forrásokból.

A következő fogalom, amelyikről nem szabad megfeledkeznünk, az az Európai Unióban természetesen alkalmazott szubszidiaritás elve. A problémákat a keletkezésükhöz képest a lehető legközelebbi szinten kell megoldani, és ha ezt a jelenlegi hatáskörök nem engedik meg, a felsőbb szintnek meg kell teremteni annak lehetőségét az alsóbb szint számára. Erre nyilván a legjobb lehetőség az önkormányzatok – a helyi és megyei szintűek – bevonása a közigazgatási feladatok ellátásába.

Összegzésül – nem a megyék száma a lényeges, hanem a feltételek megteremtése ahhoz, hogy a megfogalmazott célokat elérhessük. Meggyőződésem, hogy nincs olyan szám, amelyik önmagában a polgárok melegegését, a régiók közötti különbségek csökkentését, a prosperáló államot eredményezné. De ehhez elsősorban fogalmazzuk meg a célokat, és azokhoz kompromisszumok nélkül próbáljunk közelíteni. Nem lakatlan szigeten élünk, nem is elszigetelten az univerzum közepén! Egy olyan térségben vagyunk – Európa közepén –,

ahol rengeteg jó példát tapasztalhatunk, rengeteg jó példa áll rendelkezésünkre, próbáljunk mások tapasztalataiból tanulni. És abból rengeteg van Európában. Mint ahogy a pesti kabarészerző mondta annak idején: a vicc az utcán hever, csak le kell hajolni érte!

- A tizenkét éve kialakult helyzetben, vagyis az érvényes törvényes feltételek közepette milyen fejlesztési elképzeléseik vannak a következő négy évre ahhoz, hogy javuljon a polgárok gazdasági és szociális helyzete? És – ami legalább ennyire fontos – milyen pénzügyi forrásokat tudnak biztosítani a célok megvalósításához?

Újra abban a helyzetben vagyok, hogy szószátyár módon, sok mindent a válaszból már elmondtam. Így most már elsősorban a kérdés második részére összpontosítanék.

A megyei önkormányzat februári ülésén elfogadta a megye költségvetését. Sajnos, nem olyan ez a költségvetés, mint amelyet szerettünk volna. Biztosítja ugyan az alapvető funkciókat, életben tartja a megyei intézményeket, de nem enged álmodni, nem enged fejleszteni. Míg az ország nyugati részében tapasztalható bizonyos fejlesztés, addig az ország keleti részébe (többek között a hiányzó közlekedési infrastruktúra miatt) nagyon ritkán érkezik beruházó. Ez nyilván megmutatkozik az adókban (például a gépkocsi-adó, amelyet a cégek a szerint fizetnek be, hogy az autók hol vannak regisztrálva, és nem a szerint, hol közlekednek), megmutatkozik a munkanélküliség mutatóiban, az átlagbérben stb. Mindamelllett a megyében rengeteg az olyan másod- és harmadrendű út, amelyik rendkívül rossz állapotban van,

és ez a tény fontos témája volt a megyei választások előtti kampánynak is. Ezekkel feltétlenül törődnünk kell. Ezért az elfogadott megyei költségvetésben újra nagymértékben támaszkodunk az európai uniós támogatásra – fejlesztésüket majdnem csak akkor fogunk tudni végezni, ha ezek a támogatások megérkeznek. Ezért nagy hangsúlyt fektetünk a jó projektekre, árgus szemekkel figyeljük, hogy is alakul majd a 2014-2020-as időszak Szlovákiát tekintve. Ez vonatkozik az összes operatív programra, és természetesen fokozottan a szlovák-magyar határ menti programra is, amelyik eddig is nagy segítséget jelentett a határ menti infrastruktúra kiépítésében és sok más, nagy jelentőségű együttműködési program megvalósításában. Nagy hangsúlyt szeretnénk helyezni az idegenforgalmi infrastruktúra, elsősorban a kerékpárutak tervezésére és kiépítésére. Sajnos úgy ítéljük meg, hogy a kialakuló IROP (Integrált Regionális Operatív Program) olyan sok célt és fejlesztési programot tartalmaz, annyira szétaprózódott, hogy nagyon kevés pénz fog maradni községi vagy megyei projektek finanszírozására. Vizsgáljuk annak lehetőségét is – főleg az intézmények hatékony energiaellátása kapcsán –, hogyan tudjuk bevonni a magánvállalkozókat, milyen jól működő partnerségeket tudunk e célra létrehozni. Mindezt amellet, hogy használni akarjuk az Unió által kínált (például a MUNSEFF program) lehetőségeket is. Az európai ELENA program segítségével támogatni kívánjuk intézményeinkben és a lakosság körében is a megújuló energiaforrások alkalmazását. Egyik fontos elképzelés a Kassáról több irányba kiinduló integrált közlekedési rendszer kiépítése lesz, amelyiknek az első szakasza éppen a szépsi terminál és villamosított vasútvonal megépítése (bár ez még az előző uniós programozási időszakból lesz finanszírozva), és amelyik elől mostanra minden akadály elhárult. Látható, hogy célunk, jó elképzelésünk a jövőt tekintve sok van. Hogy ezekből mit fogunk tudni megvalósítani, ez nagyon sok tényezőtől függ. Nekünk az a feladatunk, hogy azokat a tényezőket, amelyeket tevékenységünkkel jó irányba tudjuk befolyásolni a régiónk, a polgáraink javára fordítsuk. Így eredményeket is el fogunk tudni érni.

- A Magyar Közösség Pártja országosan és nyíltan vállalja fel a szlovákiai magyarság érdekérvényesítését, az Önök megyei programjában is ki-

emelt helyet foglalt el az oktatásügy és a kultúra támogatása, fejlesztése, mint az önazonosság megtartásának legfontosabb eleme. Milyen politikai eszközök és anyagi forrásaik vannak ezen szándékok valóra váltására, mennyire tudják kihasználni ilyen szempontból a szlovák-magyar határ menti és határon átnyúló együttműködés adta lehetőségeket?

Amint azt már elmondtam, ezt a tevékenységet mi már nem most kezdtük, arra építünk, amit az előző három választási ciklusban megvalósítottunk. Mindhárom ciklusba nyitott fülekre találtunk, amikor a magyar kultúra és az oktatásügy kérdéskörét nyitottuk meg, reális elképzeléseinket meg tudtuk valósítani. Lehet, hogy ehhez az első két ciklusban az önkormányzatban elért pozíciónk, a képviselőink száma kellett, viszont a harmadik és a jelenlegi ciklusban, ami egyértelműen segített és segít, az a jó választási taktikánk, a megkötött koalíció és nem utolsósorban az a jó szándék, amit a megyei vezetés és személyesen a megyei elnök személyében megtapasztalhattunk. Úgy gondolom, hogy ezek a politikai eszközök most is rendelkezé-

sünkre állnak, a képviselők, az általunk elfoglalt alelnöki pozíció, a bizottsági elnöki pozícióink, a bizottságokban helyet foglaló képviselő és szakember tagjaink, természetesen az intézményeink vezetői és vezetőségei erre lehetőséget adnak. Persze ez csak lehetőség, ezzel a lehetőséggel élni kell tudni, ezt a lehetőséget használni és kihasználni kell. Nagyon fontos, hogy a posztján mindenki helyt álljon, hogy figyeljünk a jelzésekre, figyelmeztessük egymást a veszélyekre, hogy együttműködjünk. Valójában a siker mindannyiunk sikere, a sikertelenség mindannyiunk sikertelensége lesz. Jó példa erre az olyan sokat ragozott két magyar gimnázium esete.

Hasonlókat tudok mondani a rendelkezésre álló anyagi forrásokról is. Amint azt már elmondtam, a megye jóváhagyott költségvetése még mindig egy túlélésre berendezkedett intézmény költségvetése, nagyon óvatos becslésekkel és tervekkel. Ezen nyilván az év folyamán javíthat egy-egy ingatlan eladása, de az alapvető probléma egészen másutt keresendő. És ez nyilván kihat a magyar intézményeinkre is. Az a fajta hozzáállás, hogy „Megye, itt vagyunk, oldd meg a

problémánkat!” nem fog működni. Ha fejleszteni akarunk, ha bővíteni akarjuk lehetőségeinket, akkor más forrásoknak is utána kell néznünk. A szlovák-magyar határ menti programba a mi megyénk javaslatára tárgyalnak egy mikrohitelprogram létrehozásáról, amit ilyen célokra is használni lehet majd. Magát a határ menti együttműködést elősegítő operatív programot már megtanultuk használni – ez hasonlóan fog működni a jövőben is. A megye ebben az évben újra tervezi, hogy az általános érvényű rendeletben leírt módon leadott kérvények alapján kulturális, illetve más célú projekteket is támogatni fog. Ezt is használni lehet. És, persze, keresni kell a lehetőségeket a rendelkezésre álló magyarországi forrásoknál, alapítványoknál is. Szeretném azt is mindenkinek a figyelmébe ajánlani, hogy a megye minden évben kioszt önkormányzati és elnöki díjakat is. Eddig minden évben volt a díjazottak között olyan személy, vagy csoport, aki vagy amely a magyarság szolgálatában érdemelte ki a megtiszteltetést. Kérem, most se felejtszünk meg azokról, akikre méltán büszkék lehetünk. Identitásunk megőrzéséért folytatott munkánkban az ilyen példaképek rendkívül fontosak.

Ki kell kényszeríteni az együttműködést

Besztercebánya | Stako | en.wikipedia.org

- Talán nem túlzás, ha azt mondom, a Besztercebányai kerületben történtek következtében váratlanul nagy nemzetközi visszhangja volt az egyébként alapvetően belpolitikai jellegű eseménynek, a novemberi megyei választásoknak. Míg a képviselőválasztás eredménye alapján a Smer-szociáldemokrácia – Kereszténydemokrata Mozgalom koalíció abszolút többséget szerzett a megyei közgyűlésben, akár egyedül is kormányozhatnának, közös elnökjelöltjük vereséget szenvedett a második fordulóban a szélsőséges nézeteiről ismert Marian Kotlebától, akit a nemzetközi sajtó egyenesen neonáci politikusként mutatott be. Van-e magyarázata ennek a váratlan eseménynek, az okok keresése során mire jutottak a helyi politikusok és polgárok? – kérdeztük Csúsz Pétertől, az MKP besztercebányai megyei képviselőcsoportjának elnökétől.

Csúsz Péter

Minden történelmi eseménynek, így ennek is, megvan a magyarázata. Ahogy a fizikában a feszültség okozta nyomás is megtalálja menekülési útvonalt, amelyen keresztül a fölösleges gáz kiárad, úgy a társadalmi feszültség, ha tetszik elégedetlenség is, bizonyos szelepet hoz létre. Ennek lehettünk tanúi a második fordulóban. Minden bizonnyal, ha Vladimir Maňka elnök úrnak más a kihívója, győzött volna, de extrém nézeteiről elhíresült ellenfele nem látott méreteken vonzotta az ellenszavazatokat. Gondolom, hozzájárult ehhez az is, hogy a kormányfő annyira biztos volt védence győzelmében, hogy meggondolatlan kijelentésével – Kotlebát egy zsák krumpli is megveri - csak olajat öntött a tűzre. Sajnos, olyan ember veszített így, akit mi is kezdettől fogva támogattunk, akivel az együttműködés alapelveiben már régebben megegyeztünk. Az új elnök pedig csak olyan, korábban szőnyeg alá söpört témákat hozott fel kampányában, ami minden választót érzékenyen érint, így nem lehet csodálkozni azon, hogy célba ért, bár az általa felvetett témák nem a megyei önkormányzattal összefüggő kérdések voltak. Mindenki látja, hogy a dolgos emberről a rendszer lehúzza az utolsó bőrt is, míg azok, akik messze vannak attól, hogy a közösbe valamit is betegyenek, vígan élnek. Teljes tisztelettel mondom, hogy nem azokról beszélnek, akik önhibájukon kívül munkanélküliek, hanem azokról, akik eleve munkakerülők. Úgy gondolom, ezekről a témákról keveset beszéltek, beszélnek nyíltan a politikusok, ezért a választópolgárban joggal merült fel a kérdés, hogy meddig

lehet az emberi jogok álcája mögé bújva elkerülni a polgári kötelesség kérdését. Ha ehhez hozzávesszük a politikai elit életvitelét, arroganciáját, szociális érzéketlenségét, akkor még jobban érthető, hogy a második körben olyanok jöttek el szavazni, akik korábban sosem éltek ezzel a joggal. Kotlebának az Európai Unióval szembeni véleménye is eltalálta azok szívét, akiknek semmi pluszt nem hozott mondjuk az euró bevezetése. Valamikor, ha valakinek 100 koronája volt, akkor joggal érezhette, hogy beülhet, mondjuk, egy sörözőbe. Ugyanezt nem érzi az, akinek 3 euró nyomja a zsebé! Hát nem lehet csodálkozni, hogy ilyen helyzetben megjelenik és helyzetbe kerülhet az extrém nézet. Az persze ilyenkor már keveseknek jut eszébe, mit eredményezhet a nyíltan kimondott véleményt hangoztató

megválasztása, amely egyáltalán nem tartalmaz megoldást, sőt jogköreileg nem is a megyei önkormányzat hatáskörébe, hanem mondjuk a törvényhozás kategóriájába tartozik.

- A megyei közgyűlés megalakulása előtt a győztes koalíció képviselői, de Önök, a Magyar Közösség Pártja képviselői is – amely a győztesek mellett egyedül tudott frakciót alakítani a közgyűlésben – olyan értelemben nyilatkoztak, hogy bármilyen nehéz is lesz, de keresni kell az együttműködés lehetőségét az új elnökkel, mert az éles szembenállásnak az egész régió látná kárát. Hogyan alakult ilyen tekintetben a helyzet az elmúlt időszakban, felálltak-e a megyei szervek a törvénynek és a hatékony munka követelményének megfelelően, másként fogalmazva: van-e együttműködési hajlam a „másik oldalon”, keresi-e az elnök is az ésszerű politikai kapcsolatok kialakításának a lehetőségét?

Nehéz erre a kérdésre válaszolni, mivel még mindig nem telt le az az íratlan szabály adta száznapos türelmi időszak, amit minden győztesnek illik megadni.

Tudnunk kell azt, hogy az elnöknek nincs egyetlen képviselője sem az önkormányzatban, elképzeléseit eddig nem nagyon próbálta egyeztetni a képviselőkkel. Az ésszerű az lenne, ha az elnök elfogadná a tavalyi év fejlesztési elképzeléseit, beépítené azt a költségvetés tervezetébe, hiszen ott olyan győztes európai uniós pályázataink vannak,

amelyek társfinanszírozását tavaly már jóváhagytuk, és amely határozatokat a közgyűlés nem szüntette meg. Csak egy picit jó szándék kellene részéről, hogy a tavaly deklarált társfinanszírozásra az összeget az idej költségvetés tervezetébe beépítse. Ez viszont nem történt meg. Mit gondoljon erről az a képviselő, aki az előző ciklusban szavazatával támogatta a beruházást?

- És mi a helyzet a közgyűlésben? A választásokat megelőzően napvilágot láttak olyan hírek, hogy a Smer-szociáldemokrácia párt a választások eredményétől függetlenül a Magyar Közösség Pártját is „bevonja” a megye kormányzásába, sőt, szinte nyílt titok volt, hogy Ön lesz a megye egyik alelnöke. Folynak-e tárgyalások a frakciók között, van-e valamilyen közös elképzelés arról, miként kellene működtetni a közgyűlést, annak bizottságait ahhoz, hogy legalább ezen a – politikai - szinten világos kép alakuljon ki a megyéről?

Nos, igen, beszélhetünk arról is, hogy vajon a politikai pártok, tehát az általunk is deklarált együttműködési szándék egyáltalán megmutatkozott-e valamilyen. Azért ne feledjük, hogy a SMER – KDH koalíció 27 embert juttatott a 49 tagú testületbe. Ez testvérek között is 55 százalékos eredmény. A többséget megszerző, de elnökét elvesztő koalíció olyan, szerintem lélektanilag is nehezen megemészthető helyzetbe hozta magát, ami minden cselekedetükre rányomja bélyegét. Annyira görcsösen számon kéri az elnöktől az alázat legapróbb jelét, hogy közben elfelejtik ezt mutatni a többi 22 képviselő felé. Egyetlen, a SMER által benyújtott javaslat sem volt velünk együttműködve kialakítva. Volt olyan kezdeményezésük, amelyhez a véleményünket ugyan kikérték, de javaslatainkat nem akceptálták magabiztos többségük tudatában, de volt olyan is, amit csak 10 perccel a szavazás előtt juttattak el hozzánk.

Ha belegondolunk, hogy ez éppen a költségvetés módosítása, akkor azt kell mondanom, már nagyon komoly kérdésben sem tekintenek partnernek minket. A 190 oldalas költségvetést törvény szerint 14 nappal előtte kell megkapni, de a hozzá fűzött háromoldalas módosítást csak 10 perccel korábban juttatták el hozzánk! Ez komolytalanná teszi a szándékot. Ráadásul a háromoldalas módo-

sítás minden egyes pontja csak egyetlen módosításként volt értelmezhető. Tehát, ha mi nem értünk egyet mondjuk a felével, de a másik felével igen, csak azt dönthetjük el, támogatjuk-e vagy nem. Szelektálni nem volt mód. Minden, a SMER számára fontos beruházás benne volt, de a miénknek csak egy töredéke. A déli járások igényei miért kevesebbek? Ez a helyzet az elnököt is elgondolkodásra készítette, vagy aláírja az egészet, vagy megvétózza. Most már tudjuk, hogy nem írta alá, tehát a nagy kérdés, hogy áprilisban megtörjük-e az elnöki vétót háromötödös többséggel és feladjuk elveinket, vagy nem adjuk hozzá szavazatunkat. Mindent mérlegelnünk kell, ami nem kis feladat elé állítja a 22 – most már talán kimondhatjuk: ellenzéki – képviselőt, közöttük minket is.

- A kialakult helyzet politikai rendezésének lehetősége, illetve jelen állapota azért fontos kérdés, mert közben kiderült, a politikai szembenállásnak, ha úgy tetszik, az elnök elvi-eszmei magatartásának a gyakorlatban súlyos és káros következményei lehetnek a megye fejlődése, a polgárok életszínvonalának szempontjából. Az elnök a közös Európát elutasító politikai szemlélete ugyanis már konkrét lépésekben is lecsapódott, amikor elutasította a támogatást a megye több középiskolája és települési önkormányzata által elnyert európai alapok lehívásához, holott – ezt korábban Ön is hangsúlyozta – a fejlődéshez szükséges szinte egyetlen és legolcsóbb forrás a nem visszatérítendő uniós támogatás. Mit lehet ilyenkor tenni, milyen lehetősége van a megyei közgyűlésnek változtatni ezen a magatartáson?

Erről szólt a költségvetés elfogadása, illetve a SMER által benyújtott háromoldalas módosítás, amely tartalmazta 22 középiskola projektjének társfinanszírozását. A tavalyi évben iskoláink egyharmada nyújtott be sikeres pályázatot, amelyek összértéke 5,4 millió euró volt, ennek az 5 százalékát kellene hozzátenni önrészként, ami nevésségesen kevés pénz, valamivel több, mint 270 ezer euró. Meggondolatlanság ezt nem kihasználni! Sajnos a hiba ott történt, hogy a pályázatok benyújtása idején nem volt megszavazva a társfinanszírozás, így az új elnök még azt is megengedhette magának, hogy törvényteleneségről beszéljen a pályázatok kapcsán, sőt korrupcióról, pedig semmi másról nem volt szó,

csak időszükéről, ezért mellékletként az iskolák igazgatói csak számlakivonatokat tettek, nem pedig közgyűlési határozatokat konkrét összegről. Az elnök még januárban azt mondta, hogy az igazgatók, ha be tudják szerezni szponzori ajándékokból a társfinanszírozás összegét, akkor aláírhatják a szerződést. Így tett 21 igazgató. Erre merült fel sok képviselőben a kérdés, hogy jogos-e még a költségvetési módosítás ilyen esetben, mondjuk pont ilyen elnök mellett, aki korrupcióról beszél. Ezek a jogi és filozófiai viták pedig csak elterelő hadműveletek, semmi közük a valósághoz: az iskola pályázatának társfinanszírozása igenis a fenntartó feladata! Nekünk ezzel nincs gondunk, meg kell szavazni, ahogyan két szociális intézmény átépítésének a nyertes pályázatát is. De az már igenis kardinális kérdés, hogy nem akarjuk megszavazni a Zólyom – Szliács kerékpárutat megyei költségvetésből, mert ahhoz a megyének semmi köze.

Miért nem Zólyom és Szliács költségvetéséből csinálják? Csak azért, mert a zólyomi smeres képviselők már az önkormányzati választásokra készülődnek és eredményt akarnak felmutatni egy felépített kerékpárúttal? Nos, így okozhat nekünk gondot az elnöki vétó megtörése áprilisban: megszavazzuk a társfinanszírozást, mert az szívügyünk és azzal legalizálunk egy olyan megyei beruházást is, amit különben sosem támogatnánk, vagy elvetjük ezt a beruházást és azzal minden társfinanszírozást is. Persze a kérdés megválaszolása nagyon egyszerű, de gondoljunk csak bele, ezzel azt jelezzük, az MKP sodródik az eseményekkel és vele egyeztetni nem is kell. Egyszerűen: ki kell kényszeríteni valamilyen együttműködést, mert nem mondunk le választóink igényeinek következetes képviseléről, régióink fejlesztéséről. Most már ez a cél, mindegy,

korábban milyenek voltak elképzeléseink.

- A szlovák és a magyar kormány tavaly ősszel sok területet felölelő közös fejlesztési együttműködésről írt alá több kormányközi egyezményt, egyebek mellett határátkelők nyitásáról, infrastrukturális és turisztikai fejlesztésekről, környezetvédelmi beruházásokról, s hadd ne soroljam. Ezekbe a kezdeményezésekbe bevonták a megyéket is, több esetben a beruházások megvalósításával a szomszédos regionális önkormányzatokat bízták meg. Ön bízik-e abban, hogy ezek a tervek megvalósulnak, illetve bizakodhatnak-e a határ mentén élő magyarok a gazdasági és szociális fellendülésben ezen kormányközi egyezmények megvalósítása által, vagy ezeket is felülbíráhatja a kerület új elnöke?

Az első egyeztetéseket a képviselők már megtették, három határ menti járás beruházásainak sorrendjét is fel tudtuk állítani, sőt, egyeztetéseket tettünk a szomszédos magyarországi megyék elnökeivel is. A munka tehát elkezdődött. Ami pedig a kérdés lényegét érinti, arra konkrét a válasz. Ha nem bíznék, akkor le kellene mondanom képviselői mandátumomról. Nem adtuk fel akkor sem, amikor az első Ipoly-hidak kérdése felmerült. Három választási ciklus kellett hozzá. Először a terveket kellett kifinanszírozni, majd pályázatot kellett benyújtani, meg kellett keresni a költségvetésben a társfinanszírozás összegét, míg végül megvalósulhatott az elképzelés. Nekünk kötelességünk, hogy ezt a munkát folytassuk, hogy a lehető legtöbb beruházást megvalósítsuk. Nem lesz könnyű az új elnököt erről meggyőzni, de a feladat fel van adva, keresnünk kell a kompromisszumot. A politika pedig a kompromisszumok művészete.

A megye déli járásainak felzárkóztatása a célunk

Nyitra | en.wikipedia.org | Andre2812

- A novemberi megyei választásokat megelőzően még a szlovák sajtó is pozitívan értékelte, hogy a Nyitrai Önkormányzati Kerületben végre felbomlott az úgynevezett Szlovák Nagykoalíció, amelyet nyolc évvel ezelőtt hoztak létre ideológiától és programoktól függetlenül a szlovák pártok, s egyetlen céljuk a magyar képviselők, az MKP mellékvágányra futtatása volt. A választások eredményeként a megyei közgyűlés összetétele valóban színesebb lett, hiszen – a koalíciókat pártokra bontva – a függetlenek mellett hét párt van jelen a képviselőtestületben. A totális szembenállás mégis maradt, mert a győztes Smer-szociáldemokrácia – Kereszténydemokrata Mozgalom „a győztes mindent visz” alapon még csak bizottsági elnöki posztot sem engedett át senkinek. Hogyan tovább? Miként lehet ilyen körülmények között képviselni a megye egy-egy régióját, polgárainak érdekeit politikai orientáltságra vagy nemzetiségre való tekintet nélkül? – kérdeztük Farkas Ivántól, a Magyar Közösség Pártja frakcióvezetőjétől.

Farkas Iván

A megyei választások óta eltelt több mint száz nap, azonban a képviselőtestület szintjén Nyitra megyében még el sem kezdődött az érdemi munka. Nekünk ez egyáltalán nem tetszik, hiszen tennivaló akad bőven, hangot is adunk ennek a Nyitra megyei tanács ülésén. Csak hát az irányításból a szlovák koalíció (Smer – Kereszténydemokrata Mozgalom – Szlovák Nemzeti Párt) képviselői kihagytak bennünket, érdeemben nem tudunk beleszólni a megyei történésekbe. Még csak a tisztések elosztása, a négyéves választási időszak kereteinek meghatározása sem zajlott le. Tovább folytatjuk a politikai tárgyalásokat annak reményében, hogy mégiscsak sikerül néhány elnöki tisztséget kiharcolnunk a szakszervezetekben. A frakcióvezetők utolsó tanácskozásán jelezték, hogy a politikai tárgyalások nincsenek lezárva, nem

hagyjuk tehát annyiban azt a kérdést sem, hogy a képviselők számát tekintve második legnagyobb képviselőcsoportként az MKP nem kaphatott megyei alelnöki tisztséget. Mindeközben nem rólunk van szó, nem öncélú a mi küzdelmünk. A megye déli járásainak felzárkóztatása a célunk. Ha nem lesznek tisztségviselőink, nem lesz megyei alelnökünk, szakszervezetekben elnökeink, akkor nem vehetjük ki részünket a megye irányításából, nem tudjuk hatékonyan befolyásolni a döntéseket, nem vállalhatunk részt a határozati javaslatok előkészítéséből. Szavazni szavazhatunk, ám nézetkülönbségek esetén rendre leszavaznak majd minket. Mivel a megyei önkormányzat arányos képviselői, parlamentáris jellegű, követelési, teljesen megalapozottak. Hogyan harcoljunk így a déli járásokért, azok lakosságáért, önkormányzatainkért és

civil szervezeteinkért?

- Próbálnak-e valamilyen módon politikai nyomást gyakorolni a győztesekre, akár központi szintű tárgyalásokkal vagy éppen járási szinteken, „alulról” gyakorolt nyomással megváltoztatni a megyei vezetők döntését? Van-e esetleg lehetőség a megye elnökén keresztül megváltoztatni a közgyűlés többségi akaratát?

Vegyük a válaszokat fordított sorrendben, hátulról kezdve. A megye elnöke a Smer jelöltje volt, aki tisztségét tizenhárom éve látja el. Sohasem ellenezte a szlovák koalíció döntéseit, határozatait. Szavakban megemlítette ugyan, hogy a fejlettséget, a közlekedési infrastruktúra állapotát vagy a munkanélküliséget tekintve majd’ felbillen Nyitra megye az északi járárok javára, ám tettekben, a

döntésekben és a határozatokban ez sohasem mutatkozott meg. Vegyük csak az utóbbi képviselőtestületi ülést!

A megyei tanács felállását a képviselőtestület tárgyalási rendjével ellentétesen, hátrányunkra határozták meg. Ennek ellenére az elnök nem vétőzte meg a döntést. A szakmai bizottságok összetételéről, vezetéséről – bennünket kizorítva – minket hátrányosan érintve született meg a határozat, ennek ellenére az elnök csupán technikai vétőt emelt, mondván, a mandátumvizsgáló bizottság összetétele nem a 302-es törvénnyel összhangban került elfogadásra. De hogy a nyolc szakmai bizottság egyikének sem lehetett elnöke az ellenzéki MKP megyei képviselője, amikor más megyékben 2-3 bizottság elnökét is az ellenzék adja, ahhoz már a megye elnöke nem szólt hozzá. A pozsonyi törvényhozás is arányos képviselői jellegű, a 19 parlamenti bizottságból 9 bizottság elnöke ellenzéki képviselő. Emellett a pozsonyi törvényhozás négy alelnöke közül kettő ellenzéki, az egyik éppen a Kereszténydemokrata Mozgalom elnöke, akinek pártja megakadályozta, hogy Nyitra megyében a kereszténydemokratáknál erősebb MKP frakció megyei alelnököt javasolhasson, miközben nekik kijár szinte minden tisztség. Gyakran előhozzák a hírhedt 2001-2005 közötti első választási időszakot. Akkor a 9 szakbizottságból három bizottság elnökét a szlovák ellenzék jelölhette. A megye elnökét tehát semmi sem hatotta meg, sunyi módon jóváhagyta azt a hengerlést, amelyet a szlovák koalíció képviselői hajtottak végre az utolsó képviselőtestületi ülésen, amelyen egyetlen javaslatunkat sem fogadták el, miközben az arányos képviselői rendszerben a koalíció és az ellenzék képviselőinek aránya 60 : 40 százalék. Mivel a megye elnöke a Smer politikusa, megpróbálkozunk országos szinten tárgyalásokat kezdeményezni, hátha a Smer országos vezetése számára kínos az, hogy húsz év alatt az aranyidai gözhenger Nyitrára érkezett, és indokolatlanul hengerel mindent és mindenkit, ami és aki az útjába kerül. Mivel a Kereszténydemokrata Mozgalom pártszövetségünk az Európai Néppártban (EPP), országos szinten őket is megszólítjuk, mennyire tetszik nekik mindaz, ami Nyitrán zajlik. Emellett járási szinteken is folyamatosan tárgyalunk, akár nem formális jelleggel is, hiszen vannak ott más párt-

színekben tevékenykedő korábbi vagy mai kollégáink, akikkel szót lehetne érteni. A tárgyalások eddigi alakulása azonban korántsem reménykeltő, mert a koalíciós pártstruktúrák alacsonyabb szintjein tevékenykedők mintha félnének főnökeiktől.

- Azért is firtatom ezt a kérdést, mert Nyitra megye is azon regionális területi egységek közé tartozik, amely művi úton alakult ki, és alapvetően az határozta meg, milyen járások alkotják majd, hogy a magyarság minden körülmények között számbeli kisebbségbe szoruljon. Ugyanakkor gazdaságilag igen jelentős különbségek mutatkoznak az északi és déli járások között, a gazdasági fejlődés és a szociális helyzet kezelése mindenütt kicsit más megközelítést igényelne. Ilyen tekintetben milyen kiutat lát, milyen célokat követ az MKP frakciója?

A megyék egyik hatásköre a régiófejlesztés, amelynek legfontosabb hozadéka a munkahelyteremtés kellene hogy legyen. Nyitra megye munkanélküliségének térképén – képletesen szólva – szemügyre vehetjük, hogy a megye északi részében alacsonyabb a munkanélküliség, mint a megye déli járaiban. A legrosszabb helyzetben a Komáromi járás van húsz százalék körüli munkanélküliségi aránnyal, csak kicsit jobb a helyzet az Érsekújvári járásban, de csak látszatra: a járásban ugyan az országos átlag szintjén, 13,5 százalékon tetőzött a tavalyi év végén a munkanélküliség mértéke, azonban a járás déli részén, a párkányi régióban meghaladta a 20 százalékot. Gyakorlatilag ugyanez a helyzet a Lévai járásban is, ahol ugyan 14 százalék alatti volt a munkanélküliség, ám délen, Zselíz és Ipolyság környékén jóval túlszárnyalta a 20 százalékos szintet, kevéssel volt csak 25 százalék alatt e mutató. Ezzel az elmúlt választási időszakban a megyét irányító szlovák nagykoalíció nem kellő odaadással törődött. Itt az ideje, hogy hozzálassunk a valódi régiófejlesztéshez, a 2014-2020-as uniós időszakban a valódi szükségletek alapján ítéljük meg az Európai Unió támogatási alapjaiból a régiófejlesztést szolgáló támogatásokat a megyében. Hogy ennek az ellenkezője zajlott az előző választási időszakban, hadd bizonyítsam egy konkrét példán. 2009-2010 között a Regionális Operatív Program egyik intéz-

kedésének, a települések központi magja felújításának pályázati felhívására a megye járaiból kiegyensúlyozottan érkeztek a pályázatok, a végeredmény azonban az volt, hogy a megye északi járaiban több mint kétszer annyi település pályázata volt sikeres, mint a megye déli járaiban. Sőt, még ezen belül is volt egy észak-déli megoszlás: az Érsekújvári és a Lévai járások déli részében elvéve találunk sikeresen pályázó települést. Célunk, hogy kiegyenlítsük az esélyeket, és elérjük, hogy a megye déli részére a régiót megillető összegben jusson európai uniós támogatás.

Persze a fejlesztések szükségessége, a rászorultság legyen mérvadó. Elsőrendű célunk és feladatunk a regionális különbségek enyhítése a megyében, a megye déli járaibanak felzárkóztatása az északi járások mellé.

- Nyitra megye fejlesztésének igen komoly forrásai lehetnének az európai alapok, s ez esetben nem az általánosan, minden megyére érvényes támogatási lehetőségekre gondolok elsősorban, hanem arra, hogy az EU jelentősen támogatja a határ menti, illetve határon átnyúló együttműködési formákat. Ez is indokolna egyfajta ésszerű együttműködést a megyét kormányzó koalíció és az MKP között. Arról sem lehet elfeledkezni, hogy a szlovák és a magyar kormány tavaly egy átfogó együttműködési szerződést kötött az infrastruktúra, a környezetvédelem és a turizmus fejlesztésére, ami szintén nagy segítség lehet a megyének, a célok megvalósítása jelentősen hozzájárulhat például a munkahelyteremtéshez. Ilyen szempontból – Ön szerint – kialakulhat a közeljövőben valamilyen ésszerű párbeszéd?

Az elején nézzük meg, Nyitra megye hogyan teljesített az előző választási időszakban, tehát a 2010-2013-as időszakban az európai uniós támogatási források felhasználásában. A megyék főleg a Regionális Operatív Programban és a határon átnyúló – a mi esetünkben az ETE HU-SK - programban pályázhattak sikerrel. A megyék által nyilvánosságra hozott – ha úgy tetszik: beismert – adatokból kitűnik, hogy legjobban a Kassai megye teljesített 82,6 millió euró lehívásával. Hasonló eredményt ér tel Eperjes megye is, Nyitra megye a középmezőnyben szerepel,

de olyan gyenge eredménnyel, hogy a jóval fejlettebb, az uniós támogatásra kevésbé rászoruló Zsolna megye 70 milliós eurós felhasznált pályázati összegével szinte pontosan a dupláját teljesítette annak, amit Nyitra megye. A határon átnyúló ETE HU-SK program felhasználását illetően sem tartozott Nyitra megye a jobbak közé. Megyénknek tehát alaposan bele kell húznia, hogy sokkal hatékonyabban tudja felhasználni az uniós forrásokat az éppen kezdődő, 2014-2020-as időszakban.

A kérdéshez visszatérve: a párbeszéd igencsak akadozik, s úgy látom, nemcsak közöttünk, a szlovák koalíció és ellenzéke között, hanem magasabb szinteken is. Nyitra megye vezetősége elefántcsonttornyot épít maga köré, senkivel sem hajlandó megegyezni. Nyilván ennek egyik következménye az imént taglalt lesújtó eredménytelenség az uniós források felhasználását illetően. Szívesen segítenék a megye érdekében is, de főleg a déli járások érdekében, ám nem kérnek a segítségünkől. Furcsa helyzet alakult ki, a teljes bizalmatlanság állapota érzékelhető a megyei vezetés részéről mindenkori irányában. Példaként hadd említsem meg az Ipoly-hidak szomorú történetét. 2008-ban megyei frakciónk nevében javaslatot tettem két Ipoly-híd megépítésére és egy meglevő híd közúttal való összekötésére. 2009-ben Brüsszel megtámogatta az eredményes pályázatokat, 10 millió euró vándorolhatott volna a jobb sorsra érdemes Ipoly-mentére. 2012-ben ezt Nyitra megye vezetése

és a szlovák nagykoalíció megakadályozta, kiszálltak a közös pályázatok megvalósításából. Pedig a három új határátkelőt is tartalmazza a Szlovákia és Magyarország kormányai által 2012-ben megkötött kormányközi megállapodás az új határátkelőkről, a 90 határmetszési pontról. Nem is beszélve arról, hogy a nemzetközi szerződés, miután a pozsonyi törvényhozás jóváhagyta, 151/2012. szám alatt megjelent a szlovák törvénytárban. Az Ipoly-hidakról szóló kormányközi megállapodásokat is jóváhagyta a pozsonyi törvényhozás (ezek a törvénytárban 140/2012. és 141/2012. szám alatt található meg).

Számunkra tehát a feladatok adóttak, a fő céljaink is megvannak, melyeket – sok más egyéb mellett – szeretnénk. Kérdéses viszont, hogy az önhibánkon kívül igencsak akadozó párbeszéd miatt valójában mi valósulhat meg. Sajnos, az érzéseim azt mondatják velem, kizorításunk a döntéshozatalból, mellőzésünk a megyei vezetésből rögtön a választási időszak leelején olyan jelzések irányunkban, hogy a megye vezetése továbbra is elutasító lesz déli járásaink fejlesztését illetően, süket fülekre találunk a déli járások felzárkóztatására irányuló javaslatok, elképzelések. Bárcsak tévednék...

- Az MKP a megyei választási programjában nagy teret szentelt az anyanyelvi oktatás fejlesztésének, a magyar kultúra és hagyományok őrzésének és új értékek teremtésének, az anyanyelv védelmének. Ezen a té-

ren milyen lépéseket tervez rövidebb és hosszabb távon a frakció a megfogalmazott célok és szándékok elérése érdekében?

Már a választási időszak kezdetén, sőt a választási kampányban is nyilvánvaló volt, hogy a legkomolyabb kihívások elé az oktatási intézményeink néznek. Számos városunkban önálló magyar tanítási nyelvű gimnázium működik, amelyek diáklétszáma csökkenő tendenciát mutat. Erőteljesen oda kell majd hatnunk, hogy középiskoláinkat megvédjük. Hiszen a vészforgatókönyv szerinti esetleges összevonásuk a szlovák tanítási nyelvű gimnáziumokkal, vagy enyhébb esetben az egy közös épületben történő működtetésük komoly gondot okozhat éppen az anyanyelv megvédése és megőrzése tekintetében.

Alapvető célunk tehát, hogy gimnáziumaink és középiskoláink vezetői, sorsközösségben a tantestületükkel és a szülői szervezetükkel, ellenálljanak a megyei hivatal nyomásának, és iskoláink önálló intézményként megmaradjanak. Mi, megyei képviselők ebben segíteni fogjuk törekvésüket. Ne feledjük el azonban, hogy a szülők döntése a legfontosabb, jelesül az, hogy melyik középiskolába felvételiztetik alapiskolát elvégző gyermekeiket. Az ő kezükben van leginkább a megoldás kulcsa. Ami a kultúra támogatását illeti, ragaszkodni fogunk a pénzforrások lakosságárányos elosztásának elvéhez, ez talán járható út, s ezen a téren voltak az elmúlt években is a legkisebbek a súrlódások.

Vágsellye - levéltár | en.wikipedia.org

Berényi József

Folytatjuk a jól végzett munkát

- Az ország nyolc megyéje közül hétben a közgyűlések szakmai alapon választanak kerületi alelnököket, a kivétel a Nagyszombati Önkormányzati Kerület. Nem véletlenül. Ez az a területi egység, amely legkevésbé felel meg az európai normáknak és trendeknek, amelyek a természetes régiók – hasonló gazdasági és természeti feltételek, a lakosság szakmai-foglalkoztatási készségei, azonos történelmi és kulturális hagyományok, nemzetiségi összetétel – öngazgatásának kiépítésére épülnek, s egyetlen cél érdekében jött létre: minimalizálni a magyarság politikai súlyát a régióban.

Ezzel párhuzamosan érdemes megjegyezni, hogy a három alelnök a megyén belüli három természetes régiót képviseli, Berényi József, a Magyar Közösség Pártja elnöke a Dunaszerdahelyi és a Galántai járás „felelőse”. Nem okoz-e feszültségeket az alelnökök munkájában, hogy más-más érdekeket kell képviselniük, milyen nehézségekkel jár, hogy egy-egy régió belül mindennel egy alelnöknek kell foglalkoznia? – kérdeztük a magyar alelnököket.

Azzal kezdeném, elsősorban a galántai és dunaszerdahelyi választók bizalma eredményeképpen jutottam be a megyei választás második fordulójába. Ez év február 5-én, a megyei közgyűlés második ülésén alelnökké választottak. Nem vagyok kezdő a megyei önkormányzat munkáját illetően, hiszen már az elmúlt választási időszakban is megyei képviselő voltam, és gazdag tapasztalatom van a Tibor Mikuš megyeelnökkel és a további két alelnökkel, Augustín Hambálekkel és Zdenko Čambállal való együttműködésben. Természetes, hogy nem mindig és mindenben egyezik a véleményünk, de az a fontos, hogy kellőképpen tudomásul vegyük, meghallgassuk, megértsük és elismerjük egymás érvelését. A képviselők fele a novemberi választások után lecserélődött. Lassan összecsiszolódkunk, megszokjuk egymást.

Alelnökként valóban a Dunaszerdahelyi és a Galántai járásra irányul a munkám, ahogy a további két alelnök is meghatározott járások irányításáért felel. Augustín Hambálek a Nagyszombati és a Galgóci járási munkát koordinálja, Zdenko Čambal a Szenici, Szakolcai és a Pöstyéni járást irányítja. Szerintem ez jó megoldás, hiszen az egyes régióknak megvannak a sajátosságai, amelyek kihatnak a különböző ágazatokra, legyen az oktatás, kultúra, gazdaság vagy szociális terület. Az összes ágazat kölcsönösen hat egymásra, s az összhatás mindenképpen a régió sajátosságainak

visszatükröződése. Éppen ezért lehet képes az egyes járásokat felügyelő alelnök összességében látni, követezőképpen kezelni a problémákat.

- Nagyszombat megye politikai szempontok alapján meghatározott területe azonban egy olyan érdekességgel is jár, amely a különböző fejlesztések szempontjából előnyöket is jelenthet. Arra gondolok, hogy Szlovákiában más megye nem büszkélkedhet azzal, hogy további három európai uniós tagországgal határos, ami rendkívül széles mozgásteret biztosít számára a határ menti és határon átnyúló együttműködési formák építésére. A közös fejlesztések pedig plusz anyagi forrásokat is jelenthetnek az együttműködő feleknek, hiszen az EU külön támogatási alapokat tart fenn ilyen célokra. Az elmúlt években mennyire tudott élni ezzel a lehetőséggel Nagyszombat megye, és milyen elképzelései vannak Önnek, illetve a párt megyei frakciójának ezen a téren a közeljövőben?

Az elmúlt választási időszakban 21 millió 223 ezer eurót fordított a megyei önkormányzat a megyei utak felújítására a Dunaszerdahelyi és a Galántai járásban. Az egész kerület utakra szánt pénzeszégének 37 százaléka került a két déli járásba. A megye hatáskörébe 102 szociális intézmény tartozik. A két déli járás ezekre az intézményekre négy év alatt több pénzt kapott, mint a többi öt

járas együttvéve. Ugyanez érvényes a 12 magyar tanítási nyelvű szaktanintézetre is. Ezek a tények igazolják, hogy az MKP képviselői csapata jól tette a dolgát az elmúlt időszakban, sőt szlovák képviselőtársaink közül is sikerült többet megnyernünk ügyünk támogatásához. Ugyanezt reméljük a beindult új választási időszakban is. Frakciónk tagjai fontos bizottsági helyekre kerültek, például az oktatási szakbizottságba, ami biztosítékot jelent iskoláink megtartása szempontjából. A közlekedési bizottság az úthálózat kiépítése és karbantartása miatt jelentős.

Nagyszombat megyében szerencsére jól működik a határokon átnyúló együttműködési rendszer, mind Csehország, mind Ausztria és Magyarország vonatkozásában. Számos közös projekt, fejlesztési terv létezik. Ezt folytatni kívánjuk. Az új EU-s programoknak köszönhetően feltehetően már 2015-ben felújításra kerül a medvei híd, amely összeköti Szlovákiát Magyarországgal, egyben két gyalogos és két kerékpársávval is kibővíti. Felújításra kerülnek a Bős – Dunaremete közti, komphoz vezető utak, és egy új komp elindítása is reális Doborgaz és Dunakiliti között. Szeretném azt is elérni, hogy bekerüljön ebbe a programba a Nagymegyert Győrrel összekötő rossz állapotban levő útszakasz felújítása is. Ezt javaslatomra a kormány Nagyszombat megyei kihelyezett ülésén elvégzendő feladatként regisztrálta.

- A megyei hatáskörök legfontosabbjai – az egészségügy és a középfokú oktatásügy fenntartása és szervezése, a megyei közúthálózat fejlesztése és a tömegközlekedés biztosítása – közül melyek azok, ahol az Ön által „felügyelt” két járásban gondok, bajok mutatkoznak, amelyek gyors és hatékony intézkedéseket követelnek? Milyen elképzeléseik vannak a problémák megoldására?

Folytatjuk mindazt, amit elkezdtünk. A három legégetőbb kérdés: a galántai és a dunaszerdahelyi kórház helyzete, az útfelújítások, az oktatásügy állapota. Ez utóbbi témakörben komoly viták várhatók, hisz a „racionalizáció” Nagyszombat megyét is érinti, kevesebb pénz van, mint amennyi iskola. Nehéz feladat előtt állunk a tekintetben, hogy mely intézményeket kell összevonni, vagy sem. Nyilván a magyar tanítási nyelvű középiskolákat, erónknak megfelelően, határozottan védjük, hogy ne kerüljenek hátrányos helyzetbe. Nagyszombati megye 58 oktatási-nevelési intézményt működtet, közülük 12 biztosít magyar nyelvű képzést. Fontosnak tartjuk, hogy folytatódjanak az iskolafelújítások. Emellett nagyon fontos szempont, hogy megmaradjon az osztályok száma, hogy tanulóinknak legyen hol folytatniuk tanulmányaikat. A jövőben tovább folytatjuk a kulturális jellegű épületek, könyvtárak, múzeumok felújítását is.

A dunaszerdahelyi és galántai kórház helyzete is megoldásra vár. Még 2003-ban kerültek a kórházak megyei hatáskörbe, így a dunaszerdahelyi és a galántai kórház is. Már a választások előtt szó esett a stratégiai partner keresésének fontosságáról. A Nagyszombati Megyei Önkormányzat képviselő-testülete 2013. október 2-án felelősségteljes döntést hozott a galántai és a dunaszerdahelyi kórház jövője ügyében.

Mára már csak ebben a két egészségügyi intézményben többségi tulajdonos a megyei önkormányzat. 2009-ben jelentős tartozás terhelte mindkét kórházat. A megye és a kórház vezetése ezt a tartozást évről évre csökkentették. Felszámolni viszont nem sikerült, többek között azért sem, mert 2011-ben a parlament jóváhagyta az egészségügyben dolgozók bérfelvezetését, de ennek végrehajtására pénzt nem adott, a megyének saját forrásokból kellett ezt biztosítania. Kórházanként ez körülbe-

lül másfél millió eurót jelentett évente, amivel a megye korábban nem számolt. Gondot okoz az is, hogy az egészségügyi biztosítók rosszabb feltételekkel térítik a megyei kórházaknak a szolgáltatásokat, mint például az államiaknak. A dunaszerdahelyi kórház esetében ez körül-belül 550 ezer eurós kiesést jelent évente.

- Alig pár hónappal a megyei választásokat követően talán furcsa, ha azt kérdezem egy frissen megválasztott megyei alelnöktől, milyen új területi elrendezést, megyerendszert támogatna. Indokolt viszont a kérdés, hiszen Robert Fico kormányfő, nagy meglepetésre, éppen a megyei választások előtt jelentette be, hogy kormánya és pártja reformra készül, s a jelenlegi nyolc megye helyett a szocialista érából ismert kerületi rendszert vezetnék vissza, vagyis az ország közigazgatási egységeit főváros plusz három kerület alkotná. Készülnek-e egy ilyen fajta társadalmi vitára – amit Robert Fico ígért a reform megvalósítása előtt -, s ha igen, milyen elképzeléseik vannak egy esetleges új területi-közigazgatási felosztás kapcsán?

A jelenlegi, nyolcmegyés közigazgatási rendszert 2001-ben az első Dzurinda-kabinet idején hagyták jóvá, azt 2002-ben vezették be. Emlékezhettek rá, annak elfogadása kis híján a Dzurinda-kormány széteséséhez vezetett. Az MKP olyan 12 megyés felosztást szeretett volna elfogadtatni, amelyben a megyék egyike a

többségében magyarok lakta Csallóközt, Mátusföldet és az Ipoly-mentét egyesítette volna, s komáromi vagy Duna menti megye megnevezéssel jött volna létre. Ez a magyar megye alapot adhatott volna a felvidéki magyarság számára a tényleges önkormányzatiság eléréséhez.

Az MKP 12 megyés közigazgatási modelljét a Dzurinda-kormány szlovák pártjai elutasították, s elfogadták a 8 megyés modellt. A 8 megyés közigazgatási rendszernek az is negatív következménye, hogy jelenleg egyik szlovákiai megyében sincs többségben a magyar lakosság.

A szlovák kormánynak a 3+1 kerületes közigazgatási modell bevezetését vázóló terveit az ellenzéki pártok jelentős része sem tartja jónak, és központosító törekvést lát benne. Ezt a modellt mi is elutasítjuk, mert az a felvidéki magyarság szempontjából még rosszabb lenne, mint a jelenlegi 8 megyés közigazgatási rendszer. Tovább romlanának magyar szempontból a nemzetiségi arányok, vagyis még alacsonyabb lenne a magyar lakosságnak az összlakossághoz viszonyított aránya az új kerületekben.

Mi azt valljuk, a természetes régiók szerint kellene kialakítani a közigazgatási felosztást, s a megyerendszer kérdésének megnyitása lehetőséget ad arra, hogy erre ráirányítsuk a figyelmet. Továbbra is fontosnak tartjuk a Duna menti megye létrehozását és Gömör, illetve az Ungvidék természetes régióinak rendezését is.

Megkülönböztetett figyelem a magyar kisebbségnek

- A Pozsonyi Önkormányzati Kerületet a megyei választásokat követően többen is „ország az országban” megjelöléssel illették, minthogy a többi hét megyével szemben, ahol a kormányzó Smer-szociáldemokrácia párt nyerte meg magabiztosan a voksolást, a pozsonyiban a hét jobb-közép párt összefogása tarolt. Azóta a választókat el-elbizonytalanította a megye győztes koalíciója, egyebek mellett egyezség híján el kellett napolni az alelnökök megválasztását, mintha az országosan tapasztalható huzavona megmetyelje volna a megyei politikusokat is. Mi történt, hogyan alakultak végül a dolgok, működik-e már teljes szervezettségében a megyei önkormányzat? - kérdeztük Németh Gabriellától, a megye újraválasztott alelnökétől.

A Pozsony megyei egyedüli volt az országban, ahol hét jobbközép párthozott létre egy koalíciót, amelynek tagjai és szimpatizánsai világosan tudtára adták az ország vezetésében egyeduralgó SMER-szociáldemokrácia pártnak, hogy ez a régió nem kívánja a megye vezetését átadni egy hozzá nem értő, baloldali vezetésnek, amely 2009-ben több tízmillió adóssággal és költségvetési provizóriummal adta át a megyét az akkor győztes jobboldali pártoknak. Nagyon remélem, hogy a választókat nem bizonytalanítottuk el, csupán a kelletténél jobban igénybe vettük tűrőképességüket, türelmüket. Egyetértek azzal, hogy sajnos a „nagypolitika” gyakran rányomja bélyegét a megyei politikusok döntéseire is, ami szerintem nem helyes, és gyakran kerékkötője az egyébként problémamentes és gyors megegyezéseknek. Részben ez volt az oka az elhúzódó megyei alelnökválasztásnak.

Az elmúlt négy évben ötpárti koalíció – Szlovák Demokratikus és Keresztény Unió (SDKÚ-DS), Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH), Magyar Közösség Pártja, Polgári Konzervatív Párt (OKS), Zöldek Pártja (SZ) - vezette a megyét, az együttműködést egy koalíciós szerződés szabályozta, amelynek

érvényessége a 2013-as novemberi választások napjáig tartott. Ennek kitétele volt, hogy az önálló frakcióban dolgozó MKP-nak alelnöki poszt jár. Emlékeztetem, hogy a 2013-as választásokra még a nyáron elkezdődtek az egyeztető tárgyalások, elsősorban az ügynevezett Népi Platform és a Szabadság és Szolidaritás (SaS) párt között, amely előzetes szerződéssel zárult, ám a zöldekkel és a konzervatívokkal közösen megtámadtuk ezt, korábbi koalíciós szerződésünk megszegésének minősítettük a lépést, amit Frešo úr és a kereszténydemokraták is elismertek. Az újrakezdett tárgyalásokat követően alakult ki a hétpárti koalíció, viszont az egyezségbe az alelnöki helyek elosztása csak érintőlegesen került bele, csak az SaS ragaszkodott hozzá, hogy amennyiben képviselői frakciót tud alakítani, jogosult legyen az egyik alelnöki helyre. A többi alelnöki poszt betöltése nyitott maradt.

Az MKP választásokon elért száz százalékos eredménye – minden jelöltünk mandátumhoz jutott - és az elmúlt négy év eredményei alapján – amelyet nagyra értékeltünk koalíciós partnereink és Pavol Frešo elnök úr is – pártunk és választóink is jogosan várták el, hogy folytassuk a munkát alelnöki szinten is.

2013. december 19-én megalakítottuk az MKP Pozsony megyei képviselői frakcióját - Pomichal István frakcióvezető, Németh Gabriella, Schwartz Zsuzsa és Gujber László képviselőkkel -, amiről írásban értesítettük az újraválasztott megyei elnököt, kértük az alelnöki pozíciót, egyebek mellett a 2009-es koalíciós szerződésre is hivatkozva. Mivel azonban a négy parlamenti párt is ragaszkodott az előzetesen, de nem hivatalosan megegyezett alelnöki helyekhez és az MKP sem tágtott, a vita, sajnos elhúzódott, de végül sikerült egyezségekre jutnunk és március 20-ától már alelnökei is vannak a megyének – köztük én is, ami nagy siker, hiszen a megye lakosságának mindössze 3 százaléka magyar nemzetiségű.

El kell azonban azt is mondani, hogy függetlenül a vázolt vitától, a munka már korábban elkezdődött: a képviselők december 5-én letették az esküt, a januári közgyűlésen megválasztottuk a főellenőrt, a februári ülésen pedig jóváhagytuk a költségvetést és az egyes szakbizottságok összetételét, illetve az elnöki posztokat.

- Az „ország az országban” jellemzés azonban olyan értelemben is érvényes a megyére, hogy a GDP lakosságárá-

Németh Gabriella

nyos átszámításával Európa leggazdagabb régiói közé tartozik, miközben a többi hét kerület a legszegényebbek között van nyilvántartva. Ennek következtében Pozsony megye sok esetben eleve nem is pályázhat uniós alapokra, vagy ha mégis, nem kap támogatást, holott – s erről már kevesebb szó esik a sajtóban – óriási gondokat jelent a Pozsonyon kívüli járások úthálózatának túlterheltsége, az utak állapota. Ezért is fontos, hogy a koalíció pártjai ne önös érdekeikkel foglalkozzanak, hanem az említett és ehhez hasonló gondokkal. Van közösen megfogalmazott cél és lesz együttesen elfogadott megoldás ezekre a problémákra?

Pozsony megye pályázati lehetőségei valóban beszűkültek. Örömmre szolgál azonban, hogy a megye vezetése sikeres lobbizásának és tárgyalásainak köszönhetően az utak karbantartására ugyan nem, de az autópályát a megye településeivel összekötő közúti hidak, körforgalmak, bekötőutak építésére pályázhatunk majd a 2014-2020 új programozási időszakban. Az új programozási időszakban szeretnénk szorosabbra fűzni az együttműködést Győr-Moson-Sopron megyével, Nagyszombat megyével, a Dél-morvaországi megyével és Felső-Ausztriával egy közös Európai Területi Társulás létrehozásán keresztül, hogy hatékonyabban tudjunk méríteni a határon átnyúló együttműködési forrásokból. Örömmel mondhatom, hogy 2014. március 12-én meghívásunkra hivatalos látogatáson járt a megyei hivatalban Dr. Szakács Imre Győr-Moson-Sopron megye elnöke annak a tárgyalódelegációnak az élén, amellyel

már a konkrét feladatokat beszéljük meg.

A megyei prioritások meghatározásán intenzíven dolgozunk, figyelembe véve az egyes területi egységek igényeit, specifikus helyzetét és anyagi forrásaink nagyságát. Azt azonban már most elmondhatom, hogy az elmúlt négy év tapasztalataiból kiindulva kevesebb prioritást fogalmazunk meg és főleg olyanokat, amelyek megvalósítására vagy saját, vagy külső forrásból, pályázatokból biztosítani tudjuk majd az anyagi feltételeket is. Ahogy 2010-ben, az idén is egy széles konszenzussal elfogadott jegyzék tartalmazza majd a megoldásra váró feladatokat.

- A megyei választási kampányban az elektronikus sajtó jóvoltából országos botrányhírré dagadt a megyei fenntartású iskolák karbantartásának módja és finanszírozása, illetve a megyei kórházak támogatása annak érdekében, hogy teljes körű szolgáltatást nyújtsanak a lakosoknak. Ezekből az esetekből is látszik, hogy Pozsony megyében sem fenéig tejfel az élet, sok esetben a többi megyéhez hasonló gondokkal küszködnek akár az oktatásügy, akár az egészségügy terén. A felvetett problémákra milyen megoldást találtak az elmúlt hónapokban, illetve mi most a helyzet a megyében az oktatás és a betegellátás gondjainak rendezése terén?

A választási kampány a SMER-szociáldemokrata párt megyeelnökjelöltje, Monika Flašíková Beňová és párttársai jóvoltából műbotrányoktól sem volt mentes, amelyre azonban a mi jobbközép koalíciónk nem volt vevő,

nem fordítottuk ellenük saját fegyvereiket, pedig lett volna mit előhúzni az előző vezetés valóban botrányos dolgai közül.

Az iskolák karbantartása körül mestersegesen kialakított hisztériát, az összes gyanúsítgatást megcáfoltuk, bizonyítottuk a hivatal eljárásának jogosságát és törvényességét. A Közbeszerzési Hivatal az elmúlt négy évben többször tartott ellenőrzést a megyei fenntartású iskolákban, de egyetlen szabálysértést, illetve törvénytörést sem talált. Hogy bizonyítsuk, nincs takargatni valónk, magunk kértünk ellenőrzést a hivaltól, és azzal egyidejűleg megbíztuk a megye főellenőrét is egy mélyreható ellenőrzés elvégzésével. Ráadásul a számvevőszék is bekérte a dokumentumokat, egyelőre még folyik az ellenőrzés. Természetes, hogy amennyiben törvénytörést állapítana meg bármelyik ellenőrző szerv, vagy munkaköri mulasztást észlelnék, az illetékes osztályok, illetve a vezetők felelősségre vonása sem marad el.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy Pozsony megye 2010-ben elsőként hozta nyilvánosságra a törvény által előírt kötelezettségen felül minden 1000 euró meghaladó összegről az összes számlát, megrendelést és az összes közbeszerzést is. Számunkra eddig is rendkívül fontos volt a megye gazdálkodásának az átláthatósága, a rendelkezésünkre álló anyagi eszközök hatékony, célszerű és gazdaságos felhasználása és nem lesz ez másként az új választási időszakban sem.

A malackai kórház kiadásainak részfinanszírozása az erdőháti lakosság kórházi készütségi ellátásának biztosítása kapcsán került az újságok hasábjaira. Hozzávetőlegesen 80 ezer ember maradhat ebben a régióban kórházi ügyeleti ellátás nélkül, ha a megye nem vállal részt a ráfizetéses ágazat finanszírozásából. A malackai kórház nem része annak a minimális kórházi hálózatnak, amelyet az egészségügyi minisztérium szab meg, tehát a kórház nyújtotta ügyeletet önszántukból biztosítják a régió lakosainak, hogy ne kelljen a betegeknek 60-80 kilométert utazniuk Pozsonyba vagy a nagyszombati kórházakba. Nem beszélve arról, hogy például a pozsonyi kórházak központi felvételi részlegén kapacitás hiányában egy kivizsgálásra már így is 4-5 órát kell várakozni, tehát

az említett 80 ezer ember lényegesen súlyosbíthatna az amúgy is elviselhetetlen helyzetet. Ezért javasoltuk, hogy egy átfogó analízis kidolgozása után, amely vitathatatlanul kimutatná azokat a ráfizetéseket, amelyek a kórházi elsősegélynyújtás miatt keletkeztek, visszamenőlegesen, minden negyedév eltelte után, egy előre megszabott összegig megtérítenénk a kórháznak. Mivel a SMER képviselői kétségbe vonták, hogy célunk az erdőháti lakosok jogos igényeinek teljesítése volt, javaslatunkat konszenzus hiányában levettük a programról. Nem mondtunk le azonban a probléma rendezéséről. Megalakult egy széleskörű szakmai tanács, amelyet a kórház és a megye vezetésén kívül több szakember – az egészségügyi minisztérium képviselője, továbbá Tomás Szalay, a Health Policy Institute munkatársa, Peter Goliaš, az INEKO munkatársa, orvosok, az Erdőháti Falvak és Városok Regionális Társulásának elnöke, Peter Tydlitát, Malacka város polgármestere Jozef Ondrejka, a Szlovákiai Nővér- és Szülészasszisztensi Kamara képviselője és Pozsony megye önkormányzati képviselője alkotnak. Ez a szakmai bizottság kidolgozott egy tervezetet, amelyet a legközelebbi önkormányzati ülésen tárgyalunk majd meg. Tehát ebben az esetben is egy művileg létrehozott problémát találtak a Smer képviselői botrány gyanánt, miközben egy viszonylag nagy régió orvosi ellátásának biztosításáról volt szó.

- A Magyar Közösség Pártja megyei képviselői az elmúlt négy évben nagy erőfeszítéseket tettek azért, hogy a megyében élő maroknyi magyarság megőrizhesse azonosságtudatát. Helyzetük azonban egyre aggasztóbb, gyakorlatilag szórványmagyarságként kell már róluk beszélni, falvaikba ezerszám költöznek be az ország minden tájáról idetelepedő emberek, családok, az őslakosoknak szinte elfogy az életterük. Érzékelik-e Önök is ezt a problémát, mit tudnak a megyei önkormányzaton keresztül tenni azért, hogy a fővárosban és a Szenci járásban élő magyarság őrizhesse kultúráját, fejleszthesse az anyanyelvi oktatást?

Sajnos az elmúlt években rohamosan csökkent a magyarság számaránya, az elmúlt 20 évben 100 ezer magyarral van kevesebb országosan. Ez első sorban az erőszakos asszimiláció következménye, hiszen szitokszó lett a

magyar, napi szinten vagyunk támadásoknak kitéve anyanyelvünk használatá miatt, rendületlenül folyik a történelem meghamisítása és a hamis adatok igaznak való beállítás, folyik a hangulatkeltés a magyarok ellen, hol burkoltan, hol nyíltan. Nem mindenki olyan erős, hogy ellenálljon, kiálljon magyarságáért, az emberek sokszor féltik munkahelyüket, gyermekeik jövőjét, inkább feladják. Sok a vegyes házasság is, ahol az úgynevezett családi béke miatt a magyarság esik áldozatul, bár sok példa van rá, hogy az így egynyelvűvé vált házasság is később felbomlik. Ritka az olyan eset, hogy a vegyes házasságokból származó gyermekek magyar iskolába járnak, ezeket a szülőket nagyra becsülöm és minden tiszteletem az övék, hisz gyermeküket gazdagítják egy nyelvvvel, amit ajándékba kapnak. Mi, szórványban élők naponta megvívjuk kisebb-nagyobb harcainkat magyarságunkért, és számunkra érthetetlen és fájó a többen élő magyarok közömbössége, kényelmessége. Senkit nem szeretnék megbántani, sem pedig általánosítani, de ott, ahol ötven százaléknál feletti a magyarság részaránya, a választásokon gyakran alacsonyabb a részvétel, mint az országos átlag. Mi a szórványban jobban érezzük a veszélyeztetettséget, mi már nem tudunk fordítani, de kérem a többen élőket, ne várják meg, amíg 50-60 év múlva a mi sorsunkra jutnak: például Szencen a 60-as években 70 százalék volt a magyarok aránya, ma alig 17 százalék.

A kérdésre válaszolva tehát: nekünk, politikusoknak, helyi és megyei szinten egyaránt megkülönböztetett figyelmet kell szentelnünk a magyar vonatkozású igények teljesítésének. Lehet, hogy valaki ezt igazságtalannak tartja a többségi nemzettel szemben, én pozitív diszkriminációnak mondanám, amely segít nyelvünk, kultúránk, történelmünk fennmaradásában. A mi elsődleges feladatunk, hogy segítsük a megye területén lévő magyar intézményeket, iskolákat, óvodákat, kulturális szervezeteket. Örömmel mondhatom, hogy Pozsony megye két megyei fenntartású magyar nyelvű oktatási intézménye, a pozsonyi Duna utcai Gimnázium és a Szenci Gimnázium és Szakközépiskola számára az elmúlt években eddig mindig sikerült biztosítani a zavartalan működéshez szükséges anyagi forrásokat, pénzüsszegeket, fokozatosan felújításra kerültek az épületek, megújult

mind a belső, mind a külső tér. A megye támogatási rendszerén keresztül az elmúlt évben minden beadott magyar vonatkozású kérvényt kielégítettünk, így jutott támogatáshoz a Csemadok helyi és területi választmánya Szencen és Pozsonyban, iskolák, óvodák, önkormányzatok, az egyházak, cserkészek, sportolók, hagyományörző énekkarok, zenekarok, egészségkárosodottakat tömörítő szervezetek, magyar nyelvű periodikumok és még sorolhatnám. Meg szeretném azonban még említeni, hogy nagy álmom látszik valóra válni, hiszen a szenci zsinagóga felújítása elérhető közelségbe került, és mint már arról többször, több helyen is nyilatkoztam, mintegy technikai háttérként, Pozsony megye létrehozta Szencen a Duna menti Népművelési Központot, amely Pozsony megye magyar lakosságának kulturális és társadalmi igényeit is szolgálja majd.

Ahhoz azonban, hogy segíteni tudjuk a régió magyarságát, helyi és megyei önkormányzati szinten, a törvényalkotás szempontjából országos szinten is ott kell, hogy legyenek a magyar közösség képviselői, hiszen mi tudjuk, értjük igazán gondjainkat, bajainkat, szükségleteinket. Ehhez viszont szükség van a választópolgárok támogatására, bizalmára, amelyet eddig helyi és megyei szinten élvezünk - és én bízom benne, hogy a 2016-os parlamenti választásokon is megkapunk, hogy képviselőink bejutva a törvényhozásba is, újult erővel tudják védeni nemzeti közösségünk jogos érdekeit, és teljesíteni igényeit.

Mihály-kapu | en.wikipedia.org | Martin Proeh

Hogyan teljesítettek a magyarok által lakott járások?

Szlovákia és az Európai Unió életében is lezárult egy időszak. A Szlovák Köztársaság 2004. május 1-jén teljes jogú tagállamává vált az EU-nak. Az idejében tehát egy tízéves időszakot értékelhetünk az ország életében. Az egyes kormányok és a sajtó által is közkedvelt témává vált az Európai Unió támogatáspolitikájának elemzése. A lakosság és a települési önkormányzatok bizakodva várták, hogy a csatlakozást követően az egyes támogatási formák valóban olyan mértékben nyújtanak majd segítséget az egyes régióknak, hogy azok az európai átlag szintjére emelkednek. A szlovákiai magyarság szempontjából is bizakodva tekintettünk a lehetőségekre, hiszen a közösségünk tagjai által lakott járások már évtizedek óta a leszakadó régiók közé tartoznak. Az egyes települési önkormányzataink és a polgármesterek igyekeztek a lehető legtöbbet kihozni azokból a pályázatokból, melyek az ott lakók mindennapi életét könnyíthetnék és segíthetnék – riportereink „régióink” rovatunkban ennek jártak utána Dél-Szlovákia több településén, járásában.

A 2007 – 2013-as támogatáspolitikai

Az Európai Unió támogatáspolitikájának egyik alapelve, hogy az egyes országok leszakadt régióit segítsék a felzárkózásban. Az egyes pályázati időszakok 7 éves ciklusokra vannak osztva, ami azt jelenti, hogy Szlovákia a csatlakozást követően, az első és nem előcsatlakozási projekt támogatá-

si időszakát 2007-ben kezdte meg. A héteves időszak így 2013. december 31-én ért véget, egy-egy időszak lezárását követően illő számot vetni annak sikerességéről és hiányosságairól is, a csatlakozás tíz évének összegzése mellett tehát napjainkban az első teljes programozási időszak eredményeinek kiértékelését is el kell végeznünk. A sajtóban és szakmai körökben számos kritika érte a 2007-13 programozási időszakot, hiszen nem egy operatív program pénzügyi keretének merítése - finoman fogalmazva - gyatrára sikeredett. Általános tény viszont, hogy az egyes támogatási formák, ha úgy tetszik programok merítésével kapcsolatos elemzések kizárólag az országos eredményekkel foglalkoznak, szinte lehetetlen olyan elemzéssel találkozni, amely az egyes programok sikerességét regionális vagy lokális szinten hasonlíttja össze. Ennek okán felmerülhet a kérdés, hogy vajon szakmai vagy politikai döntések sorozatának eredményei-e az egyes pályázatok elbírálása, illetve a megítélt támogatások. Nem kívánunk – mert részletes lebontásban közölt adatok híján nem tudunk – egyértelmű választ adni a kérdésre, de arra így is fel tudjuk hívni a figyelmet, hogy jelentős különbségek tapasztalhatók az egyes járások támogatásában – legalább is az általunk megszerzett és feldolgozott adatok szerint.

Az összehasonlító kimutatások hiánya miatt döntöttünk úgy, hogy a Tt. 211/2000-es, az információhoz való

szabad hozzáférésről szóló törvénye értelmében lekérjük az önkormányzatok életében meghatározhatónak tekinthető támogatási programok eredményeit. Az adatokat a 2007-2013-as időszakra vonatkozóan és járási bontásban kértük ki. A pontosság kedvéért le kell szögeznünk, hogy a járásokban felhasználásra kerülő összegek adatait kértük, mégpedig a Környezetvédelmi Operatív Program, a Vidékfejlesztési Operatív Program, valamint a Régiófejlesztési Operatív Program támogatásairól. Természetesen az egyes programok esetében a különböző alprogramokra vonatkozó bontás szerint, pl. a környezetvédelemnél a csatornázásra, a hulladékgazdálkodásra stb. nyújtott támogatásokat is vizsgáltuk, hiszen így kimutatható, hogy az egyes támogatási formák melyik programból, mely járásokban voltak a legsikeresebbek.

Az összesített adatokat ezt követően az adott járás lakosságához is arányosítottuk, azaz nem kizárólag azt vizsgáltuk, hogy egy-egy járás milyen összegű támogatásban részesült, hanem azt is, hogy ez fejpénzben – egy lakosra bontva – mennyit jelent. Azért fontos kiemelni ezt a vizsgálati módszert, mert nagyon torz adatokat kapnánk akkor, ha egy 25000 lakosú járást egy 120 ezres lakosú járással kizárólag a támogatási összegek mértékének összehasonlításával vizsgálnánk meg. Természetes módon külön elemzést érdemelnek a dél-szlovákiai járások, melyekben a magyarság él.

Az általunk vizsgált adatokat, a teljes táblázatokat természetesen közzé tesszük a www.onkormanyzas.sk honlapon, ezért jelen elemzésünkben csak kiragadott példákkal hasonlítjuk össze a magyarok által lakott járásokat.

Az egyik legnagyobb figyelemmel kísért támogatási program a **Környezetvédelmi Operatív Program** volt.

Elsőként vizsgáljuk meg a csatornázásra szánt támogatások mértékét. Az összesített adatok szerint a legsikeresebb járások a következők voltak:

- Malacka (Malacky) – 32,5 millió € támogatás, azaz 480,19 €/ lakos
- Breznóbánya (Brezno) – 23,9 millió, azaz 373,40 €/ lakos
- Liptószentmiklós (Lipt. Mikuláš) – 29,3 millió, azaz 404,69 €/ lakos
- Trencsénteplic (Turčianske Teplice) – 5,8 millió, azaz 355,-- €/ lakos
- Szinna (Snina) – 13,6 millió, azaz 357,83 €/ lakos

Az árvízvédelem esetében:

- Miava (Myjava) – 7,5 millió, azaz 273,36 €/ lakos
- Bártfa (Bardejov) – 12,4 millió, azaz 159,22 €/ lakos
- Homonna (Humenné) – 2,9 millió, azaz 138,10 €/ lakos
- Sztropkó (Stropkov) – 5,3 millió, azaz 256,43 €/ lakos
- Felsővízköz (Svidník) – 7 millió, azaz 212,59 €/ lakos

Megújuló energiahozdozók, levegővédelem:

- Gyetva (Detva) – 3,3 millió, azaz 102,56 €/ lakos
- Zsarnóca (Žarnovica) – 3,1 millió, azaz 116,78 €/ lakos
- Miava (Myjava) – 3,6 millió, azaz 131,32 €/ lakos
- Kassa IV. (Košice IV.) – 12,3 millió, azaz 335,11 €/ lakos
- Varannó (Vranov nad Topľou) – 11,4 millió, azaz 143,53 €/ lakos

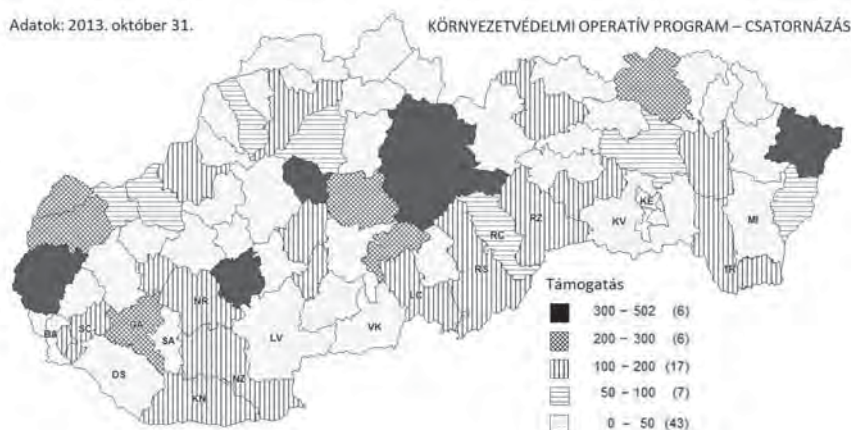
Hulladékgazdálkodás – hulladéktelepek megszüntetése, gyűjtőudvarok létesítése

- Selmecebánya (Banská Štiavnica) – 5 millió, azaz 305,35 €/ lakos
- Garamszentkereszt (Žiar nad Hronom) – 27,3 millió, azaz 567,01 €/ lakos
- Gölnicbánya (Gelnica) – 4,2 millió, azaz 291,25 €/ lakos
- Szinna (Snina) – 8,3 millió, azaz 415,26 €/ lakos
- Lőcse (Levoča) – 8 millió, azaz 240,52 €/ lakos

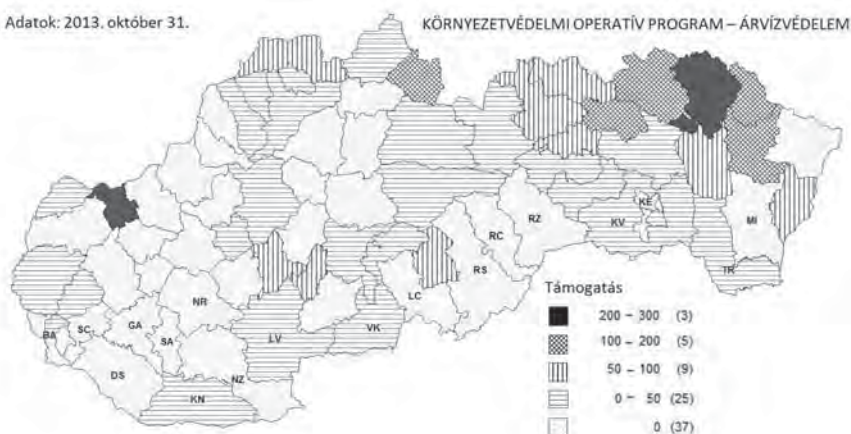
Az első négy alprogram esetében a magyarok által lakott járásokban a támogatások mértékét az alábbi táblázatunk mutatja be:

Járás	Csatornázás	Árvízvédelem	Biomassza, levegő	Gyűjtőudvar hulladékgazd.
	összeg/lakos	összeg/lakos	összeg/lakos	összeg/lakos
Szenc	156,67	0	0	13,11
Losonc	146,69	0	0	218,59
Nagyróce	58,02	0	21,45	33,09
Rimaszombat	135,76	0	36,89	3,99
Nagykürtös	44,62	21,89	0	179,66
Dunaszerdahely	47,27	0	0	93,26
Galánta	228,79	0	3,61	183,73
Nyitra	97,06	0	13,92	67,73
Komárom	149,31	35,62	0	51,96
Léva	187,77	36,96	19,6	94,27
Érsekújvár	135,96	0	0	20,89
Vágselye	0	0	42,91	44,74
Kassa-vidék	0	22,96	3,02	17,25
Nagymihály	30,33	0	11,75	49,95
Rozsnyó	157,58	0	0	9,87
Töketerebes	131,37	4,32	0	9,27

Külön figyelmet érdemel a szinte már abszurdnak mondható helyzet, hogy míg a Somorja - Dunaszerdahely – Komárom tengely mentén található az ország legnagyobb ivóvízkészlete, addig éppen az ezen a területen fekvő járások, a már említett 2007-2013-as időszakban a nagyon alacsony támogatásban részesültek. A támogatások mértékét az alábbi térképünk is jól tükrözi:

Hasonló helyzettel szembesülünk más támogatási alfejezetek esetében is, pl. az árvízvédelmi támogatások esetében is a legalacsonyabb kategóriában találjuk a Kis- és a Nagy-Duna, a Vág, a Garam, az Ipoly, valamint a Bodrog, az Ung és a Tisza árterületein fekvő, magyarok által lakott területeket.

A Környezetvédelmi Operatív Program ötödik és hatodik alprogramját (védett területek és implementáció) is természetesen feldolgoztuk és az összesítő táblázatokban szerepelnek, de mivel ezekben összesen 10 járás részesült támogatásban, külön elemzésbe nem bocsátjuk.

A Régiófejlesztési Operatív Programban esetében újabb hat alfejezettel találkozhatunk, mégpedig: az oktatási beruházásokkal – iskolák tatarozása, a szociális infrastruktúrával, a régiók kulturális értékeivel, a települések regenerációjával, a közlekedésszüggel, valamint a technikai segítségnyújtással. Ebből a támogatási programból a magyarok által lakott települések esetében a legfontosabbnak tekinthetőt elemezzük.

Elsőként a Régiófejlesztési Operatív Programban első alprogramját, az oktatási intézményekbe szánt beruházásokat. Az összesített adatok szerint a legsikeresebb járások a következők voltak:

- Kiszucaújhely (Kysucké Nové Mesto) – 10 millió € támogatás, azaz 302,53 €/ lakos
- Námestő (Námestovo) - 15,9 millió, azaz 265,99 €/ lakos
- Ólubló (Stará Ľubovňa) – 14,3 millió, azaz 270,33 €/ lakos
- Mezőlaborc (Medzilaborce) – 3,1 millió, azaz 255,19,--€/ lakos
- Csaca (Čadca) - 22 millió, azaz 240,35 €/ lakos

További járások, ahol a megítélt támogatások mértéke egy lakosra vetítve meghaladta a 200 eurót: Szabinov (Sabinov), Bitcsa (Bytča), Miava (Myjava), Alsókubín (Dolný Kubín), Nagytapolcsány (Topoľčany) és Turdossin (Tvrdošín).

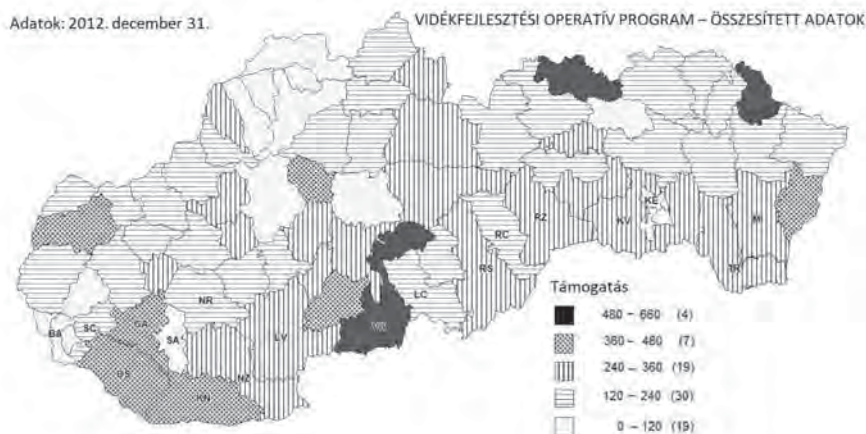
A települési központok revitalizációja esetében, már szinte meglepő módon két, magyarok által is lakott járást is találunk.

Igaz viszont, hogy a legjobban támogatott Rőcei járásban a magyarok aránya 19 százalék. A járások nagyjából felében, az általános mutatók szerint, a 130-150 euró / lakos támogatással találkozhattunk.

- Nagyrőce (Revúca) – 12,6 millió, azaz 314,08 €/ lakos
- Korompa (Krupina) – 4,2 millió, azaz 182,89 €/ lakos
- Kassa-vidék (Košice okolie) – 24,2 millió, azaz 201,85 €/ lakos
- Szobránc (Sobrance) – 4,8 millió, azaz 211,91 €/ lakos

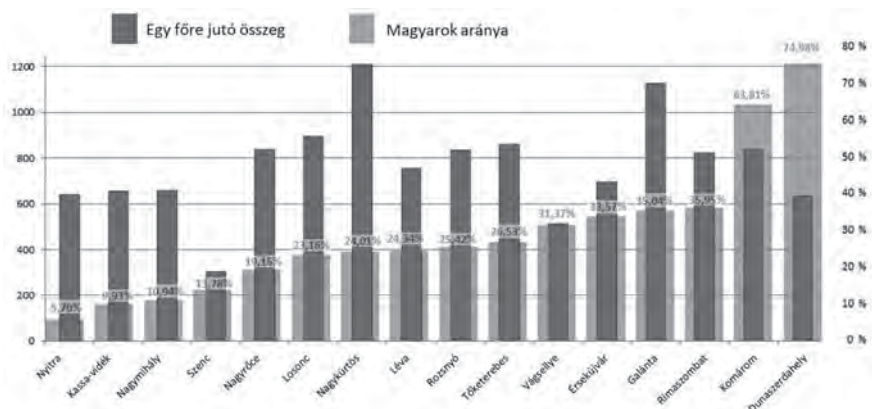
Járás	Oktatás		Településközpontok tatarozása	
	összeg millióban	összeg/lakos	összeg millióban	összeg/lakos
Szenc	0	0	0	0
Losonc	9,1	109,25	7,5	101,41
Nagyróce	5,4	135,47	12,6	314,08
Rimaszombat	8,1	95,73	14,5	171,2
Nagykürtös	7,5	166,48	6,3	138,72
Dunaszerdahely	6,3	54,57	6,2	53,64
Galánta	9,2	96,92	10,3	110,28
Nyitra	15,3	95,61	17,7	111,42
Komárom	7	68,03	8,3	79,9
Léva	10,2	88,92	13,3	115,75
Érsekújvár	16,2	112,72	13,3	82,32
Vágselye	6,3	118,39	7,1	134,75
Kassa-vidék	13,9	116,66	24,2	201,85
Nagy Mihály	14,5	131,56	8,9	80,54
Rozsnyó	7,7	123,11	11	174,45
Töketerebes	14,4	135,93	16,5	156,4

A harmadik támogatási forma, melynek adatai kikértük, a Vidékfejlesztési Operatív Program volt. Ennek kilenc alfejezetét is vizsgáltuk, de mivel a települési önkormányzatok működésére itt kisebb lehetőségek voltak, ezeket az adatokat csak az összesített adatok között elemezzük majd. Tényként kell viszont leszögeznünk, hogy ezen programból, a mezőgazdasági támogatásoknak köszönhetően, a néhány magyarok által lakott járás az átlagnál jobban szerepelt (Nagykürtös, Dunaszerdahely, Galánta és Komárom). Ez jól áttekinthető az alábbi térképen:

A Környezetvédelmi Operatív Program, a Vidékfejlesztési Operatív Program, valamint a Régiófejlesztési Operatív Program támogatásainak összesítését az adott járásban a magyarok arányának megfelelően is elvégeztük, mégpedig úgy, ahogy az eddigi adatokat is vizsgáltuk. A támogatások mértékénél nem 2007-13-as időszakban merített, hanem a megítélt támogatásokat vettük alapul. Finoman fogalmazva is érdekes tényként jeleníti meg az arányosítás, hogy a két legmarkánsabban magyarok tartott járás (Dunaszerdahely és Komárom) szerepel az egy főre jutó és az összértékben megítélt támogatásoknál is a rangsor végén. Nagy általánosságban látható, ahogy növekszik a magyarság aránya, úgy csökken a támogatások mértéke:

Mint a fentiekből is kitűnik, sajnálatos tényként kell kezelnünk, hogy a 2007-13-as támogatási időszakban a tömbmagyarság által lakott régiók támogatása elmaradt az országos átlagtól. Érdekes lenne megvizsgálni azt a tényt is, hogy azokon a helyeken, ahol alacsonyabb a magyarság aránya, mely települések voltak a pályázatokon a sikeresek, hiszen valószínűleg itt is „érdekes” adatokat kapnánk. Más kérdés, hogy a további operatív programok esetében (pl. közlekedési vagy egészségügyi), melyik régiók fejlesztését célozták meg az egyes minisztériumok és más központi államigazgatási szervek.

Egy évtized tanulságai és eredményei

A rendszerváltás a legtöbb embert bizakodással töltötte el, hogy végre elkezdődhet a felzárkózásunk a Nyugat országaihoz. Hamar rá kellett azonban ébrednünk, hogy a felzárkózás igencsak göröngyös és kátyús úton rázza a szeke-rünket. S ezen az Európai Unióhoz való csatlakozásunk sem segített.

A vidéken élő emberek számára a legnagyobb sokkot a munkahelyek elvesztése és a piacgazdaság mohóságát importáló fogyasztói árak elszabadulása okozta. A földműves szövetkezetek széthullásával és privatizálásával emberek tömegei veszítették el biztos megélhetésüket Dél-Szlovákiában, a legtöbb helyen az ipari üzemek is bezárták kapuikat. Hosszan lehetne sorolni, hogy egy-egy járási szintű városban, ahol azelőtt például cukorgyár, konzervgyár, sörgyár, vágóhíd stb., esetleg még nehézgépipar is üzemelt, mi maradt napjainkra.

Dél-Szlovákiában, ahol ráadásul az infrastruktúra sem épült ki az elmúlt egy-két évtizedben, az uniós források nagyrészt arra jók, hogy rendbe hozzák az iskolát, kultúrházat, járda épüljön, a főtér csinosodjon. Vagyis az alapvető népességmegtartó beruházások helyett csupán a felépítményre jutott forrás, ami édeskevés. Az alábbiakban négy község példáján mutatjuk be, hogyan és milyen mértékben tudtak élni az európai uniós forrásokkal.

Naszvad: jó csapat dolgozik a pályázatokon

A Komáromi járás északi peremén fekvő, több mint ötezer lelket számláló nagyközséget ugyanúgy sújtja a gazdasági válság, sőt még inkább, mint a környék többi települését. Mindezek ellenére nem állt meg az élet a községben.

A településen történt változásokról Haris József polgármester tájékoztat bennünket. Induljunk el visszafelé, javasolja. „A tavalyelőtti évünk elég gazdagnak mondható, hiszen lényegében négy nagy beruházást fejeztünk be. Az egyik a főtér és a hozzá kapcsolódó tereknek a rendbe tétele, átépítése volt, így kissé megújult formát kapott a település központja. Ez több mint hatszázhatvanezer euróba került. Ugyancsak tavaly fejeztük be az iskola újjáépítését, ahol megtörtént a hőszigetelés és az ablakok cseréje, s ezzel párhuzam-

ban kicseréltük az egész tetőzetet. Ezt több mint hétszázhetvenezer eurót tett ki. Szintén hatszázezer eurós befektetést jelentett az ökouzvar tavalyi befejezése; ez a kisüzemünk udvarában van, s a szelektív hulladékgyűjtést és a komposztálást teszi lehetővé. Szintén tavalyelőtt – az állami lakásfejlesztési alap támogatásával – valósítottuk meg 18 új lakásnak az átadását. Ezek mögött természetesen több éves munka áll. Egy évvel korábban fejeztünk be ugyancsak 18 lakást, úgyhogy a legutóbbi tíz évben 85 lakást építettünk fel a községben. Ezek mind új, modern lakások, de ezzel be is fejeztük a lakásépítési programot. Kérvény és igény ugyan még akadna, de egyelőre úgy döntöttünk, hogy szünetet tartunk.”

Tegyük hozzá, hogy nemcsak az önkormányzat építet Naszvadon, hanem például a falu ipari parkjában üzemelő Ferplast nevű cég által megnyitott új utcában is csinos családi házak épülnek a község peremén. Hogy árnyaltabban lássuk a képet, itt több generáció igényeit igyekeznek kielégíteni, hiszen mint polgármester úr mondja, a községben van egy 27 lakásos tömbházuk is, amelyben főleg garzonok és egyszobás lakások vannak, mert ezek iránt van a legnagyobb érdeklődés. Itt ugyanis már havi száz euróból ki lehet jönni. Mert ugyan építenek az emberek itt is, de nem mindenki engedheti meg magának, hogy családi fészekrakásba kezdjen. Vannak természetesen üres kertjeik, telkeik, amelyeken valamikor fóliáztak a tulajdonosok. Ezeket most már sorban eladják, hiszen a zöldségtermesztésnek, sajnos, befellegzett. Hogy teljes legyen az urbanisztikai körkép: a falu szélén

van egy utca, amelynek csak az egyik oldala van beépítve, most ezeknek a telkeknek a sorsát is rendezi az önkormányzat. Itt is épül majd vagy hetven ház. Az út, a gáz- és vízvezeték-hálózat már elkészült.

A nagyobb befektetések mellett voltak kisebb javítások, felújítások a településen, például az iskola tornatermét és a kazánházat önerőből újították fel. Ezek is belekerültek vagy hatvanezer euróba. Ami külön kiemelendő, mondja a polgármester úr, hogy míg sok önkormányzat a mai napig nem kapta meg magát a támogatást a megvalósult projektekre, Naszvadon minden beruházás ki lett fizetve. A kérdésre, hogy ezt minek köszönhetik, hamiskás mosoly a válasz. Nyilván sok kilincselés van mögötte. „A dolog lényegéhez tartozik, hogy nagyon jó csapat dolgozik itt a pályázatokon, de szerencsénk volt a kivitelezővel is. Júniustól tanévkezdésig képesek voltak elvégezni a munkát. Volt úgy, hogy ötven ember dolgozott egyszerre az iskolán.”

Naszvadon a rendszerváltás előtt a termőföld jelentette a legtöbb család számára a megélhetést. A családok zöme fóliázt, és országos viszonylatban is jól élt. Sokat mondó tény, hogy míg a kilencvenes évek elején még több mint negyven zöldségfelvásárló működött a községben, napjainkban kettő-három, az is nehézségekkel. A gazdasági válság hatása napjainkban elsősorban a munkanélküliek arányának növekedésében mutatkozik meg. Ez Naszvadon eléri a 14%-ot, annak ellenére, hogy a község kataszterében található ipari park öt üzeme mintegy 400 munkavállalónak

Naszvad

nyújt megélhetést. A községben jónak mondható az infrastruktúra, hiszen a csatornarendszeren kívül (abból hat kilométernyi található) szinte minden kiépült, sőt van egy víztisztító állomásuk is. A lakosok igényeit fejlett üzlethálózat elégíti ki.

„Valamikor, két-három évtizede még hétszáz, sőt több gyermek járt itt iskolába; jelenleg 340 tanulónk van a két iskolában – mondja a polgármester –, ebből a magyar tanítási nyelvűbe 147-en, a szlovákba 204-en járnak. Az alapiskolákon kívül van egy kiegészítő iskolánk, ott mintegy 50 gyermek tanul.” A fenti arány természetesen nem felel meg a lakosság nemzetiségi összetételének. Ez az aránytalanság a háború utáni jogfosztottság és a lakosságcsere éveiben gyökerezik. Naszvadról 2683 embert telepítettek ki, és 1200 szlovákot hoztak a helyükre. Talán sehonnan ennyi magyart nem űztek el a szülőfalujából! Ezek fényében szinte csodának számít, hogy Naszvad lakosainak közel hatvan százaléka ma is magyar ajkú. A népességi adatokhoz tartozik, hogy Naszvadon becslés szerint mintegy félszáz roma él, s számuk harminc év alatt megháromszorozódott. Közülük kerül ki a munkanélküliek zöme is. Míg a válság előtt a galántai Samsung üzembe félbusznyi roma ingázott, a létszámcsökkenés után ők kerültek elsőként az utcára.

Naszvadon is várják az új pályázati kiírásokat, hiszen szeretnék megvalósítani az iskolai fűtés rendszerének teljes cseréjét, a két óvoda szigetelését, az egészségügyi központ rekonstrukcióját és a közvilágítás megújítását, de készülnek a szennyvízcsatorna-hálózat továbbépítésére is, több mint 22 km hosszúságban. Mindezekre készen állnak a tervek. Haris úr nem rejt véka alá háborgását, hogy az utóbbi években nem épült ki Dél-Szlovákiában az infrastruktúra, a sokat emlegetett gyorsforgalmi út, amit politikusainknak „köszönhet” az egész régió.

Udvard: segíts magadon!

Udvard 2001-ben Szlovákia legnépesebb faluja volt. A történelmi Komárom megye északi szélén, napjainkban az Érsekújvári járáshoz tartozó település tartja ezt a kondícióját, hiszen lakóinak száma azóta sem változott

számottevően, több mint ötezren lakják. Ennyi lakossal akár városi rangra is pályázhatna, annál is inkább, mert a népességen túl szakközépiskolával is rendelkezik, két-három autóbusszal városi közlekedést is lehet indítani, de az udvardiaknak erre nincs szükségük. Mint mondják, több lenne a hátránya, mint az előnye. Leginkább az adók szempontjából, márpedig a mai ínséges időkben éppen elég teher nyugszik egy-egy önkormányzat vállán.

Ha már az ínséget említettük, megjegyzendő, hogy az udvardiak az utóbbi évek beruházásainak nagy részét önerőből végezték el, ami párfját ritkítja. Ez a tény annál jelentősebb, mint Kálazi József polgármester elmondja, hogy ennek ellenére egyetlen cent hitele sincs a falunak, sőt némi megtakarítással rendelkeznek. Hogyan lehetséges ez? „Iparkodunk jól gazdálkodni, mondja a polgármester, és azon vagyunk, hogy ahol lehet, takarékoskodjunk.”

Megtudjuk, hogy jelenleg a pangás korszakát éli Udvard is, hiszen tavaly például nem sikerült semmilyen pályázattal célt érni. Igaz, kiírások sem igen voltak, pláne olyanok, amelyekre nekik ki vannak dolgozva a terveik. Természetesen Udvard is részesült támogatásokban, különösen az előző kormányok idejében. A csatornahálózatot még 2005-ben fejezték be, erre már a község csaknem fele rá van kötve. A másik felének bekapcsolása 4 millió euróba kerülne, ennek megvalósítására azonban a fent említett kiírások nélkül a községnek esélye sincs. Ugyancsak uniós pályázatból újították fel a szlovák iskolát, ráhúzva még egy emeletet, miután

ugyanaz a magyar iskolával már régebben megtörtént, az 1-4-es osztályoknak az öreg iskolából való kiköltözése után. Utóbbinál még a nyílászárók cseréjére várják a pályázati kiírást. De felújították a tornatermet és a négy épület fűtését (2 iskola, tornaterem, napközi és étkező) is. A gyermekszületési arány egy hullámvölgy után enyhén növekszik, ezért az óvodát is bővítik.

A községben lezajlott fejlesztéseket leginkább apró, de hasznos lépéseknek lehetne nevezni. Ilyen volt – önrésszel kiegészítve – az óvodában az ablakok, ajtók cseréje, de az egyik hátsó falat is meg kellett erősíteniük egy különleges technológiával. Közben elkészült a vízvezetés is, ez okozta a statikai gondokat. Bízunk benne, hogy hamarosan a hőszigetelésre is sort tudnak keríteni. Felújították a községházát is, ahol a lakosok ügyes-bajos dolgaikat a földszinten intézhetik, amely idén a mozgássérültek számára is hozzáférhetővé vált. A kultúrház felújítása is folyik (miután a szövetkezet jogutódjától megvásárolta a község). A polgármester egy grandiózus tervnek a rajzait is elének teríti: egy nagy sport- és szabadidőközpont álmodtak meg, tornateremmel, amely kulturális célokat is szolgálhat. Annál is inkább szükség van rá, mert a kultúrház kis kapacitású. Ezen kívül alacsonyabb komfortú lakások építését is tervezik. Ami szemmel látható: a község főtere megújult, és új autóbusszmegállók készültek. Sok a szakrális kisémlék, természetesen ezekkel is az önkormányzat törődik, hasonló a helyzet a négy régi és az új temetővel, de a párfját ritkító stációkat és a kis templomot is a község hozta rendbe, akárcsak a Besse-

Udvard

nyei úti kis kápolnát az öreg temető mellett. De ugyancsak rendbe tették az egészségügyi központot, ahol többféle szakorvos és gyógyszerész szolgálja a lakosok egészségét. Az önkormányzat négy egészségügyi gondozót és három szociális munkást is alkalmaz az idős emberek és a szegény emberek megsegítésére.

Sok más községhez hasonlóan Udvard mai állapotát is nehéz lenne megérteni a múlt ismerete nélkül. A lakossági arány a háború után változott meg drasztikusan, amikor a zömében magyar ajkú községből 1200 embert telepítettek ki, s a helyükre magyarországi szlovákok érkeztek. Az első világháborúban 138-an estek el a faluból, a második világhétszázban 96 udvardi lakos lelte halálát. A helyi zsidó közösséget sem kímélte a történelem vihara: 1944-ben a teljes zsidó lakosságot elhurcolták. Emléküket egy régi temető őrzi.

Akár az egész régióban, Udvardon is kevés a munkalehetőség, és magas a munkanélküliségi arány. A 2008-as válság után a magyarországi ipari parkok sok munkavállalótól szabadultak meg. A mintegy 200-250 emberből talán 50-nek maradt meg az állása. Az egykori szövetkezet négy részre szakadt, amely az egykori 1200 ember helyett talán az egytizedének ad kenyeret, pedig a növénytermesztés hét és félezer hektáron folyik. Virágzik a Novogal tojástermelő részvénytársaság, a fűszercsomagoló üzem, valamint a helyi borászati üzem, amely korszerűsítette a technológiáját és egymillió liter bor tároló kapacitással rendelkezik. Kiváló borokat készítenek, és pincészetük fölött panziót is találunk. Csakhát, jut eszébe önkéntelenül az embernek, ment-e előbbre a köz a nagy fejlődés által? A mezőgazdaságból „kihullott” emberek százai úgy kényszerültek pályát, életmódot váltani, hogy az ipari parkok gépsorai mellett sem tudtak jövőt építeni.

Magát a községet ráadásul a mértéketlen átmenő forgalom is terheli, hiszen két országos főút halad keresztül rajta. A polgármester elmondja, nemrég egyeztek meg a szlovák útkezelő vállalattal vezérigazgatójával, hogy végre megépülhet egy körforgalom a falu közepén, amihez a község vállalta a tervek elkészítését és az építési engedély elintézését.

Az összképhez tartozik, hogy az Udvardon levő mintegy 1800 házból hozzávetőlegesen 1200-ban laknak. Ez az adat több mint riasztó. Fölvet néhány szociális kérdést, amely az országos és a regionális politika csinálóinak címezhető. Sajnos, az egyre romló szociális helyzetnek, a szegénység növekedésének hatása Udvardon is érezhető, ami nem teszi túl optimistává az embert. Ez a község, bár nem nevezhető a rendszerváltás vesztesének, mint a fentiekből világosan kiderül, az uniós csatlakozásból nem sokat profitált.

Ipolyvisk: füstbe ment terv

Ha van sokat próbált község Dél-Szlovákiában, akkor ez Ipolyviskről mindenképpen elmondható. A Lévai járásban, Ipolyságtól 7 kilométernyire, az Ipoly mentén megbújó falut az utóbbi években soha nem látott árvizek fenyegették, és csak az emberi erőfeszítésnek köszönhető, hogy nem történt tragédia, illetve hogy a megáradt folyó nem tett nagy kárt a településben.

Amikor 2011 elején Gyurkovics József átvette polgármesteri hivatalát, éppen erre helyezte a hangsúlyt: megelőzni az árvizet, emelni a kultúra szintjét és több gondoskodást nyújtani az időseknek és fiataloknak. Hogy a szép terveknek csak egy része valósulhatott meg, nem a falu vezetésén múlott. Míg a 2010-es árvíz elérte a százéves rekordot, 2013 tavaszán Ipolyvisk egyetlen községként világított Szlovákia térképén piros pontként, ahol három héten keresztül harmadfokú árvízveszélyesség volt érvényben.

A települést tavaly a folyó csaknem teljesen elzárta a külvilágtól, mindössze egyetlen bekötő útja volt használható, az is csak annak köszönhetően, hogy nyolcszáz tonna kővel erősítették meg, hogy egy csuszamlás tönkre ne tegye. A fentebb említett védekezési költségek mintegy 22 ezer eurót tettek ki, s ezt a számlát a községnek kellett állnia. „A számlát természetesen azonnal továbbítottuk a körzeti hivatal polgári védelmi osztályának, de végül személyesen a belügyminiszterhez kellett fordulnom – mondja a polgármester –, így december elején térítették meg a költségeinket. Sajnos a törvény úgy rendelkezik, hogy ha egy község hatvan napot meghaladóan tartozik, elesik a pályázati lehe-

tőségektől, hitelt sem vehet föl. Csapda ez a javából, aminek „köszönhetően” egész évben nem tudunk lépni, fejleszteni semmit. Amúgy a 2010-es árvíz megedzett bennünket, különösen az önkéntes tűzoltóinkat, akiknek hálával tartozunk az emberfeletti munkáért. Tavaly már önerőből és a vízügyi hatóság szakembereivel karöltve a legkisebb kiadásokkal sikerült a községet megvédeni.” 2010-ben, amikor ráadásul a Duna is visszaduzzasztotta az Ipolyt, és a talajvíz is feltört, a falu alsó szintjén lakó 50 családot is ki kellett telepíteni, akik a felső soron lakó rokonoknál, ismerősöknél, panzióban, óvodában kaptak helyet. A vasárnapi szentmisét például az óvoda udvarán tartotta a plébános.

A fentiek miatt, mint említettük, a kidolgozott projektek is „állva maradtak”, mert kötve volt az önkormányzat keze. A másik nagy teher a községben meglévő Ipoly-híd, amely jó állapotban van, viszont a hozzá vezető mintegy 400 méteres utat rendbe kellene tenni. Létezik az államközi szerződés, hogy az Ipolyon egykor állt kilencven hidat visszaállítják. A viskieknek az fáj leginkább, hogy Nyitra megye kifarolt az útfelújításból, így a hidat azóta is csak a helybeliek használják. Ez a 2010-es árvíz miatt átdolgozott tervek – magasabb költségek – miatt történt. Ezért nem készült el az ipolypásztói híd sem. Négy-százezer euró európai uniós támogatás ment füstbe, hiszen a község a szűkös költségvetéséből nem képes az utat felújítani, a megye pedig nem hajlandó átvenni.

Hiába a gyönyörű természet, a környék nem jelent vonzerőt a befektetők számára, elsősorban az infrastruktúra, a közúti közlekedés fejletlensége és a vasút leépülése miatt. (Az Ipolyság - Csata vonalon egyre kevesebb vonat közlekedik.) Így a fiatalokat is nagyon nehéz megtartani. A válság sújtotta időkben bérházak építésében sem lehet gondolkodni, így marad a régi épületek felújításának a lehetősége. Az elmúlt három év alatt, mondja a polgármester, egyetlen új telket sem vásároltak a községben a fiatalok. A munkavállalók többsége még mindig Magyarországon találja meg a kenyerét. A munkanélküliség 14 százalék körüli, vagyis megfelel az országos átlagnak. A közelben mindössze Ipolyságon található egy nagyobb cég, amely szakmunkásokat alkalmaz, és egy szállítmányozó cég.

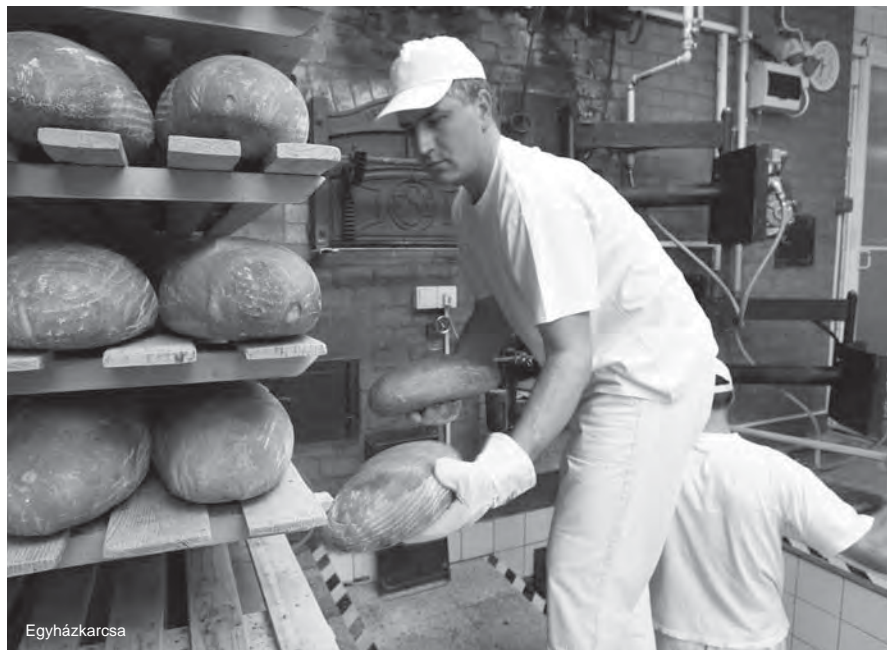
„Meg kellene találnunk a módját, hogy a község önellátó legyen – mondja Gyurkovics úr, aki szerint talán ez az egyetlen lehetőség. – Az egész vidék a mezőgazdaságra és a turizmusra építhetne, hiszen van egy gyönyörű, halban gazdag folyó, a közelben egy halastavunk. A mezőgazdaságban az állattartásra kellene összpontosítani és a gyümölcsstermesztésre, ami állandó munkalehetőséget biztosítana. Arra, ami régen mindig is megvolt és virágzott.” Igen ám, csak közben a rendszer-váltástól negyed század, az uniós csatlakozástól tíz év elszelelt.

Egyházkarcsa: Veled, uram, de nélkülöd

Kevés olyan rendezett települést találnánk Szlovákiában, mint a Duna-szerdahely tözsomszedságában fekvő Egyházkarcsa. Lehet még újat mondani erről a faluról? – kérdezzük a polgármestert, hiszen hovatovább nem az a kérdés, hogy hányan dolgoznak a fővárosban vagy a járási székhelyen, hanem hányan járnak be a környékről ide.

„Meg kellett találnunk a mezőgazdasági termelés alternatíváját – mondja Gódány László –, hiszen az utóbbi húsz-huszonkét évben a mezőgazdaságban legalább hatvan százalékkal csökkent a munkalehetőség. Három ipari parkunk működik, természetesen nem az értékes földeken. Az első az egykori szövetkezeti telep területén, ahol a Masterwood (egyedi bútorokat gyártó üzem) mellett áll a Silva Trade nyomda, de vannak itt építkezési elemeket gyártó cégek, nehézszerkezetekkel földmunkákat végző vállalkozás, és van két komoly lakatosműhelyünk. A másik ipari parkban, a 63-as főút mentén, a Jednota Coop-nak van logisztikai központja, mellette működik az STK, de folyamatban van egy betonelemek gyártó vállalat építése is, amelynek már épülnek a falai.

A harmadik ipari parkunkban működik a Wertheim Elements cég, amely 100 embert foglalkoztat, és nem titok, hogy megjelent egy újabb cég, a Schindler svájci vállalat, amely felvonókat fog gyártani, elsősorban külföldi megrendelésre. Ennek az építése szintén folyamatban van. Ha hozzászámítjuk a technológiát, ez az érték eléri az ötven millió eurót. Az első szakembereknek januárban indult a svájci továbbképzésük. Az előzetes számítások szerint 180

Egyházkarcsa

munkahelyet biztosít, de a termékszerkezet bővülésével ez emelkedni fog, és elérheti a 250-et. Röviden: az üzem nemcsak Karcsán, de a környéken is sok embernek nyújt majd tisztességes megélhetést.”

Az ipari park, állítja a polgármester, nemcsak egy községé, hanem regionális jelentőségű, az egész környékre kihatással lesz, de természetesen Egyházkarcsa fog leginkább profitálni belőle. Ezt a kérdést a nagypolitikának kellene rendeznie, ám nemcsak a Duna-szerdahelyi járásnak, de az egész régióknak nincs koncepciója a munkaerőpiac kérdéséről, a fejlesztést illetően. Hiszen az lenne a normális, sőt elvárható, hogy a politikusok a régiókkal is törődjenek, és segítsék a nagyberuházások megvalósulását, az infrastruktúra kiépítését.

„A község ennek a három ipari parknak a létesítésére egy cent állami dotációt sem kapott. Sőt, költségre is vertük magunkat a gázművek miatt. Ugyanakkor az itt megletelepülő cégek függetlenek akarnak lenni a kormányzati politikától, nem szeretnék a politika befolyása alá kerülni. Amit azonban a község vállalt magára, az infrastruktúra kiépítését, azt az államnak támogatnia kellene, hiszen érték- és munkahelyteremtésről van szó. Ez lenne a regionális politika egyik lényege. A nagypolitikának ugyanis tudnia kellene, mire van igény. Ha egy politikus azt sem tudja, hogy mit termeltek huszonöt-harminc éve a Csallóközben, hogy miből élt a csallóközi nép, az már nagy baj. Nemcsak nekünk, regionális politikusoknak,

de a nagypolitikának is kötelessége lenne biztosítani alanyi jogon az emberek megélhetését, akár csak az oktatást.”

Gódány László annak idején a földműves szövetkezetben is így gondolkodott, s nem véletlen, hogy a dercsikai szövetkezet, amelyben Gódány László a felügyelő tanács elnöke, mára túlnőtte a járás kereteit, és napjainkban közel tízezer hektáron gazdálkodik. Ma már nemcsak a Csallóközben, de a Gömörben és a Bodroghözben is vállalkoznak, s már most felveszik a versenyt a nagy dán vagy holland beruházókkal. „Be kell bizonyítanunk, hogy a mi munkásaink, parasztjaink, zootechnikusaink, agrármérnökeink legalább olyan jók, vagy jobbak, mint a külföldiek. Soha nem ismerem el azt, hogy a német vagy a dán paraszt jobb, mint a miénk. Ez nem igaz, csak a lehetőséget kell biztosítani. A Csallóköz termőképessége és a felhalmozott tudás, a termőföld szeretete, ami ezekben az emberekben megvan, maradjon meg az ő munkájuk által. És legyünk rá büszkék! Ne örüljünk a hamburgernek.” Nem véletlen, hogy Egyházkarcsán nagyítóval kell keresni a munkanélküli embert, s az sem véletlen, hogy például a Wertheim cég a csallóközi munkaerőt tartja az országban a legjobbnak.

A fenti példák szerint vannak önkormányzatok, amelyek élni tudtak az európai uniós támogatással, mások azonban vagy nem jutottak hozzá, vagy nem tartottak rá igényt.

Érsekújvár, Fő tér

Pillanatfelvételek az uniós létről

Az érsekújvári önkormányzat sikerrel járt

Tíz éve lesz, hogy térségünk országai az Európai Unió tagjaivá váltak. A belépés előnyeiről és hátrányairól azóta is sokan, többféleképpen beszélnek, ám vitathatatlan tény, hogy egy évtized alatt sok mindent sikerült uniós pénzekből, pályázati úton megvalósítani. Igaz, ez nem általános jelenség, hisz a brüsszeli pénzek nem potyognak csak úgy, maguktól az égből. Ahhoz, hogy azokat egy önkormányzat tényleg megkaphassa, sok mindent kell tenni, legfőképpen sikeresen pályázni. Manapság az olyan kifejezések, mint a pályázatírás, uniós projekt-kidolgozás, uniós programozási időszak szinte varázsszavak lettek a laikusok számára, akik úgy tekintenek mondjuk a pályázatíróra, mint annak idején az előző generációk a csodarabbira, netán a táltosra. Azzal az „apró” különbséggel, hogy mostanság már nem esőt vagy gyógyulást várnak a beavatottaktól, mint régen, hanem euróezrek, -százvezek, sőt -milliók „idevarázslását”. Szintén különbség, hogy míg a szűk tudás hordozói régen az égre vetették szemüket, addig napjaink bűvös pályázatírói Brüsszeltől várják, ha nem is a megváltást, de a ropogós euróbankókat mindenképp.

Riportom első részében arra keresem a választ, vajon az érsekújvári önkormányzat mennyire mondhatja magát sikeresnek az uniós pályázatok terén, mit sikerült megvalósítani brüsszeli pénzekből, és milyen nehézségek merültek fel az uniós alapok merítése során. A második részben pedig egy párkányi, a helyi gimnáziumban tevékenykedő tanárnő segítségével az ifjúság, a diákok körében tapasztalható hangulatnak, elvárásoknak

és a határok megnyitásával együttjáró külföldi tanulási lehetőségek népszerűségének igyekszem utánajárni.

Felújítások, de kisüzem is

Az érsekújvári önkormányzatban Nagy Pétert kerestem meg, aki az ország legfiatalabb alpolgármesterei közé tartozik. A járási székhely vezetésének tapasztalatairól, az uniós pályázatok terén elért sikerekről és egy-egy uniós pályázat benyújtási körülményeiről faggatom.

„Az Európai Uniónak hétéves költségvetési ciklusai, úgynevezett programozási időszakai vannak. Minket konkrétan a 2007–2013 közötti időszak érintett, pályázataink ebben a szakaszban zajlottak. Minden programozási időszak meghatározott költségvetéssel rendelkezik, továbbá kitűzik azokat az előnyben részesítendő területeket, prioritásokat, amelyekre aztán uniós forrásokat lehet igényelni. Ezek a prioritások nagyjából tíz vagy tizenegy, a legkülönbözőbb fajta területet foglalnak magukba, és mindig az adott település önkormányzata dönti el, hogy közülük mit választ, mire fog pályázati pénzt igényelni. A három leggyakrabban választott terület általában a gazdaság, az oktatás és a kultúra” – tudom meg Nagy Pétertől, aki ezt követően konkrét példákon keresztül mondja el, hogy Érsekújvár esetében milyen pályázatok voltak sikeresek, mi mindenre jutott az uniós pénzekből. A járási székhely az elmúlt időszakban két konkrét pénzügyi alapot használt ki leginkább. Az egyik a regionális operatív programok, a másik pedig a határon

átnyúló együttműködés keretében kínált források. Kisebb mértékben ugyan, de szintén sikerült pénzhez jutnia az érsekújvári önkormányzatnak a nemzeti operatív programokon, továbbá a civil szférára és az önkormányzat összefogását erősítő, úgynevezett Európa a Polgárokért Program (Europe for Citizen) pályázatain. Ez utóbbi egyébként különös előnyt élvez Brüsszelben, mert a testvérvárosi együttműködések, partnerkapcsolatok kiépítését szorgalmazza és segíti elő közös rendezvények segítségével. Egy szakkifejezés is létezik rá: az európai kohézió erősítése.

A regionális operatív programok keretében benyújtott érsekújvári pályázatok különösen sikeresnek mondhatóak, tudom meg az alpolgármestertől, hiszen az önkormányzat által fenntartott hét városi alapiskolából hatot sikerült felújítani. A felújítás alatt a teljes szigetelést, a nyílászárók cseréjét, valamint az elektromos hálózat felújítását kell érteni. Pályázatonként és iskolánként nagyságrendileg egymillió eurós összegről van szó. Ugyancsak ebbe a pályázati körbe tartozó és sikerrel megnyert forrásokból tudtak úgynevezett infokioszkokat létesíteni a város területén azzal a céllal, hogy az internet minél szélesebb körben hozzáférhetővé váljon. „A határon átnyúló együttműködés keretében kínált pályázatokból volt néhány, ezek közül legelsőnek azt említem, melyet Mosonmagyaróvárral közösen nyújtottunk be. A cél a megújuló energiaforrásra alapuló üzem létrehozása volt mindkét városban. Ez az üzem brikettet és pelletet, tehát tüzelőanyagot gyárt, mégpedig zöldhulla-

Nagy Péter - ünnepi beszéd

dékből. A város területén évente mintegy hatszáz tonna ilyen jellegű hulladék – le-
hullott lomb, letört, lefűrészelt faágak,
stb. – képződik, amelyből a megfelelő
technológia segítségével előállítható a
már említett brikett és pellet. Mindket-
tő magas fűtértékkel bír, célunk többek
közt, hogy ezzel közel száz, szociálisan
rászoruló családnak biztosítsuk a téli
tüzelőjét. Tervezzük továbbá, hogy vá-
rosi intézmények esetében is használni
fogjuk ezt a fűtési megoldást. Két alap-
iskolát, a nyugdíjas otthon és a városi
uszodát szeretnénk rákapcsolni a bri-
kett- és pelletfűtésre. A következő fűtési
szezónra kellene elkészülni az összes,
ehhez szükséges műszaki átalakítással.
Ez a projekt egyébként most májusban
fejeződik be, és mindenképpen meg
kell említeni, hogy a környezetvédelmi
hatáson, a szociálisan rászorulóknak segíté-
sén túl még munkahelyteremtő vonzata
is lesz. A tervek szerint tizenkét ember
találhat munkát ebben az üzemben” – tá-
jékoztatott Nagy Péter.

Érsekújvár és Mosonmagyaróvár még
egy sikeres közös pályázatot tudhat
a magáénak, mégpedig oktatási jel-
legűt, ugyancsak a határon átnyúló
együttműködés keretében. Ennek a cél-
ja – Érsekújvár esetében – a város hét
alapiskolájának felszerelése interaktív
táblával. Az interaktív táblák beszerzé-
se és felszerelése természetesen csak a
pályázat egyik része, a nagyobb, mond-
hatni felelősségteljesebb munka a táb-
lákhoz szükséges módszertani tananyag
kidolgozása mintegy tizenhat tantárgy
esetében. Az érintett pedagógusok a
projekt keretében közös megbeszélése-
ken, előadásokon találkoztak, ahol ta-
pasztalatcserére is mód nyílt. A pályázat
részé volt továbbá szociálisan hátrányos
helyzetű gyermekek táboroztatása, an-
gol nyelv és számítástechnika képzéssel.
Egy téli és egy nyári táborot sikerült meg-

rendezni.

Nagyszabású, több program megvaló-
sítását is lehetővé tevő pályázat volt
a „Történelmi híd Tata és Érsekújvár
közt” elnevezésű, szintén a határon át-
nyúló együttműködési projekt részeként.
A pályázat keretében nyitó- és záró sajtó-
konferenciára (Tata és Érsekújvár), két
tudományos konferenciára (Érsekújvár
és Sárvár), két múzeumpedagógiai fog-
lalkozásra alap- és középiskolások részé-
re (Érsekújvár és Győr), továbbá két
kulturális fesztiválra került sor. Érsek-
újvár és Tát között még egy logisztikai,
ügynevezett LOG-portál beindítását is
sikerült megvalósítani, ez tulajdonké-
pen a fuvarozó cégeknek jelent segítsé-
get az árumozgatásban.

Elektronikus ügyintézés a városban

A nemzeti operatív programok keretében kevesebbet pályázott Érsekújvár, tulajdonképpen a 2007–2013-as uniós költségvetési időszak utolsó fázisának kihasználását jelentik az önkormányzat számára az ily módon szerzett pénzforrások. Elsősorban a városi intézmények és hivatalok informatikai összekapcsolását, továbbá az elektronikus ügyintézés népszerűsítését tették lehetővé ezek a pénzek. Az elektronikus ügyintézés egyébként is az uniós prioritásai közé tartozik, egyre inkább elérendő cél, hogy

Szentháromság szobor, Városháza

a polgárok minél több hivatalos ügyet intézhessenek elektronikusan, az otthoni számítógép segítségével. Érsekújvár tehát mondhatni halad a korrallal, illetve a korszellemmel ezen a téren is, mert egyre növekszik a számítógép segítségével intézhető ügyek lehetőségének száma a városban.

Kevesen tudják, árulja el az alpolgármester, hogy Érsekújvár egy különleges lovardával büszkélkedhet. Ez egy olyan műemlékjellegű, így védelem alatt álló épület, amelynek tetőszerkezetét egyetlen hosszanti gerenda tartja. Nos, ezt a lovardát szeretné a város teljes egészében felújítani, a nemzeti operatív programok keretében benyújtott pályázat segítségével. Ha minden a tervek szerint halad majd, akkor konferenciatermet szeretnének itt kialakítani és közösségi házat. Az ehhez szükséges pályázat jelenleg a beadás fázisában van, mintegy három évig dolgozott rajta az önkormányzat. Az Európa a Polgárokért Program keretében kisebb összegű, átlagosan 25 ezer eurós pályázatokról van szó, tudom meg Nagy Pétertől, aki elmondja, hogy Érsekújvár elsősorban különböző rendezvények, konferenciák szervezését célozza meg ezekből a pénzekből. Az egyre ismertebbé és népszerűvé váló Érsekújvári Várjátékok kétévenkénti megrendezésére szintén innen van anyagi forrás.

Összességében elmondható tehát, hogy sikeresen kopogtatott az elmúlt időszakban a brüsszeli pénzosztók ajtaján az érsekújvári önkormányzat, ám az alpolgármester elárulja azt is, hogy az uniós pénzek útja igencsak hosszú és göröngyös az EU fővárosától Érsekújvárig. Az állandó időbeli csúszások szinte minden pályázatnál jelen voltak, társítva az óriási adminisztrációs és bürokratikus akadályokkal, mind a beadásnál, a szerződés kötésnél, a közbeszerzésnél, mind a megvalósításnál és az elszámolásnál. A pályázati rendszer mindennek mond-

ható, csak éppen rugalmasnak nem, az ellenőrzési folyamat pedig nehézkes és nem hatékony. A kisebb önkormányzatok esetében állandósult gond az utófinanszírozás és az önrész is, amivel a pályázat bedásakor eleve számolni kell. A határon átnyúló pályázatok esetében gyakori gond, vázolja fel a problémát Nagy Péter, hogy sokszor éppen a határon átnyúló hatás veszik el. Egy-egy ilyen pályázatnál ugyanis elemi fontosságú, hogy a határ mindkét oldalán érződjék a sikeres pályázat hatása, kialakuljanak hosszútávú kapcsolatok, együttműködések, ám ez sokszor nem így van. Az ilyen típusú pályázatnál mindenképpen szükséges volna a fel-tételrendszer pontosítása, és a kiírásnál jobban kellene fókuszálni a lényegre, a határon átnyúló partnerségre, együttműködésre.

A város fejlődik, de...

Végül arra voltam kíváncsi, hogy maga a város miként változott meg az elmúlt tíz évben, mennyire érezhető a nyitott határok adta elvándorlás, hogyan alakult a foglalkoztatottság, és sikerül-e valahogy helybenmaradásra készíteni a fiatalokat. Válaszában az alpolgármester elmondta, hogy a város képe jelentős mértékben változott az elmúlt évtizedben, hiszen nemcsak számos iskolaépületet sikerült felújítani, hanem sok új vállalkozás is megkezdte a működését. Érsekújvár fejlődik, ez kétségtelen, ráadásul a fekvése is kiváló, mert a vasúti főútvonal mentén fekszik, nagyszerű összeköttetést biztosítva Pozsonnyal. A főváros mindössze egyórás vonatozással elérhető. Ezt a tényt a város polgárainak jelentős része kihasználja, mert az újváriak döntő része Pozsonyban, esetleg Galántán talált kenyérkereső állást, naponta ingázva munkahelye és lakóhelye között. Ez a tény egyrésztől örvendetes, hisz a munkanélküliség csökkenéséhez járul hozzá, másrészt ezek az emberek ott adóznak, a megkeresett pénz egy jelentős részét ott költik el. A város területén jelenleg működő nagyobb cégek közül meg kell említeni a Novofructot, az Osratot, a Jednota fogyasztási szövetkezetet, a Pol'nohospodár termelői céget, továbbá a galántai Samsung beszállító cégeit. Ezekben számos újvári vagy környékbeli lakos dolgozik. Természetesen az érsekújvári önkormányzat is – sok más dél-szlovákiai társához hasonlóan – fő kérdésként kezeli a fiatalok helybentartását, de ehhez nagyon

sok tényezőnek kellene megfelelő módon alakulnia. Kulcsfontosságú lenne egy ipari park létrehozása, amihez a feltételek egy része adott. Elsősorban rendelkezésre áll egy több mint 40 hektáros földterület, amelynek közművesítését az önkormányzat kívánja megoldani. A potenciális befektetők és az idővel ott megtelepedni kívánó cégek számára azonban alapvető fontosságú a jó megközelítés, már csak az anyagmozgatás szempontjából is. A jó megközelítés kulcsa viszont az autópálya, amely valahogy csak nem akar megépülni. „Már régóta és sokat beszéltek a Pozsony – Dunaszerdahely – Érsekújvár közti autópálya megépítésének szükségességéről, sőt, Nyitra megye fejlesztési tervében is szerepel, mégsem valósult meg, a kormány nem lát benne prioritást. Pedig az R7-esnek nevezett déli gyorsforgalmi út megépülése jelentős lökést jelenthetne gazdasági szempontból nem csupán a mi városunknak, hanem az egész déli országrésznek” – fejeti ki véleményét az alpolgármester.

Érsekújvárról mindenképpen el kell mondani azt is, hogy iskolaváros, számos alap- és középiskola működik a járási székhelyen, sőt, még a pozsonyi közgazdaságtudományi egyetem kereskedelmi karának kihelyezett tagozata is nyitva áll az érdeklődők előtt. A komáromi, a vágsellyei, a párkányi és a lévai régióból is tanulnak fiatalok a település valamelyik iskolájában. Van tehát emberi és tudáspotenciál, mondhatni humántőke a városban, csak éppen objektív, az önkormányzattól javarészt független tényezők akadályozzák ennek kibontakozását. Érsekújvár azonban ettől függetlenül is igyekszik minden lehetséges erővel és módon támogatni a fiatalok helybentartását. Ennek szép példája az az ötven bérlakás, melyet az elmúlt időszakban sikerült megépíteni és rendben átadni. Arra a kérdésre, hogy vajon a külföldi munkavállalás mennyi-

re népszerű, azt a választ kapom, hogy van egy olyan réteg – elsősorban a fiatalok közt –, amely kihasználja a szabad munkavállalás lehetőségét vagy a szomszédos, vagy távolabbi országokban. Ez azonban általános jelenség, mindenhol található ilyen réteg, ám a nagy többség mégiscsak helyben, a környéken, vagy – a már említett jó vasúti összeköttetésnek köszönhetően – a fővárosban igyekszik munkát találni.

A diákságnak vonzó a külföld

Takács Krisztinával, a párkányi gimnázium tanárával arra kerestem választ, hogy az oktatásügybe, illetve az iskolába mit hozott az uniós csatlakozás, mi változott a gimnázium mindennapjaiban, milyen uniós projektekbe, versenyekbe kapcsolódnak be, és maguk a diákok mennyire élnek az új lehetőségekkel. „Az Európai Unióba történt belépés elsősorban a nagyobb nyitottságot hozta magával a külföld irányába. Felértékelődött a nyelvtudás, így a nyelvtanulás iránti igény, sokan már a középiskola első évfolyamában tudatosan készülnek külföldi tanulmányokra, tehát egyetemi éveiket vagy annak egy részét szeretnék valamelyik uniós országban eltölteni. Egyébként a Comenius-program keretében bármelyik, a projektben sikeresen pályázó diáknak lehetősége van arra, hogy 5–6 napot külföldön töltsön. Ez egyúttal egy csereprogram is, ami azt jelenti, hogy a projektbe más országok iskolái is bekapcsolódnak, és a győztesek egymás régiójával ismerkedhetnek meg, bepillantást nyerhetnek az adott ország életébe oly módon, hogy általában családoknál laknak. Természetesen a nyelvgyakorlásra is lehetőség van, hiszen a vendéglátó családokkal kommunikálni kell. A párkányi gimnáziumban minden évben pályázunk a Comenius-program keretében, és eddig még mindig sikerült egy hatfős csapatnak uniós pénzből kül-

földi látogatást tennie” – magyarázza a szlovák-magyar szakos tanárnő. Pár évvel ezelőtt kimondottan a német nyelv iránt érdeklődő tanulók részére hirdették meg a „Jugend-Schule-Wirtschaft” elnevezésű nemzetközi projektet, amely tulajdonképpen hét ország vetélkedője volt, és amibe bekapcsolódtak párkányi gimnazisták is. A verseny érdekessége, hogy napilapok segítségével és közreműködésével hirdették meg, Szlovákiában konkrétan a Sme és az Új Szó segítségével. A párkányi csapatnak a sikeres pályamunka beadása után végül Wolfsburgba sikerült eljutnia. A leginkább sokrétű és a legszínesebb mégis a TUDOK elnevezésű nemzetközi verseny. Az ide bekapcsolódó diákok valamilyen érdekes témában – a természet- vagy a társadalomtudományok területéről – saját, képes prezentációt készítenek, amely önálló kutatáson alapszik. A témák tényleg sokrétűek, kettőt ezek közül külön is megemlíti a tanárnő, amelyekkel a párkányi résztvevők sikert arattak. Az egyik a gerincferdülés, a másik a tejrészékenység problémája, mindkét tanuló személyes érintettsége okán választotta a témát. A verseny döntője általában magyarországi középiskolában zajlik, hogy aztán a győztesek strasbourgi utazáson vehessenek részt, melynek költségeit az európai uniós képviselők valamelyike állja.

A párkányi gimnazisták szintén rendszeresen bekapcsolódnak a Tarsoly Ifjúsági Egyesület által szervezett „A mi Európánk” elnevezésű vetélkedőbe, ez három forduló és az interneten keresz-

tül zajlik. A témák az EU szinte valamennyi témakörét felölelik – általános uniós ismeretek, versenypolitika, az EU költségvetése, emberi és polgári jogok, választójog, környezetünk, oktatási-tanulási lehetőségek, energiaügyek, foglalkoztatás stb. –, sokrétű és sokoldalú felkészülésre készítette a csapatokat. Az idei első helyezett csapat és segítő tanára díja: egy 4 napos strasbourgi autóbussos tanulmányút Bauer Edit vendégeként, 2014 áprilisában.

Az uniós csatlakozás talán egyik legfőbb hozadéka a cseretanulmányok lehetősége. Ez szintén brüsszeli támogatással valósul meg, és a lényege, hogy a pályázaton sikeresen szereplő tanuló egy teljes iskolaévet tölthet el külföldön, az általa kiválasztott középiskolában. Általában a harmadikosok között népszerű ez a lehetőség, tehát még az érettségi vizsga előtt. Volt már rá példa a párkányi gimnáziumban is, tudom meg a tanárnőtől, azonban a jelentkező-pályázó diáknak bizonyos szintű nyelvtudással kell rendelkeznie, hiszen külföldön valamilyen tantárgyat angolul vagy németül kell tanulnia. Ugyanakkor ez egy nagyszerű lehetőség az esetleges későbbi külföldi tanulmányokhoz vagy munkavállaláshoz. „Természetesen maguk az oktatási intézmények is kihasználják az uniós lehetőségeket, hiszen például a gimnázium épületét pályázati pénzekből sikerült felújítani, a számítógépeket korszerűsíteni. Ugyancsak uniós pályázat eredményeként került sor egy, kimondottan a tanárok jelenlegi továbbképzését szolgáló számítógépes szaktanteremnek a fel-

szerezésére. A továbbképzés befejezése után a terem a diákok rendelkezésére áll majd, tehát a számítástechnikai oktatás válhat még hatékonyabbá” – fejt ki a tanárnő, aki elárulja azt is, hogy a legújabb uniós projekt, illetve támogatás az ún. E-tesztek megvalósítására irányul. A közeljövő egyik célja ugyanis – európai oktatásiügyi szinten – az, hogy az érettségi vizsgák egy része, konkrétan a feladatlapon kitöltése az interneten keresztül történjék.

És vajon miben változtak a diákok az uniós csatlakozás óta? „Mindenképpen érezhető egy nagyobb nyitottság, a tágabb mozgástér megléte. A diákok nagy része tisztában van vele, hogy generációjuk számára kitágult a világ, az érettségi után választhatják a külföldi tanulmányokat, vagy később a munkavállalást is. Jóformán csak a szorgalmukon, a tudásukon meg a szerencsájükön múlik, hogy mit sikerül ebből megvalósítaniuk. Az uniós csatlakozás óta érezhetően felértékelődött a nyelvtanulás szerepe, mert a sikeres külföldi tartózkodáshoz ez elengedhetetlen. Az uniós projektek segítségével megvalósuló tanulmányi vagy csereprogramok, versenyek pedig nagyszerű lehetőséget kínálnak a személyes kapcsolatok, barátságok kialakítására, egymás kultúrájának megismerésére. Mindez pedig hozzásegíthet egy toleránsabb, az egymás értékeit ismerő és tisztelő, tágabb európai közösség kialakulásához” – zárta gondolatmenetét Takács Krisztina.

Tátyi Tibor

Zsigárd község és az elmúlt tíz esztendő

A mátyusföldi település, Zsigárd fejlődését az utóbbi évtizedekben jelentősen befolyásolták a gyors politikai változások, a gazdaság szerkezetének erőszakolt átalakítása, az EU-s csatlakozással kapcsolatos támogatási rendszerek bevezetése. A falu a Csángó Kistérségi Társulás tagja, több határon túli településsel tart fent kapcsolatot. Az EU-s előírásoknak megfelelően számos sikeres fejlesztési programot valósított meg a fejlesztésekre szánt keretből.

Az itt élők ugyanakkor a változások negatív hatásait is megtapasztalhatták: a megszokott, bevált gazdálkodási viszonyok változásait, a munkavállalás nehézségeit, a létbizonytalanságot. A helyi közösségi élet is jelentősen megváltozott, értékei módosultak, többnyire negatív irányban. Baranyay Alajossal, a falu polgármesterével, az utóbbi tíz év változásairól beszélgettünk.

Baranyay Alajos

Községháza

Fejlesztések, eredmények, kapcsolatok

„Már az előcsatlakozási alapokból jelentős fejlesztéseket tudtunk megvalósítani. A SAPARD program keretében alakítottuk át, illetve építettük fel a KIC néven ismert Kulturális Információs Központot, négy és fél millió korona értékben, amely a kisebb méretű kulturális-közösségi rendezvények helyszíne azóta is. Ide helyeztük át a Járási Regionális Fejlesztési Központot is. Az épület udvarán, önerőből, szabadtéri színpadot építettünk, így Zsigárd a szűkebb környék egyik központi kulturális helyszínévé vált. A SAPARD program keretében került sor a közúthálózat aszfaltozására is. A 80-95 %-os támogatásokat valamennyi megvalósult projektünk esetében többnyire kölcsönből egészítettük ki. Az önrész biztosítása nagy terhet jelentett és jelent ma is a falu költségvetésére” – fejt ki szárazan a polgármester.

Az ISPA előfinanszírozási alapból a gravitációs rendszerű szennyvízelvezető hálózatot épített a község, és egy részvénytársaságot létrehozva, a Zsigárd-Pered-Vágsellye főnyomócsövet is sikerült lefektetniük, amelyhez a környezetvédelmi minisztériumtól kaptak 6 millió koronás állami támogatást.

„A belépést követően EU-s támogatásból alakítottuk újjá az óvodákat és az iskolákat – sorolja Baranyai Alajos. – A napközit és a tornatermet kormányzati forrásból építettük fel. Az iskolakonyha önerőből készült. Az önkormányzati intézményeket számítógépes rendszerrel láttuk el, és sikeresen pályáztunk

a falu főterének felújítására, melynek keretében járdákat, tereket, buszmegállókat építettünk, zöldövezeteket alakítottunk ki, világítótesteket, padokat, kerékpárállványokat helyeztünk el. A községi hivatal épületének, valamint a falu teljes közvilágításának felújítását is hasonló támogatási alapból valósítottuk meg. Ugyancsak így finanszíroztuk a kultúrház teljes átalakítását, melynek része volt a könyvtár és az olvasóterem létrehozása is.”

A régiók közötti kapcsolatteremtés feltételeihez kötött EU-s együttműködési projektek nagy lehetőséget jelentettek és jelentenek községeink számára. Elsősorban a testvértelepülési kapcsolatok hivatalossá tételét, a folyamatos kapcsolattartás részbeni finanszírozását jelentik. „Könnyű kényszernek mondanám, hiszen az EU-ba való belépés előtt is kerestük, és meg is találtuk az együttműködés útját. Dunapatajjal és Ugoddal volt kapcsolatunk, később Viszákkal írtunk alá együttműködési szerződést. Ehhez csatlakozott a muravidéki Petesháza, majd a vajdasági Doroszló. Az erdélyi Szék és Méra településekkel nemrégiben írtunk alá az együttműködésről szóló szerződést. Nemrégiben a kárpátaljai Decen településsel vettük fel a kapcsolatot. Zsigárd esetében ezek nemcsak aláírt dokumentumok – szövegi le a polgármester. – A települések vezetőinek rendszeres találkozásain kívül iskolás csoportok, művészeti együttesek és szőlisták kölcsönös látogatásait, találkozásait, fellépéseit jelentik. Mind ezen kívül a családok közötti kapcsolatok kialakulását szolgálta és szolgálja.

Sőt rendszeressé váltak a képviselők és a vállalkozók találkozói is.”

A változások másik oldala

Az utóbbi évtizedben sokat változott a falu arculata. Soha nem látott fejlődést eredményeztek a politikai és gazdasági változások, legfőképpen az EU-s csatlakozás. Az átadott új, illetve felújított intézmények, lakóépületek, közterületek a fejlődés tárgyi bizonyítékai. Ebben az időszakban több mint 130 lakást adtak, illetve adnak át. Az új lakásokba fiatal családok költöztek, költöznek, falubeliek vagy a településről elszármazottak. Zsigárdról viszonylag kevesen mentek el külföldre dolgozni, többségük hazatért. Véglegesen nagyon kevesen hagyták itt a települést.

A változások politikai és gazdasági eseményeinek következtében gyorsan leépültek a korábbi, létbiztonságot garantáló megélhetési formák. A mintegy 300 embernek munkát adó, a fél falu megélhetését biztosító mezőgazdasági nagyüzem a privatizációt követően profit váltott, majd jelentősen szűkítette tevékenységi körét. A nagybani állattenyésztés megszűnt, ahogy a föld minőségét megőrző gazdálkodási mód is. A kistermelők, a kisvállalkozások a nagy áruházláncok megjelenését követően rövidesen befejezték tevékenységüket, pedig a mellékkeresetet biztosító beltelki és kültelki zöldségtermesztés és kisállattenyésztés nagyon sok család életfeltételein javított.

A szerkezetváltásból és a politikai hul-

Református templom

lámzásokból eredő munkanélküliség, elszegényedés és létbizonytalanság kezelése a falura, az önkormányzatra marad, egyben az eddig létező kisközösségek felbomlását, átalakulását, új értékrendek meghonosodását is eredményezte. Több nagy létszámú társadalmi szervezet azonban tovább folytatja munkáját.

Ne csodálkozzunk! A keresztény múltjára, kultúrájára büszke Európa éppen a hit, az összetartó és mértéket adó erkölcsi magatartást felelji el beemelni alap törvényeibe, a létét és céljait meghatározó értékrendbe.

„Az egyéni igyekezet fontos, de nem elég. Kelltek és kell hozzá a lehetőségek kihasználását támogató, rugalmas gondolkodású önkormányzat, amely lehetőséget biztosított és biztosít a projektek kidolgozásához, a sikeres tervek megvalósításához. Kelltek az intézmények irányítói: igazgatók, társadalmi szervezetek, társulások, csoportok vezetői, a közművelődés szervezői és még sok aktív, dolgozni akaró egyén. És persze a támogatók, akiknek nem mindegy a falu jövője, a településen élők életminősége – fogalmaz Baranyai Alajos. – A jelentős

Új lakások épülnek

támogatásból eredő gazdasági és fejlesztési eredmények mellett egy nagy feladatunk van: az erkölcsi válságból, az identitás-zavarból, a kilátástalanságból való kiút felmutatása. Nehéz, de megoldható feladat. Eddigi közösségi munkálkodásunk folytatása, mindennapi igyekeztünk, nemzeti értékeink újrafelismerése és értelmezése jelenti a megoldást, melynek legfontosabb eleme az összefogás.”

Egy dologban biztos a polgármester. „Az

anyagi dolgokat illetően az Európai Unió sokat adott nekünk. Emellett természetes, évszázados értékrendünket is megváltoztatta, és nem adott helyette más, jobbat. Véleményem szerint az európai államok közösségének fejlődését, további létét az határozhatja meg, hogy milyen szinten garantálja az alapértékek betartását és betartatását Brüsszeltől kezdve az unió legkisebb településéig.”

Szabó Frigyes

Sikerek és kihívások:

Dunaszerdahely és környéke Pozsony közelségéből is profitált

Csallóközkürt - kultúrház

A Dunaszerdahelyi járás Szlovákia magyarok által sűrűn lakott járásai között gazdaságilag az egyik legerősebbnek számít a Pozsony körül elhelyezkedő további járásokkal egyetemben. A helyzet azonban korántsem annyira rózsás itt, mint azt az európai összehasonlításban is gazdag szlovák főváros közelsége eredményezhetné.

Mint ismeretes, a Dunaszerdahelyi járás területe 1074,59 négyzetkilométer, s 2012-ben 117 402 lakossal rendelkezett az itt található 67 település, amelyek együtt nagyságrendileg azonos népsűrűséget mutatnak, mint Szlovákia egésze. Az ország 2004-es európai uniós csatlakozása óta nagyságrendileg 4000 lakossal több él ebben a régióban, mint

korábban.

Mindennek fényében nem meglepő az a megállapítás, amelyet a falvakat járva a polgármesterek is megerősítenek. 2004. május elseje óta a támogatások politikája sokat változott, s az unió felől az önkormányzatok felé irányuló pénzcsoomag elosztásában is komoly változások

álltak be. A tapasztalatok azt mutatják, a gazdasági válság beköszönté óta a források lehívása a bürokratikus rendszer bonyolultsága miatt még nehezebb lett.

Gyorsforgalmi út híján nincsenek nagyberuházások

Bacsó László, Nyárasd polgármestere és megyei képviselő kérdésünkre elmondta, a minisztérium és az illetékes hivatalok kérdőívekben vizsgálták a pályázatokkal kapcsolatos nehézségeket, s ekkor ők is jelezték, túlzottan nagy terhet ró a településekre az adminisztratív feladatok sokasága. Tehát a felsőbb szinteken ismerik a problémákat.

Ennek ellenére a Dunaszerdahelyi járás a szerencsések közé tartozik, mert a falvak és városok anyagi helyzete esélyt adott arra, hogy elő tudják teremteni az önerőt, amely nélkül a projektek megvalósítása lehetetlenné válna.

Lelkes Gábor régiófejlesztési szakember pedig részletezte azt is: az elmúlt tíz évben a Dunaszerdahelyi járásban fizikai vagy szellemi jellegű beruházások elsősorban uniós forrásoknak köszönhetően valósultak meg. Szerinte előrelépés annak ellenére tapasztalható, hogy a déli járásokat a 2006-2010 és a 2012 utáni kormányzat intézkedései hátrányosan érintették. „Kedvezőnek az az időszak mondható, amikor az MKP vagy a Híd kormányon volt. Az EU-ban nagyon odafigyelnek a diszkrimináció elkerülésére, de minden hatalmi helyzetben lévő párt inkább oda adja a támogatásokat, ahonnan a választások idején szavazatokra számít. Nyilvánvalóan a déli régióból szavazatokra kevésbé számíthatnak a szlovák politikai csoportosulások.”

Lelkes szerint ennek ellenére kétségtelen a fejlődés. „A nemzeti forrásokból rendelkezésre álló lehetőségek szűkösek, így ágazatonként az előrelépésre csak az Európai Unió által kínált forrásokból van mód. Például az infrastrukturális beruházások iránti igény nagyon megnövekedett. Lényegesen emelkedett a háztartásokban a gépjárművek száma. Vegyünk csak egy példát. A Dunaszerdahelyről Pozsonyba ingázók számára nyilvánvaló, mennyire tarthatatlanná vált az új évezred első évtizedében a forgalom a 63-as főúton. Itt a felújítások kisebb szakaszokon, de éppen a közlekedési operatív programból történtek. 2014 tavaszán pedig azt is el

lehet mondani, hogy a csallóközi falvak lobbitevékenységének köszönhetően pár éven belül elkezdődhet az R7-es nyomvonalának építése. Legalábbis az utolsó hírek arról számoltak be, hogy erre sor kerülhet, miközben tudjuk, a gyorsforgalmi út építése már több mint 10 éve húzódik, pedig nagy szükség van rá. Ennek elkészülte azt is elképzelhetővé teszi, hogy a járásban élő munkavállalók számára új lehetőségek teremtdjenek, a külföldi beruházók régióba érkezésének jóvoltából.

Napjainkban aktuális, hogy az Amazon, a világ egyik legnagyobb kereskedelmi vállalata nem Brünben, hanem valahol Pozsony környékén ruházna be, s így több ezer ember számára teremtene munkalehetőséget. Ma viszont a főváros környékébe hiába tartozik bele a Dunaszerdahelyi járás, az ilyen nagyszámú vállalatok logisztikai igényességét, a teherautó-forgalmat, a régió nem tudja kielégíteni” – tudtuk meg a Dunaszerdahelyen élő szakembertől.

Aki mer, az nyer

A járásban egyébként a pozitív példákat nem kell sokáig keresni, hiszen az elmúlt év azt is megmutatta, hogy a járásközpont közvetlen szomszédságában lévő Kisudvarnok nemcsak a régió szempontjából sikeres, hanem országos szinten is. Az év faluja elismerés ennek ékes bizonyítéka, s ahogy arról lapunk korábbi számának hasábjain beszámoltunk, mindez nemcsak a sikeres forráslehívások, hanem az önkormányzat kezdeményezőkéességének is a dicsérete. Többek közt a Tökési-ág Kistérség életre hívói voltak a kisudvarnokiak, amely számos pozitív fejlesztés motorja volt a régióban. Például a térségen belül összesen 26 középületet szereltek fel napkollektorokkal. Az európai uniós

támogatás teljes összege ebben az esetben mintegy 674 ezer eurót tett ki. Napjainkban pedig az egészen Nyárasdig húzódó kerékpárút is megvalósulhat ebben a kistérségben. Azt is megtudtuk, ez a projekt azért is egyedi, mert Szlovákiában a biciklitak elsősorban folyók töltésén kerülnek kialakításra, itt pedig párhuzamosan fog haladni a közúthálózattal.

A kisudvarnoki példa ugyanakkor nem egyedi, hiszen a járásban jócskán akad olyan község, amely éppen az EU-s forrásokat is kihasználva fejlődik. Nyékvárkony polgármestere, Horváth Ákos is sikerekről számolhat be. Náluk az iskola és kultúrház is felújult, ahogy a falu első embere szimpatikusan hozzászól, ez még az előde érdeme.

„A későbbiekben a telkek infrastruktúrája kialakításának egy részét sikerült uniós forrásokból finanszíroznunk, tehát családi házas telkek körüli teret sikerült megvalósítanunk ilyen formában. A sportéletben is hasznunkra voltak a közösségi források. A futballpályán egy teljesen új lelátót és kiszolgálóhelyiségeket építettünk. Természetesen itt és a többi esetben is volt felhasznált saját forrásunk.

Továbbá sikerült elkészítenünk egy közösségi teret, ahol játszótér, tavacska és sétálójárda is vannak, és sportolni is lehet. Ebben az esetben a játszótérre kaptunk támogatást. Most fejeződik be a piactér kialakítása, amelyre odaítélték a támogatást, a forrásokat pedig a későbbiekben kapjuk meg.”

A polgármester, aki korábban maga is sokat foglalkozott a régiófejlesztés területével, határozott véleménnyel van a pályázati rendszer hiányosságairól. „Úgy gondolom, nem biztos, hogy az

Kisudvarnok AZ ÉV FALUJA bemutatóján

uniós források oly sokat lendítettek az önkormányzatokon, mert korábban is voltak állami pályázatok, amelyek ma az unión keresztül kerülnek leosztásra. A belépésünk előtt viszont ezek kisebb volumenűek voltak. De összességében pozitívnak értékelem az uniós pályázati rendszer meglétét, amit a hátrányára írnék, az a hatalmas bürokrácia, ami mögötte húzódik. Emellett a korábbi rendszerhez hasonlóan itt is kialakult a korrupció. Előnyére szolgálhatna, ha a rendszer leegyszerűsödne és a folyamatok felgyorsulnának, mert így sokszor csak évek múltán kapja meg az önkormányzat a saját zsebből ráfordított összeget” – teszi hozzá Horváth.

A járás polgármestereivel beszélgetve ez visszatérő téma, hiszen még a sikeres községekben is arról beszélnek, hogy az önkormányzat számára a ráfordított munka olyan hosszadalmas, hogy igazán örülni nem is tudnak már ezek sikerének.

Ennek ellenére a fejlesztések zajlanak, s mint Lelkes Gábor is hozzáteszi, sok múlt az elmúlt évtizedekben a helyi polgármesterek kezdeményezőkézségétől is. „A kormány által támogatott régiófejlesztési ügynökségek közül a dunaszerdahelyi Isterben felkészült pályázatíró szakemberek várták az elmúlt években az önkormányzatok első embereit. Az eredményességhez természetesen kellett a helyi önkormányzat támogatása is, mivel a projektek kockázatokkal is jártak, és a legtöbb esetben utófinanszírozásról volt szó. Először tehát ki kellett fizetni a több százezer eurós számlát, s azután, amikor már az illetékesek minden számlát rendben találtak, térítették meg a kiadásokat” – mondja el a régiófejlesztési szakember.

Pozsony, Győr, Ausztria

Hozzá kell tennünk ugyanakkor, ahogyan azt a régió polgármesterei is megjegyzi, még mindig sokkal jobb helyzetben vannak, mint az ország közepén vagy keleten fekvő magyar lakta járások, ahonnan az ügyintézés is sokkal nehezebb, mint itt, a főváros közelében. Az önkormányzatok gazdasági lehetőségei közötti különbségek pedig szembevetődnek.

Bacsó László úgy véli, a kisebb közösségek számára még nehezebb lehetett az önrész megteremtése, mint a nagyobbak számára. Igaz, ők a községek

szintjén az utóbbiak közé tartoznak, de még náluk is nagyon meg kell becsülni minden befolyó eurót, mivel a lakosok is érzékelik a problémákat, és települések bevételei sem növekednek. Náluk EU-s források segítségével többek közt faluközpont, játszótérek, sportpályák létesültek, korábban az iskola is felújításra került. A kerékpárutak kiépítésébe is bekapcsolódtak a már említett kistérségi együttműködésben, s tovább keresik a lehetőségeket.

Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy inkubátorházak is kialakításra kerültek a térségben, mégpedig Nagymegyeren, Csallóközcsetörtökön, Dunaszerdahelyen, amelyek a helyi kis- és középvállalkozók számára nyújtanak komoly lehetőséget. Ezek gyakorlati hasznosságát igazából csak évek múlva fogjuk látni, mert történetük még nagyon rövid. A járásközpontban felújított épület például egy olyan projekt eredménye, amely keretében Dunaszerdahelyen üzleti-tájékoztatási központ, Törökbalinton pedig kamarai szolgáltatási, tájékoztatási központ jött létre. Ezek mindegyike a határ mindkét oldalán a mikro-, kis- és közepes vállalkozások napi működését segíti.

A vállalkozói szektor támogatása az uniós forrásokból egyébként is nagyon fontos kérdés a települések működőképessége szempontjából, mert ezek segítik a munkahelyek teremtését. A Dunaszerdahelyi járásban erre különös szükség van, mivel a munkanélküliség a gazdasági válság beköszönte óta súlyos problémának számít. Az elmúlt évtized adatait figyelve megállapíthatjuk, a 2003-as év munkanélküliségi rátájával csaknem azonos adatot mértek idén januárban is (2003-ban 12,10%, 2014 januárban 11,69%). Megvizsgáltuk a 2004-es adatot is, amikor a külföldi munkavállalási hullám megindult, akkor 9,23%-ot mértek, tehát egyértelmű, a munkapiacok részleges megnyitása sokat segített a járási munkaügyi problémák leküzdésében.

A globális válság viszont ugyanennyire érezte hatását, hisz nagyobb munkáltatók építették le a régióban a telephelyeiket. Fontos megemlítenünk: a térségben mérhető korábbi alacsony munkanélküliség vagy a térségen belül képződő gazdasági eredménynél magasabb életszínvonal Pozsony közelsége mellett azzal is magyarázható, hogy

rengetegen Ausztriában vállalnak munkát. Jelentős részük hivatalosan, de nem kevés azok száma sem, akik illegálisan dolgoznak, főképp idenymunkát vállalva. Ebből kifolyólag a gazdasági krízisek komoly hatással vannak ennek a vidéknek fejlődésére, s ha csupán az EU-s tagságot figyeljük, megállapíthatjuk, a régióknak éppen e téren hozott a legtöbbet a tíz évvel ezelőtti csatlakozás. Más kérdés, hogy a jövőben mennyire lesz érdekes és olcsó a Dunaszerdahely környékéről érkező munkaerő.

Magyar – szlovák közös tervek

Az európai uniós forrásoknak köszönhetően a csatornahálózatok is jócskán fejlődtek az elmúlt évtizedben, ez pedig jelentős segítséget jelentett a hazai szinten sokszor mostohagyermekként kezelt környezetvédelemnek.

„Nem is csak az uniós vállalások végett fontos, hogy az emberek számára elérhető legyen ráfolyósos vagy ráhordósos módszerrel a szennyvíz problémájának megoldása. Elmondhatjuk, hogy megtörténtek a szükséges fejlesztések, ez persze nem jelenti azt, hogy a kívánatos szinten lenne a szektor. A Duna menti ártéri erdők is nagyobb védelmet és figyelmet kaptak. Olyan projektek valósulhattak meg, melyek a Csallóköz értékes állat- és növényvilágának megmaradását segítik.

A turisztika területén ugyanakkor elsősorban a tagolt domborzatú vidékeket részesítette előnyben a mindenkori szlovák politikai elit, pedig oda már korábban is komoly források kerültek, és az idegenforgalom is jobban kiépített. A Dunaszerdahelyi járás ilyen szempontból sokkal kevesebb figyelmet kapott, pedig ez a régió is számos természeti szépséggel bír. Gondoljunk csak a termálvízkinszre, amelyben a járás nagyon gazdag. Az új és az eddigi törekvések a turisztika területén ennek ellenére leginkább önkormányzati és magántőkéből valósultak meg, az uniós források jóval kisebb szerepet kaptak” – tárja fel a további érdekességeket Lelkes Gábor. Fontos emellett azt is megemlítenünk, hogy a magyar–szlovák határon átnyúló együttműködés keretében a térségen belül a Duna két oldalát is igyekeztek összekötni. A Dunaremete és Bős közötti kompjárat tavalyi elindítása is ezt a célt szolgálta, bár a később felmerült problémák miatt ezt eddig nem tudták

Bős - komp

rendszeresíteni. Ezek leküzdése után jobban felmérhetővé válik, mennyire működőképese az ilyen ötletek.

Jelenleg a tervek kidolgozása szintjén egy új híd is készülében van Dunakiliti és Doborgaz között, amely a kerékpárosoknak és a gyalogosoknak nyújtana kiváló lehetőséget, s a turizmust is nagyban segítené. Ebben az esetben az unió a tervek elkészítését támogatta, s ennek sikeressége esetén vélhetően maga a híd felépítése is támogatásban részesülhet az elkövetkező években.

Az ún. Kis-Csallóközt érintő projektek támogatása egyébként is kulcsfontosságú lehet az egész járás turizmusa szempontjából, mert itt remek lehetőségek adódnak a kikapcsolódásra a Duna közelsége miatt. Erre pedig akár a még mindig gyermekcipőben lévő faluturizmus vagy a folyamatosan fejlődő termálfürdők is jól tudnának kapcsolódni.

Végezetül

Összefoglalva elmondhatjuk, a járásban található 67 település természetesen kü-

lön-külön történet, ha csupán az elmúlt évtized EU-s ráhatásait tekintjük, de meg kell állapítanunk azt is, hogy ebben a korszakban is azok tudtak sikereket elérni, akik nem féltek kockázatot vállalni az előrelépés érdekében. Sokat számított, tudtak-e az önkormányzatok egy hosszú távú stratégiához partnereket találni és rendelkeztek-e önálló forrásokkal. Ezek hiányában ugyanis még hitelhez is nehezen juthattak.

Az elkövetkező időszakban éppen ezért nagyon fontos kérdéssé válik, hogy – akár a Dunaszerdahelyi járásban belül is – sikerül-e felzárkóztatni az európai uniós támogatásnak köszönhetően a lemaradó községeket, vagy ezek hosszabb távon az elnéptelenedés felé veszik az irányt. Az is kulcsfontosságúvá válik, mennyire lesz képes a határok nélküli Európa csökkenteni az országon belüli munkaerő-piaci válságot azzal, hogy újabb szlovákiai munkavállalókat szív fel. Munkahely hiányában ugyanis nemcsak Szlovákia gazdasága kerül még nagyobb problémák közé, hanem az önkormányzatok is, amelyek számára a jövedelemmel nem rendelkezők számának növekedése fogja jelenteni a legnagyobb kihívást.

Rajkovic Péter
Archív felvételek

Vidékfejlesztésre helyezik a hangsúlyt Az Ipoly mente – több szempontból

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 174. cikke úgy rendelkezik, hogy az unió törekedjen a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítése érdekében a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek és a kedvezőtlenebb helyzetű régiók vagy szigetek lemaradásának csökkentésére, és különös figyelmet kell fordítani a vi-

déki térségekre, az ipari átalakulás által érintett térségekre, valamint a súlyos és tartós természeti vagy demográfiai hátrányban lévő régiókra.

Nos, ami az egykori Nógrád és Hont megye Ipoly menti településeit is magába tömörítő Nagyürtösi járást illeti, országban belül is a leszakadó régiók

egyike, és bizony felettébb ráférne lemaradásának csökkentése, ellensúlyozása. Ezen a téren ugyanis vajmi keveset változott a helyzet az Európai Unióba való belépésünk óta eltelt tíz esztendő alatt. Változatlanul magas, 25 százalék körüli munkanélküliséggel küszködik a járás, ahová ritkán érkeznek külföldi befektetők, ami részben az elmaradott infrastruktúra rovására írható, az uniós alapok segítségével megvalósítható fejlesztéseknek pedig főként adminisztratív és finanszírozási akadályai vannak. A tíz év tapasztalatainak összegzéséhez segítségül szavahihető szakembereket és gyakorló polgármestereket hívtunk.

Az aprófalvakra az unió nem gondol

Lőrincz Mária, a nagyürtösi székhelyű Középső-Ipoly Mente Regionális Fejlesztési Ügynökség igazgatója jó ismerője a régiófejlesztési problémáknak és a pályázati pénzszerzés útvesztőjének. Ügynökségük 2003 júniusában került bejegyzésre jogi személyek társulásként. Alapító tagjaik között szerepelnek önkormányzatok, kistérségek, de jelen

van köztük a vállalkozói és non-profit szféra is.

„Az Ipoly mente, mint a határtérségek nagy többsége, nem tartozik a gazdaságilag fejlett régiók közé és nem rendelkezik olyan belső erőforrásokkal, hogy a szükséges fejlesztéseket önerőből megvalósítsa – ismerteti a helyzetet Lőrincz Mária. – Első számú célunk így a támogatási lehetőségek hatékony kihasználásával elősegíteni a térség fejlődését, az itt élők jobb érvényesülését és létfeltételeinek javulását. Már az ügynökség megalakulása óta biztosítjuk az önkormányzatok, különböző intézmények, vállalkozások, non-profit szervezetek és minden érdeklődő számára a megfelelő tájékoztatást a pályázati lehetőségekről, készítünk és megvalósítunk projekteket, különböző fejlesztési terveket, tanulmányokat, adatbázisokat hozunk létre. Mivel egy-egy település fejlődése szorosan összefügg a környező és távolabbi falvakéval, nagy hangsúlyt fektetünk hatékony, jól működő és hosszú távon is fenntartható együttműködések kiépítésére nemcsak kistérségi, regionális, hanem határon átnyúló szinten is. A munkanélküliség csökkentése érdekében képzéseket biztosítunk, és munkahelyteremtő programokban veszünk részt. Fontosnak tartjuk olyan hosszú távú célok megvalósulását, amelyek a térség jobb megközelíthetőségét, a hiányzó infrastruktúra kiépítését és a vállalkozói környezet javulását célozzák meg.” Az ügynökség elsősorban a Középső-Ipoly mentén tevékenykedik, a Nagykürtösi és a Losonci járás területén biztosítja a pénzügyi alapokhoz való hozzáférést.

Hogy mekkora sikerrel? Erre voltam kí-

váncsi, amikor arról faggattam az igazgató asszonyt, hogyan látja, mit hozott az elmúlt tíz év önkormányzatainknak. Hogyan tudtak élni a pályázati lehetőségekkel, mit sikerült ennek segítségével megvalósítani? Milyen szerepet játszott ebben a régiófejlesztési ügynökség?

„A fejlesztési ügynökség első nagyszabású rendezvénye az EU-csatlakozáshoz kapcsolódik, amikor a Szlovákgyarmat – Balassagyarmat határátkelőhelyen a határtérség lakossága közösen ünnepelt. Még emlékszem arra a felemelő érzésre, amikor személyi igazolvánnyal, minimális ellenőrzés mellett az elsők közt léphettem át a határt – emlékezik Lőrincz Mária. – Azóta eltelt majdnem tíz év, és az eufórikus hangulat kicsit megkopott, bekerültünk egy olyan közegbe, amiről valljuk meg, bizony nem sokat tudtunk. Meg kellett tanulnunk sok új szabályt és megfelelni az új kihívásoknak. Az elmúlt tíz év sok pozitív változást hozott nemcsak az önkormányzatok, hanem a térség lakosainak életében is, de felszínre kerültek kevésbé jó dolgok is. Pályázati szempontból ezt az időszakot sikeresnek mondhatjuk. A térségben EU-s forrásból kiépült az ivóvíz-hálózat, megépült az első két Ipoly-híd, több község új útburkolatot, felújított középületeket, közteret kapott, elindult egy olyan szoros határon átnyúló együttműködés, ami mindkét fél számára előrejutást jelent. Számptalan szakmai, kulturális, sport- és társadalmi esemény valósult meg uniós pénzekből. Viszont a munkahelyteremtés terén máig nincs lényegi áttörés. A tíz év alatt voltak kevésbé jó és jobb időszakok, amikor a falvakból egyre többen jutottak munkához, de sajnos a munkanélküliség ma is az egyik legégetőbb problémája a térség-

nek. És hát sok kistelepülésen nem nyílt lehetőség a hiányzó szennyvízhálózat kiépítésére, mivel az EU-s szabályozás legalább kétezer lakosú településekkel számol. Az Ipoly mentére az aprófalvak a jellemzőek, ez korlátozta a fejlesztési lehetőségeket, így a beruházások nagyrészt a vidékfejlesztési, illetve a határon átnyúló együttműködési alapokra korlátozódtak. Ezeken a területeken valóban szép sikereket értünk el, és ügynökségünk segítségével mintegy 6,2 millió euró támogatás került felhasználásra. Bizakodva várjuk az új programozási időszak lehetőségeit, mert az önkormányzatok támogatások hiányában, önerőből nem tudnának itt megvalósítani fejlesztési elképzeléseket.”

Az utófinanszírozás csak a tehetőseknek jó

Az igazgató asszonynak alapos áttekintése van arról is, milyen adminisztratív vagy egyéb akadályai vannak az uniós források hatékonyabb merítésnek. Ő is, mint szinte mindenki, az utófinanszírozást tartja a legfőbb hátráltatónak, mert ez még az igazán sikeres pályázók költségvetését is alaposan megterhelte. Az önkormányzatoknak, non-profit szervezeteknek elsősorban nem az önrész biztosítása okoz gondot, hanem az utófinanszírozási rendszer, ahol bizony sok esetben 6-12 hónap is eltelik, amíg a kifizetett pénzüket visszakapják. „A vállalkozások sem voltak e téren jobb helyzetben, mivel számukra az EU csak 50 százalékban biztosított támogatást, szintén utófinanszírozásos formában, így térségünkben a legtöbb egyéni vagy kisvállalkozó számára ezek a források csak nehezen érhetőek el – vázolja tapasztalait az igazgató asszony. – A kistelepülések banki hitelt csak korlátozott mértékben kapnak, ezért szinte elképzelhetetlen, hogy párhuzamosan több fejlesztésbe is belefogjanak. A legnehezebb helyzetben a támogatási források merítése terén a különböző civil szervezetek, társulások vannak, mivel a legtöbb esetben nem tudnak banki garanciát igazolni, így csak ritkán jutnak hitelhez, a projektjeiket ezért saját forrásból kénytelenek előfinanszírozni.” Lőrincz Mária érdekes tapasztalatnak tartja, hogy a Magyarország – Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program esetében, bár ugyanaz a támogató, a magyarországi partnerek előre megkapják az állami társfinanszírozást, míg Szlovákiában előleg folyósítása nélkül

kell a támogatottak biztosítani a teljes pénzügyi keretet.

Köztudott, hogy az EU-s támogatások nagyon szigorú és bonyolult elszámolási rendszerben működnek, ezért minden pályázónak komoly külső vagy belső adminisztrációs és szakmai háttérre van szüksége. Az ügynökség ezen a téren is segítséget nyújt. És reménykednek, hogy a közeljövőben valóban egyszerűsödik az EU-s források lehívásának a rendszere, és a hátrányos helyzetű területeknek is több jut majd – esetenként előlegként – a szükséges fejlesztések megvalósítására.

Határvidéknek lenni még mindig hátrányt jelent

A határtérség az idők során földrajzi és történelmi szempontból is specifikus szerepet játszott. Ezekben a területeken az országos átlaghoz képest Trianon óta nagyobb a gazdasági lemaradás. A határ közelében fekvő kistelepüléseket sokszor csak nagyon nehezen lehet megközelíteni a határ egyik vagy másik oldaláról is, ami perifériává teszi őket, korlátozza vagy lehetetlenné teszi az együttműködést, a gazdaság fejlődését. Az első két újjáépített híd az Ipolyon elindított egy bizonyos fejlődést, megindult az emberi és társadalmi kapcsolatok visszaépítése, próbálkoznak az első gazdasági együttműködésekkel, ám ahhoz, hogy az Ipoly mente visszanyerje valaha volt fényét, jelentősebb fejlesztésekre lenne szükség.

A következő körben Ipolyhidvég - Drégelypalánk és Ipolyvarbó - Órhalom térségében kellene új hidakat építeni, ami nemcsak közlekedési szempontból lenne

fontos, hanem az utazási idő és az utazási költségek csökkenésével javulnának a munkavállalási lehetőségek is. „Az EU tőlünk nyugatabbra fekvő országaiban átlagosan 4-6 km-s távolságban található határátelöhelyek. Nálunk ez sok esetben meghaladja a 30-40 km-t is. Ezért hosszú távú célként számolunk további hidak újjáépítésével az Ipolyon – mondja a lehetséges fejlesztési irányokról Lőrincz Mária. – Ezen beruházások anyagi hátterét a határon átnyúló együttműködési programok biztosíthatják.” Ügynökségüknek e téren is vannak tapasztalatai. A 2005-2009-es időszakban a magyar-szlovák program egyik szlovákiai információs pontja voltak. Munkájukkal Besztercebánya megye egész területén segítették a pályázókat a projektek elkészítésében és megvalósításában. A tapasztalatokat sikeresen alkalmazták később is. Határon átnyúló pályázat és finanszírozás keretében közreműködésükkel 12 település számára készült el a szennyvízelvezetést biztosító tervdokumentáció, részt vettek az egész határszakasz turizmusfejlesztési programjában, együttműködtek az Ipolyvölgyi vasút újraindítására vonatkozó tanulmány kidolgozásában, vállalkozástámogató kétnyelvű képzési programot indítottak, a magyar partnerekkel együtt elkészítették az Ipoly menti települések közös árvízvédelmi tervét.

A Középső-Ipoly Mente Regionális Fejlesztési Ügynökség alapító tagja az első határon átnyúló Vadászati és Erdészeti Klaszternek. Több pályázatban projektmenedzserek voltak, így épült ki a térségben határon átnyúló internetes hálózat, így kaptak új burkolatot a Katalin és Madách hídhoz vezető közutak. Jelenleg is folyik a turisztikai beruházást támogató pályázat megvalósítása.

Minden fejlesztés egy-egy lépés a jobb, szebb, élhetőbb Ipoly-mentéért, ahol a falvak lakossága nem csökken, hanem növekszik, ahol a kisiskolákat nem kell gyermekhiány miatt bezárni, ahol a dolgozni vágyók munkára lelnek, és visszatér a településekre a kulturális és társadalmi élet. Ezért, bár az EU-s források merítése nehézkes, sokszor bonyolult, munkaigényes és hosszadalmas, mégis olyan lehetőséget látnak benne, ami mellett nem lehet és nem szabad elmenni.

LEADER-programok és elvándorló fiatalok jelentik az uniót

A járás déli településein megvalósult kisebb beruházások zömmel a LEADER-programoknak és a megvalósításukban közreműködő Kürtösi Ipoly Mente Partnerség Polgári Társulásnak köszönhetőek. Galčík Anita, a több mint öt éve alakult társulás munkatársa a vidéki gazdaság fejlődése érdekében tett átfogó intézkedések szakértője három kistérségi akciócsoport tevékenységéről tud beszámolni, amelyhez 34 község tartozik közel 16 ezer lakossal. Az ipolyvarbói székhelyű Ipoly Völgye Kistérség, a csábi székhelyű Csábi Patak Völgye Kistérség, és az ipolynyéki központú Nagypatak-Ipoly Kistérség földrajzilag jól összekapcsolódnak, érdekelték voltak az együttműködésben, és teljesítették a formális feltételeket is a helyi akciócsoport megalakulásához. Ami pedig az eredményeket illeti: Csalárban, Magasmajtényban, Csallon multifunkciós sportpálya létesült, Kóváron szabadtéri színpad épült, Nagycsalomján, Haraszóban, Ipolybalogon, Ipolyhidvégen, Ipolyvarbón mutatós buszvárók váltották fel a korábbi „vasbódés“ megállókat. Számos településen, így például Inámban, Ipolyhidvégen, Ipolybalogon, Ipolykeszin, Szlovákgyarmaton LEADER-támogatással került sor a ravatalozó korszerűsítésére, felújítására. Járdák épültek Kelenyén, Haraszóban, Ipolyhidvégen, Ipolynagyfalun. Közterek szépültek meg Ipolybalogon, Ipolyvarbón, Csábon, Nagycsalomján.

A magánvállalkozók pályázat alapján keríthettek sort agroturisztikai létesítmények felújítására, szálláskapacitások bővítésére. „A vidéket akarjuk fellendíteni, itt akarunk jobban élni“ – ez volt a partnerségi társulás jelszava, és Galčík Andrea úgy gondolja, a megvalósult beruházások, ha nem is látványosan, de élhetőbbé tették falvakat.

A járás vegyesen lakott települései közül mindössze öt községben haladja meg a lakosság száma az ezer főt. Ezek egyike Csáb, ahol az elmúlt időszakban számos beruházás valósult meg EU-s forrásból. Martin László polgármester ezek között említette a község központjának felújítását 411 ezer euró értékben, a közvilágítás teljes felújítását 230 ezer eurós beruházással, az iskola felújítása, hőszigetelése pedig 680 ezer euróba került. Két projektet is benyújtottak a környezetvédelmi alaphoz a csatornahálózat 3. és 4. szakaszának megépítéséhez. A finanszírozáshoz szükséges pénz előteremtésével kapcsolatban a polgármester úgy nyilatkozott, ezen a téren jó tapasztalataik vannak a Szlovák Garancia-bankkal.

Filip József, Szécsénykovácsi polgármestere sem panaszkodik. Azt mondja,

az elmúlt 10 év alatt jelentősen változtak az önkormányzatok. Tejesen új szabályokat kellett megtanulniuk és a gyakorlatba átvinniük az EU-s támogatások felhasználása érdekében. Szigorodtak például a közbeszerzési eljárások, az adminisztráció bővült, új pályázati rendszereket kellett megtanulni és rá kellett szokni a lobbitevékenységre. „Községünkben legnagyobb sikernek az EU támogatásával felépült új Ipoly-hidat tartom a hozzávezető úthálózattal – fejti ki a polgármester, hozzátéve, hogy a helyi utak rendbetétele, a községi hangosbeszélő, a községi hivatal felújítása nem kevésbé fontos. Jelenleg is folyik a falu központjának és a tűzoltószertárnak a felújítása.

Filip József elismeri: azért, hogy a pályázatok nagy többsége utófinanszírozott, a pályázók kiadásait az önrészen

kívül jelentősen megnövelik a banki hitelek költségei és a hosszú elszámolási idő, ami a kamatokat növeli. Szintén megnehezíti az EU-s pénzek felhasználását, hogy az önkormányzatok alulfinanszírozottak, ezáltal nincs pénzüik minőségi pályázatok kidolgozására, és sokszor az előírt önrészre sem.

Sajnos az Ipoly menti régió helyzete tekintetben nagyon nehéz, mert a létező kevés munkahelyen is csak a minimálbérhez közeli összegeket fizetnek, így a térségnek nincs megtartó ereje. Az EU-s munkaerőpiac megnyílásával a fiatalok máshol keresik a megélhetést, és csak kevesen térnek haza, ezáltal a régió elöregszik, a fejlesztések helyett a szociális és egészségügyi ellátások biztosítása emészt fel az önkormányzatok tartalékait.

Összeállította: Bodzsár Gyula

A nagykaposi városháza előtt is rendbetették a parkot

Uniós támogatások a keleti határ menti régiókban

Amint adott volt a lehetőség, a kelet-felvidéki régió legtöbb települése igyekezett bekapcsolódni valamilyen európai uniós finanszírozású projektbe. Az elmúlt években számos fejlesztés valósult meg uniós támogatásból, sok fontos beruházás jelenleg is folyamatban van. A legtöbb határon átnyúló együttműködési program keretében valósul meg, magyarországi partnerekkel való összefogás eredményeként.

A jelentős gazdasági és szociális problémákkal küszködő térség számára komoly fejlesztési lehetőségeket kínálnak az európai uniós finanszírozású pályázati kiírások, viszont nem minden esetben sikerül rajtuk nyerni.

Borsod és Kassa megye összefogott

Megyei szintű regionális és gazdasági együttműködés céljából, határokon átnyúló projektek és programok megvalósításának szándékát zászlóra tűzve írtak alá nyilatkozatot 2013 januárjában Kassán. A Via Carpatia Korlátolt Felelősségű Európai Együttműködési Csoportosulásról szóló egyezményt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés elnöke, Mengyi Roland és Kassa megye vezetője, Zdenko Trebuľa hitelesítette. Kassa megye elnöke az aláírást követő sajtótájékoztatón elmondta, hogy a több mint tízezer négyzetkilométeres

területet, amely részben a Kassai Önkormányzati Kerülethez, részben Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez tartozik, közös történelmi, kulturális és nyelvi hagyományok kapcsolják össze. Mengyi Roland pedig azt emelte ki, hogy a hasonló gondokkal küzdő, de évek óta sikeresen együttműködő régiók közötti kapcsolat még szorosabbá tétele a célja az európai területi csoportosulásnak. A határokon átnyúló uniós projektek megpályázásán túl az együttműködés érinti az egészségügyi ellátást, a közlekedést, az árvíz- és környezetvédelmet, az energiaszolgáltatást, és kiterjed logisztikai, valamint ipari övezetek kialakítására. A célok között közös fejlesztési stratégia

kialakítása is szerepel, amely tartalmazza a szociális szféra, az idegenforgalom és a kulturális örökség kérdésköreit is.

Az együttműködési szándéknyilatkozat aláírását követően beindul a kapcsolat fenntartását segítő intézményrendszer kiépítése. A megyei együttműködések finanszírozása az Európai Unió azon támogatási programjaiból valósul meg, amelyek a 2014 és 2020 közötti költségvetési időszakhoz kapcsolódnak, így a kooperáció jelentősebb eredményei is ebben az időszakban várhatóak.

Határkeresztező utak, uniós pénzből

Tavaly nyáron adták át azt az útszakaszt, ami a Töketerebes járásban fekvő Nagytárkányt és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Zemplénagárd községet köti össze. A projekt a Magyarország – Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007–2013 keretében, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával valósult meg.

Nagytárkányból gépjárművel sokáig csak száz kilométeres kerülővel lehetett eljutni Zemplénagárdra, pedig légvonalban csak két kilométerre fekszik egymástól a két település. Az új útszakasznak köszönhetően az itt élők számára elérhető közelségbe került a magyarországi M300-as gyorsforgalmi út és az épülő M3-as autópálya is. Nem mellékesen jelentősen csökken a távolság Kisvárdára, a régió lakosai körében nagy népszerűségnek örvendő fürdővárosba.

A nagytárkányiak az út megépítésére 2007-ben nyertek európai uniós pályázat útján 331 939 eurós támogatást. Az útépitési munkálatok még 2008-ban megkezdődtek a magyar-szlovák határszakaszon fekvő települések között. Abban az évben határidőre elkészült az hat méter széles, hatszázötven méter hosszú útszakasz, ami Nagytárkánytól az államhatárig húzódik. Kopasz József, Nagytárkány község polgármestere lapunknak elmondta, hogy nyolcszáz méter utat újítottak fel a múlt év során a község területén, ami a 2008-ban megépített útszakaszhoz kapcsolódik. Most, hogy a magyarországi rész is elkészült, zavartalanra vált a forgalom a két település között, viszont az utat 3,5 tonnánál nehezebb gépjárművek nem használhatják. A polgármester véleménye szerint a korlátozásnak csak örülni lehet, hiszen így nem kell tartani

a teherforgalom növekedésétől a községekben. Kopasz József reményét fejezte ki, hogy az új útszakasz segíteni fogja a vidéki turizmus fejlődését, valamint a gazdasági és kulturális élet élénkülését. Konkrét példaként említette, hogy a két település mezőgazdasági már jelezték együttműködési szándékukat.

A tervek szerint 2020-ra a szlovák-magyar határszakaszon Pozsonytól kelet felé a nagytárkányi lesz a kilencvenedik átkelőhely. Az elképzelések alapján adigra további két bodrogi településen is megépül az anyaország felé vezető út: Nagygéresből Nagyrozvágyra, Örösből Pácínra lehet majd eljutni.

Az érintett határszakaszon hosszú ideig csak a Nagykövesd és Pácín közötti, valamint a sátoraljaújhelyi határátkelő volt használható. A schengeni övezet adta lehetőségeknek köszönhetően újabb utak épültek az egymástól hosszú évtizedeken át elszigetelt települések között, szinte kivétel nélkül uniós forrásokból. 2006 végén befejezték a Bodrogszerdahely Karossal összekötő út aszfaltozását, illetve kisebb megszakításokkal, de 2011-re végeztek a Királyhelmecc melletti Perbenyik és a szomszédos Lácacséke közötti út felújítási munkálataival is. S ha már határátkelőhely, meg kell említeni, hogy hosszas huzavona után a gyalogos forgalom mellett mára zavartalanul folyhat a Kisújhely és Sátoraljaújhely közötti személygépkocsi-közlekedés az úgynevezett „kishatáron” keresztül, amit sokáig virágtartókkal torlasztottak el.

Nagykapos sikeres pályázó

A nagykaposi városi hivatalban a második ciklusát töltő polgármester, Petrikán Péter, illetve a hivatalvezető, ifjú Gyimesi György segített áttekinteni az európai uniós projektekből megvalósult fejlesztéseket. Mint kiderült, az Ung-vidéki település a lehetőségeihez mérten sikeresen használja ki az európai uniós pályá-

zati pénzeket.

Nagykapos 2010-ben vissza nem térítendő támogatást nyert a városközpont felújítására. A közterületeken elvégzett fejlesztés 1,32 millió euró összköltségből valósult meg. A munkálatok során korszerűsítették a közvilágítást, kijavították a járdákat és a parkolókat, rendbetették a városi parkot, akadálymentesítést végeztek, buszmegállót, lócsákat és köztéri szobrokat helyeztek ki, illetve a városháza környékén ingyenesen elérhető internet-hozzáférést üzemeltet be. A beruházás 85 százalékát európai uniós támogatásból fedezték, a kiadások 10 százalékát az állami költségvetésből nyert hozzájárulásból finanszírozták, a településnek az 5 százalékos önrészt kellett állnia. A projekt 2012 végén fejeződött be. Időközben megtörtént a városháza rendbetétele is. 2011-ben befejezték a falak szigetelését, festését és a nyílászárók cseréjét. A költségeket, ami 285 000 eurót tett ki, a település kasszájából finanszírozták.

Az elmúlt években a város több pontján végeztek járdafelújítást, s mint megtudtuk, újabb szakaszok aszfaltozása van tervben az elkövetkező időszakban, előreláthatólag PPP-projekt keretében.

Jelentős eredmények születtek a városi általános iskolák felújítása terén is, ugyancsak uniós források felhasználásával. A Pavol Országh Hviezdoslavról elnevezett szlovák általános iskola épületének tatarozását 2008-ban fejezték be 1,7 millió euró pályázati támogatásból, az Erdélyi János Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola mögött is jelentős modernizáció áll, a közelmúltban fejeződtek be az 1,29 millió euróból megvalósult projekt munkálatai.

A közeljövőben a város magyar, illetve szlovák óvodájának épületeit szeretnék kívül-belül felújítani, lehetőleg európai uniós finanszírozással. A hivatal várja a

Utavatási ünnepség Nagytárkánynál. Magyarországot Szijjártó Péter képviselte

megfelelő kiírást, de ha nem lesz sikeres a pályázat, a önerőből végzik el a munkálatokat. A költségvetésben 50-50 ezer eurót különítettek el erre a célra.

Az Ung-vidéki település eredményesen pályázott a szelektíven gyűjtött hulladék elhelyezésére szolgáló udvar kialakítására is. Erre a célra a környezetvédelmi minisztériumtól 630 ezer euró vissza nem térítendő támogatást kapott a város. A gyűjtőudvar az egyik saját tulajdonú parcella 2600 négyzetméteres területén épül ki. A projekt megvalósulása után a város lakóinak lehetőségük lesz a telepen ingyenesen elhelyezni a feleslegessé vált papírt, üveget, gumit, műanyagot, fémet, zöldhulladékot, rongyot és különböző vegyi anyagokat is. A szelektív hulladékgyűjtés intézményesítése, amellyel, hogy hozzájárulna a város tisztaságának növeléséhez és ökológiai szempontból is fejlődést eredményezne, új munkahelyeket biztosítana a városban. A beruházás megvalósítása már folyamatban van, sőt tervezik a gyűjtőudvar kibővítését, további berendezésekkel, gépekkel. Ezt egy újabb pályázatból, ismét uniós forrásból szeretné megoldani az önkormányzat.

A Szociális Fejlesztési Alapon keresztül érkező támogatásból szociális terepmunkások is dolgoznak az Ung-vidék központjában. A programra kétszer is sikeresen pályázott a város. A két terepmunkás és a négy asszisztens a hároméves projekt keretében főként a halmozottan hátrányos helyzetűekkel, a társadalom periferiáján élőkkel foglalkozik. Munkájuk sokrétű, tevékenységi körük az általános tanácsadástól a hivatalos ügyek intézésében nyújtott segítségnyújtásig terjed, miközben különös figyelmet fordítanak a nehéz körülmények között élő gyermekek problémáira. Az elnyert hozzájárulásból fizetik a béreket, illetve az iroda berendezését és a fenntartási költségeit. Az előző programban erre összesen 102 ezer eurót kapott a város, a jelenleg is futó projektben ez valamivel többet tesz majd ki. A szociális szolgáltatásokra nagy szükség van a régióban és Nagykaposon is. A program sikerére és jelentőségére való tekintettel folytatni szeretnék a projektet, ezért újabb pályázatot nyújtanak be rá, amint az lehetségessé válik.

Nagykaposon tavaly megvalósult egy partnervárosi projekt is, melynek lebonyolítására 21 000 euró támogatást sikerült elnyerni uniós forrásból. A program

keretében a legutóbbi őszi vásáron a magyarországi testvértelepülések mellett egy spanyol város is bemutatkozott, illetve diákcsera-program valósult meg.

A város tulajdonában van egy félbehagyott épület, melyben egy hatvan férőhelyes nyugdíjas otthon szeretnének kialakítani. Ehhez körülbelül 2 millió euróra van szükség. Mivel ez a kiadás nem fér bele a város költségvetésébe, próbálkoztak már pályázati támogatáshoz jutni, de sikertelenül. Ha a közeljövőben nem sikerül befejezni az épületet, az is elképzelhető, hogy megválnak tőle a város, vagy esetleg közösen üzemeltetik majd, ha lenne ilyen szándékú érdeklődő. Ami a további sikertelen pályázatokat illeti, azokból nem sok van. Noha kétszer is nyújtottak már be pályázatot a város egyik személtelakó telepének rendbetételére, egyszer sem kaptak támogatást.

A legtöbb településen csak szépítgetésre jutott

Nagykaposhoz hasonlóan az Ung-vidéki és a bodrogi régió több településén is bonyolítottak már le nagyobb felújítási munkálatokat uniós források felhasználásával. Legtöbb esetben a főteret, a járdákat, a csatorna-rendszert, illetve a közintézményeket tették rendbe. Határmenti együttműködés keretében Nagy- és Kiskövesden szennyvízelvezető épült, Leleszen inkubátorház létrehozása van folyamatban, Királyhelmeceken a városi múzeumot bővítik. Királyhelmeceken, a Bodrogköz központi településének egyébként az említett projekt az egyetlen sikeres európai uniós támogatásból megvalósuló fejlesztése, pedig az elmúlt években pályáztak a szabadtéri színpad felújítására, ár-és belvízvédelemre, valamint hulladékgyűjtő udvarra is. Hozzá tartozik az igazsághoz, hogy a város több évig nem is vehetett részt pályázatokban, mert az önkormányzatnak nem volt elfogadott területrendezési terve.

Kisgéresben az idegenforgalom fellendítése a cél

A Királyhelmeceken tőzsomszédságában fekvő Kisgéres híres az évszázados múltjára visszatekintő szőlőtermesztéséről, a hozzávetőleg háromszáz pincét számláló, középkorban kiépült pincesoráról. A pincesor számos hagyományörző, kulturális rendezvény helyszínévé vált az évek során. A község vezetőségének nem titkolt célja a helyi és regionális

turizmus fellendítése. Ennek érdekében már több fejlesztést valósítottak meg, egy jelentős projekt épp folyamatban van. Furik Csaba, a község polgármestere azt is elmondta, hogy a magyarországi Herceggút községgel közösen elkészített projektre pályázat útján európai uniós támogatást nyertek 1,2 millió euró összegben. Ennek majdnem a felét használhatják fel Kisgéresben. A projekt keretében a volt laktanyát alakítják át közösségi házzá, ami borudvarként is működik majd. A kívül-belül felújítandó épületben bortörténettel foglalkozó kiállítás és információs iroda nyílik, illetve konyharészleg, előadóterem, vendégszobák és közösségi terem is helyet kapnak benne. A megújult épület udvarán térburkolatot raknak le és filagóriát építenek. A projekt része egy borkút megépítése is a község központjában, amihez külön útvonal vezet majd a borudvartól. A községfejlesztés során arra is odafigyelnek, hogy a helyi borászat támogatásával ne csak a hagyományokat ápolják, hanem új munkahelyeket is teremtsenek. A polgármester bízik benne, hogy ez a fejlesztés pozitívan hat majd a helyi közösségi életre, illetve hozzájárul az idegenforgalom fellendüléséhez mind a községben, mind a régióban.

A civilek sem tétlenkednek

Az önkormányzatok mellett néhány, a régióban működő civil szervezet is fel tud mutatni komoly eredményeket az európai uniós források kiaknázás terén. Sikeres határon átnyúló együttműködési projekt keretében dolgoztak már többek között az idegenforgalom fellendítésén, a gazdasági és az oktatási együttműködés kiszélesítésén, az egészségügyi ellátás helyzetének javításán, a megújuló energiaforrások megismertetésén. Számtalan előadás, konferencia, workshop valósult már meg, felméréseket, kutatásokat végeztek, kiadványok születtek, tananyagok készültek, csereprogramok zajlottak le. Külön figyelmet érdemelnek a műemlék-felújítással kapcsolatos pályázatok. Ilyen például a nagytárkányi sóhivatal, illetve a bélyi Sennyei-kastély felújítása. Mindkét épület az enyészet szélén állt, amikor hozzákezdtek a felújítási munkálatokhoz. Ma már a térség látványosságai közé tartoznak.

Mindent összevetve

Az Ung-vidéki és a bodrogi régióban, ha nem is mindegyik településnek, de

soknak sikerült az elmúlt években uniós forrásból közterületi felújításokat végezni. Nemcsak a települések infrastruktúrájára, hanem a kulturális és közösségi élet minőségére is befolyással vannak az uniós támogatások. Fontos a határkereszteszű utak fokozatos „elszaporodása”, mivel időt és kilométereket spórolhatnak meg az utazók, továbbá pozitív hatása lehet az idegenforgalomra is, noha ezt ma még nem nagyon tapasztalni a régióban. Az uniós pályázati kiírások komoly fejlesztési lehetőségeket kínálnak az önkormányzatok és a civil szervezetek számára. A téma kapcsán megkérdezettek egybehangzó véleménye, hogy érdemes belevágni az uniós pályázatokba, viszont arra is fel kell készülni, hogy egy komoly projekt a megvalósítás utolsó fázisáig rengeteg terhet ró az önkormányzatra. Válaszadóim egyet értettek abban is,

A nagykaposi Erdélyi János magyar alapiskola udvara

hogy sok esetben fölösleges a nagyfokú bürokrácia, és nem mindig könnyű megoldani az utófinanszírozásból adódó helyzeteket.

Összességében elmondható, hogy az elhanyagolt, leszakadt régiók települései számára nagy lehetőségeket rejteget egy uniós projekt – olykor az egyedüli

lehetőséget! –, illetve hogy az európai területi együttműködési programok esélyt teremthetnek arra, hogy a korábban egyseges, jól működő természetes területek között – dacára az államhatároknak – újra meginduljon az együttműködés, mely idővel eredményeket hozhat az itt élők boldogulásában is.

Varga Tibor

Papíron van uniós támogatás, csak látszatja nincs

A statisztikai adatok szerint a Rimaszombati járás kapta a legtöbb európai uniós támogatást Besztercebánya megye déli régiójában, egy 2011-es kimutatás szerint egy lakosra átszámítva 1 322, 71 euró jutott a térségbe, ami több az országos – 1279, 37 euró – átlagnál. Minden viszonylagos, persze, hiszen például Trencsén megyében ez a mutató 2 126, 50 euró volt! Ezen túl is érdemes azonban a számok mögé tekinteni: a beruházások általában hozzájárulnak a munkanélküliség csökkentéséhez, különösen olyan régiókban, amilyen a Rimaszombati járás, ahol olyan alacsonyabban képzett emberek keresik hiába a munkát, akik korábban a mezőgazdaságban, az építőiparban és a gépiparban dolgoztak. A terek, járdák, iskolák, kultúrházak felújítása éppen nekik adhatna lehetőséget. A Rimaszombati járásban a helyzet mégis az, hogy míg 2004-ben, uniós csatlakozásunk évében 30,22 százalékos volt a munkanélküliség, most 34,51 százalék, de vannak települések, ahol ez a szám a 70-es, 80-as mutatót is eléri. Merthogy: úgy újultak meg kultúrházak, terek és iskolák, hogy a munkák túlnyomó többségét messziről érkezett kivitelező cég végezhetette, amely többnyire feketemunkásokkal dolgoztatott.

Az sem mindegy, hogy az elnyert pályázatok miként segítettek a régiónak, az itt élő polgároknak, mit jelentett anyagi teherként az ötszázalékos önrész – ha adott esetben húszra emelkedett a bürokratikus ügyintézés útvesztőiben -, avagy a megvalósított beruházást a későbbiek

Várgede

során képtelenek voltak fenntartani, működtetni. A járási székhelyen is kutakodtunk, de amíg Rimaszombatba értünk, további településeken is megálltunk, s a kialakult kép ugyancsak tarka lett. A támogatások előnyei és fonákságai egyként jelen vannak a jobb sorsra érdemes „Gömörországban”.

Vidéki tapasztalatok

Feleden második polgármesteri ciklusát fejezi be decemberben Mihályi Gábor, aki fiatal, agilis projektmenedzserként került a megye egyik legnagyobb falujának (2 250 lakos) az élére. A község szemmel láthatóan teljesen megújult, a kanalizáció mellett szinte a falu összes fontosabb középületét rekonstruálták, modernizálták, a főbb terek is új arculatot kaptak. Mint kérdéssünkre a polgármester elmondta, a poszt elnyerése után először a fejekben kellett rendet raknia, s fel kellett készülni az uniós pályázatokra. „Új irányítási

rendszert kellett kialakítani, beleértve a pénzügyi és a hiteligazdálkodást is, hogy a település alkalmassá váljon az EU-s támogatások fogadására, ami közel két esztendeig tartott” – teszi hozzá Mihályi, csak ezek után következhetek az első pályázatok. Az első, EU-s projektből felújított épület a Szombathy Viktor Alapiskola épülete volt (a régióban csak a bátkai és a ragyolci alapiskola pályázott még sikeresen), de különböző forrásokból fokozatosan megújultak a többi középületek, így a szlovák alapiskola, a művészeti alapiskola, az óvoda és a művelődési központ is. Ez utóbbira például már csak saját forrásokból jutott pénz, de a lehetőségeikhez mérten kívül, s részben belül is megfiatalították az épületet, amelyre egy alaposabb rekonstrukció azért még ráférne. De sikerült a 2x4 lakásos társasházat is átadni, s mintegy 930 ezer eurós támogatásból teljesen megújult a falu két központi tere, a járdák, a buszmegállók és a közvilágítás is.

Nem ennyire szívesen emlékeznek az EU-s projekte Várgedében és Balogfalán. Várgedében még az előző polgármester, Zagyai Katalin nyújtott be sikeres pályázatot az ún. Sztójkovics kastély felújítására, amelyben annak idején Kubinyi Kristóf vendégeként Petőfi Sándor is megszállt, és amely lassacskán életveszélyes állapotba került, s már majdnem arra a szomorú sorsra jutott, mint a faluban található többi műemlékjellegű kúria. Az utolsó pillanatban érkezett a helyi viszonylatban horribilis összegnek tűnő, 1 355 000 eurós támogatás, amelyből a falu által fizetendő önrész mintegy 6 százalékot tett ki. A szerződésben egyértelmű volt, hogy az épületet 5 évig múzeumként kell használni, így abban létre is hozták a Gortvamente Múzeumát, amelyet 2012 novemberében nagy dérral-dúrral át is adtak. A Zagyit követő roma származású polgármester (a falu többségben már romák lakják) azóta is átkozza a napot, hiszen képtelen bármit is kezdeni az épülettel. A Gortva Mikrorégióhoz tartozó község ugyan kérte a szomszédos községek segítségét, de azok mindössze annyival tudtak hozzájárulni az épület fenntartásához, hogy egy-egy szobát berendeztek abban. Mint Illés István polgármester kérdésünkre elmondja, az elsődleges gondok ott kezdődtek, hogy az épületben nem tájszobát, hanem a pályázati kiírás előírásai szerint múzeumot kellett berendezni, amelyek fenntartására külön jogszabályok vonatkoznak, így szakvégtetségű dolgozót kell alkalmazniuk. A község ugyancsak el van adósodva, pénz sokszor a legfontosabb számlák kifizetésére sincs, a munkaképes lakosság zöme segélyen él, s lehetetlen előteremteni a múzeum fenntartásához szükséges összeget. Ha viszont nem múzeumként működik, akkor vissza kell fizetni a felújításra kapott összeget.

Több olyan falubelivel is beszélgetünk, aki szerint inkább szociális lakásokat kellett volna berendezni az épületben, nem pedig tűzoltókocsit és fölösleges, ezeréves tárgyakat tartani benne. Az alig eltelt másfél esztendő alatt immár a harmadik igazgatót fogyasztja a múzeum, de kiállításokra és propagandára már minimális összeg sem futja.

Balogfalán a kultúrház felújításába fogtak bele, s az ő kálváriájuk is sok éve tart. A falu vezetése még 2008-ban dolgozta ki a földszintes, még benti illemhellyel sem rendelkező kultúrház felújításának a tervet és pályázata uniós támogatásra. 306 ezer eurót kértek, de csak 2010-ben jártak

sikerrel, a szerződést 2011 novemberében írták alá, de a szerződésben már csak 236 ezer euró szerepelt. A váratlan kormányváltás miatt (Iveta Radičová bukása) a szerződés véglegesítése még tovább húzódott, de mivel a megvalósítási költségeket a már elkészült projektdokumentáció miatt a falu képtelen volt csökkenteni, az önrész immár eléri a 20 százalékot, ami nagyjából 75 ezer euróra tehető. Az épületet nagyrészt már befejezték, de nem maradt fedezet a belső berendezések (bútorok stb.) megvásárlására, a 75 ezer eurós önrésznek a felét is csak hosszúlejáratú hitelből tudja a község fizetni, s alkalmi megszorításokra is rákényszerültek, így a polgármester is lemondott fizetése 15 százalékaról, de a községi alkalmazottak és a képviselők sem kapnak az év végéig jutalmat. A munka dandárját természetesen itt is Rózsahegyről érkezett munkavállalók végezték el, mindössze egy-két alvállalkozó kapott némi lehetőséget.

Almágyban szintén az előző vezetés nyújtott be pályázatot a főtér felújítására, de a munka már a jelenlegi vezetésre maradt. 209 ezer eurót kaptak a főtér rendbeszedésére, amelyet az év második felében kell átadniuk. Itt viszont legalább helyi cégek szereztek meg a munkát, így ha nem is tömeges méretekben, de pár helyi építőmunkásnak munkalehetőséget tudtak biztosítani. Ahogy Agócs Gyula polgármester megjegyzi, a munka jelen pillanatban áll, ugyanis módosítani kellett az eredeti terveken (a térkövek nagyságán és színén), s várnak, hogy megérkezzen a hivatalos engedély, mert addig egy lépést sem tehetnek. A község már többször pályázott az iskolának és balesetveszélyes állapotban lévő tornatermének a felújítására is, de eddig sikertelenül.

Rimaszombatban is vegyes a kép

S elérteztünk a járási székhelyre, ahol Eva Muráriková, a Városi Hivatal városfejlesztési osztályának a vezetője részletesen sorolja a benyújtott pályázatokat, de mint rögtön hozzá is teszi, a városok más elbírálás alá esnek, mint a falvak, ezért a vidékfejlesztési programba nem is tudnak beszállni. Az első sikeres pályázat még 2004-ben a Zöld Víz Üdülőövezet tervezetének kidolgozása és annak propagálása volt, amelyre 15 200 eurót kaptak. 2005-ben már az övezet megvalósítására adtak be pályázatot, amelyre közel 20 millió szlovák koronát kaptak, de az üdülőövezet átadására évekkal később 2011 nyarán került sor. A pályázat talán

legfontosabb eredménye a Rimajánosi határában talált melegvízes gyógyforrás átírásának volt. A város természetesen több alapiskola felújítására is pályázott (így a Tompa Mihály alapiskoláéra is), de sikerrel csak a Hostinský alapiskola rekonstrukciójára benyújtott pályázat járt, amelyre 2009-ben kapták meg a támogatást (közel 38 millió koronát).

Sikeresen pályázott a város a szociális terepmunkások alkalmazására is, amely elsősorban a város roma lakosságának támogatását és segítségét tűzte ki célul, s akiknek egy része az ún. Feketevárosban (Dúsa úti cigánytelep) teljesít szolgálatot. A 2008-ban sikeres pályázatot annak lejárta után sikerült ismételtelen megújítani, így a szociális terepmunkások a jelen pillanatban is segítik a rászorulókat életét. Muráriková viszont sajnálatosnak tartja, hogy az iskolák mellett az Uzapanytira tervezett komposztáló, valamint a személtlerakóhely létrehozását nem támogatták az illetékesek. Összegezve 2004 és 2011 között 110 pályázatot adott be a város (ebbe az összes, nemcsak az EU-ba benyújtott pályázat beszámítódott), ebből 34 volt sikeres, s ez 3 193 230 eurót hozott a város konyhájára.

A város jelen pillanatban szeretne pályázatot benyújtani az egykori megyeháza részleges felújításának támogatására, amelyre a városi képviselő-testület már jóvá is hagyta az önrészt, de mint a szakosztály vezetője mondja, a még a 2007-2013-as időszakból fennmaradt összegből támogatandó projekt veszélybe került, mert menetközben szigorítottak a pályázati feltételeken, s állítólag csak múzeumi jelleggel működő épületek felújítását támogatják. „Végző esetben szerződést kötünk majd valamelyik helyi múzeummal vagy galériával, és garanciát vállalunk arra, hogy az épület egyik részében kiállítótermet rendezünk be” – mondja Eva Muráriková, aki a polgármester véleményét is tolmácsolva kifejti: szívesen lemondanának az épület tulajdonjogáról, ha a város garanciát kapna arra, hogy Rimaszombat egyik legszebb műemléképülete, amelyben jelenleg csak a Járási Hivatal székel, egy-két éven belül felújításra kerülne. „De erre nagy esélyt nem látok, viszont ha megkapjuk a támogatást, akkor az épület 15 évig nem eshet át tulajdonosváltáson” – zárja beszélgetésünket Muráriková.

Juhász Dósa János,
Fotó: Gecse Attila (Várgede)

Ismertető az Európai Területi Társulások (ETT) intézményéről

I. Az ETT fogalma

Az Európai Területi Társulások (angolul: European Groupings of Territorial Cooperation, EGTC) intézményét az **Európai Unió 2006-ban** hívta életre a 1082/2006/EK Rendelettel, azzal a céllal, hogy lehetővé tegye **két vagy több tagállam régiói és helyi hatóságai között a határokon átnyúló, transznacionális és interregionális együttműködést** és ezen keresztül a **gazdasági és társadalmi kohézió megerősítését** az érintett területeken. Az EU által megalkotott rendelet szabályozási hiányosságot pótol, ugyanis korábban a határon átnyúló együttműködések nem voltak fenntarthatóan megvalósíthatóak az eltérő tagállami, illetve egységes szabályok hiánya okán.

Az ETT legfőbb előnye, hogy a határ mindkét oldalán jogi személyiséggel és teljes jogképességgel rendelkezik. Az ETT a tagok által meghatározott célkitűzéseket és feladatokat hajtja végre, hatásköre származtatott, azaz nem terjeszkedhet túl a tagok hatáskörén, ugyanakkor nem láthat el hatósági hatásköröket. Az ETT nonprofit gazdálkodó szervezet. Kötelező szervei a közgyűlés és az igazgató. Az Európai Unióban működő ETT-ket tanulmányozva, az alábbi fő tevékenységek köré szerveződnek az ETT-k:

- **programirányítás:** az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap és/vagy a Kohéziós Alap társfinanszírozásában, valamint az Európai Szomszédosági Eszközből és Előcsatlakozási Eszközből támogatott területi együttműködésben megvalósuló

programok irányító hatósági funkcióját betöltő ETT. (Pl.: Grande Region ETT)

- **pályázó:** az ETT-k határon átnyúló együttműködési programok megvalósítására kiválóan alkalmasak, mert egyszerre valósítják meg az Európai Területi Együttműködési projektekkel szemben támasztott közös tervezés, közös végrehajtás és határon átnyúló hatás feltételeit, nem vonatkozik rájuk a vezető partner elve.

- **határon átnyúló szolgáltatást nyújtó:** Az alapító szervezetek hatáskörébe tartozó feladatok ellátására (közlekedés, környezetvédelem, oktatás, nevelés, egészségügy, elsősegély, energia-felhasználás, innovációs eszközök, K+F, kultúra, munkahelyteremtés és fejlesztés, szociális szolgáltatások, turizmus, sport, mezőgazdaság célokra) alapítható ETT, pl. a határon átnyúló kórházi szolgáltatást nyújtó ETT a francia-spanyol határon. (Hospital de la Cerdanya)

A tapasztalat azt mutatja, hogy többnyire a helyi önkormányzatok hoznak létre ETT-t, ugyanakkor ez a lehetőség nyitott más szervezetek részére is. Például minisztériumok, az állam és minden költségvetési szerv, a közalapítvány, a helyi és országos nemzetiségi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása, a területfejlesztési önkormányzati társulás, a térségi fejlesztési tanács előtt.

Az önkormányzatok önként vállalt és kötelezően előírt feladat- és hatáskört ruházhatnak át ETT-re, kivéve a hatóságként gyakorolt és szabályozási

jogköröket. A lehetséges együttműködési területek így lehetnek: közös intézményfenntartás (kórház, tűzoltóság, oktatási intézmények), turizmusfejlesztés, határon átnyúló hidak és utak építése, határon átvezető közlekedési infrastruktúra fenntartása, környezetvédelem, közlekedés, mezőgazdaság stb.).

Az **Európai Unió tagállamai** és helyi, illetve regionális hatóságai – betartva a rájuk vonatkozó jóváhagyási folyamatot - szabadon hozhatnak létre ETT-t más tagállam ugyanilyen hatóságaival. **Az EU-n kívül eső harmadik államok és azok jogalanyai** azonban csak bizonyos feltételek megléte esetén csatlakozhatnak ETT-khez, nevezetesen ha átveszik nemzeti jogrendszerükbe az Unió ETT szabályozást, vagy ha az államok közötti területi együttműködésre vonatkozó nemzetközi szerződés erre lehetőséget ad.

II. Az ETT alapításának folyamata

Az ETT-k megalakulása **többlépcsős folyamat**. Az ETT tagság tagállami jóváhagyáshoz van kötve. A tagállamok, regionális hatóságok, helyi hatóságok és a közbeszerzési irányelv szerinti közjogi intézmények, illetve ezek társulásai alapíthatnak Európai Területi Társulást.

ETT alapításnál elsősorban a 1302/2013 EU rendelettel módosított **1082/2006/EK Rendelet** előírásaira, valamint a Rendelet végrehajtását biztosító **nemzeti jogszabályra** – Magyarországon ez az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 2007. évi XCIX. törvény - kell figyelemmel lenni. A cso-

portosulás jogviszonyaira a **székhely szerinti állam joga alkalmazandó**. A csoportosulás belső viszonyaira vonatkozó szabályokat a tagok az **alapszabályban és az egyezményben** rögzítik.

Az ETT alapításának elengedhetetlen feltétele a **szoros együttműködés fennállása a társuló felek között**. Szükséges egy **elérni kívánt közös cél meghatározása**, amely az ETT elsődleges feladata az alapítás tekintetében. Ezt követően meghatározandóak a társulás feladatai, hatásköre, illetve a lehetséges tagok köre. A folyamat következő lépése az ETT **székhelyéről való döntés**, amely meghatározza az alkalmazandó jogot, ezért különösen figyelemmel kell lenni a tagállami ETT szabályozásra. Az alapítás menete az **alapszabály, illetve egyezmény tervezet elkészítésével** folytatódik, amelyben ajánlott jogi segítség igénybevétele. A társulni kívánó felek ezt követően döntenek a kötelező és lehetséges szervekről, majd **alakuló ülést** tartanak. Ezután megtörténik a **jóváhagyási kérelmek tagállamonkénti jóváhagyó hatósághoz való benyújtása**, melyet a székhely szerinti tagállamban történő **nyilvántartásba vétel követ**. Az ETT alapítás folyamata a bejegyzett társulás **Európai Unió Hivatalos Lapjában történő kihirdetésével** zárul.

A leendő ETT tagoknak ahhoz, hogy csatlakozni tudjanak egy ETT-hez nemzeti jóváhagyást kell szerezni. **Magyarországon** a jóváhagyást a **közigazgatási és igazságügyi minisztertől** kell kérvényezni, a jóváhagyási eljárás részletes szabályait az *európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 2007. évi XCIX. törvény és a 16/2010. (XII. 15.) KIM rendelet* tartalmazza. Önkormányzatok esetében a jóváhagyás feltétele, hogy az önkormányzat csatlakozását a helyi képviselő testület/megyei közgyűlés helyben hagyja. **Szlovákiában** a jóváhagyás kibocsátásáért a **Szlovák Köztársaság Kormányhivatala** felel. (<http://ezus.vlada.gov.sk/>)

Magyarországi székhellyel rendelkező ETT-k esetében a jóváhagyási eljárás lefolytatása után a **Fővárosi Törvényszéknél** nem peres eljárás keretében kell kérelmezni a **nyilvántartásba vételt**.

Magyarországi székhellyel működő

Európai Területi Társulások

- ARRABONA Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (HU-SK)
- Abaúj- Abaújban ETT (HU-SK)
- Banat-Triplex Confinium Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás (HU-RO)
- Ister-Granum ETT (HU-SK)
- Ung-Tisza-Túr-Sajó ETT (HU-SK)
- Novohrad-Nógrád ETT (HU-SK)
- Rába-Duna-Vág Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (RDV ETT) (HU-SK)
- Bodrogi ETT (HU-SK)
- Európa-kerület ETT (HU-RO)
- Pannon ETT (HU-SI)
- Európai Közös Jövő Építő ETT (HU-RO)
- Sajó-Rima Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás (HU-SK)
- TORYSA Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (HU-SK)
- SVINKA Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (HU-SK)

Külföldi székhellyel és magyarországi taggal működő Európai Területi Társulások

- Pons Danubii Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (SK-HU)
- Bódva-Karszt ETT (SK-HU)
- EUKN ETT (több tagállam részvételével működő tudáshálózati ETT, hágai székhellyel)
- Via Carpatia Korlátolt Felelősségű ETT (SK-HU)

Szlovákiai székhellyel és nem magyarországi taggal működő Európai Területi Társulások

- EGTC Spoločný región ltd. (SK-CZ)
- Tritia EGTC (SK-CZ-PL)
- European Grouping of Territorial Cooperation TATRY Limited (SK-PL)

III. A magyar és a szlovák szabályozás összehasonlítása

1. Eljáró hatóságok, társhatóságok

Szlovákia: a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala a jóváhagyó és a regisztrációs hatóság.

Magyarország: A jóváhagyó hatóság a

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, míg a regisztrációs hatóság a Fővárosi Törvényszék

2. Bejegyzési eljárás, eljárási határidők, jogorvoslat

Szlovákia: Az eljárás kérelem alapján, a nemzeti eljárási rend szerinti jóváhagyási, illetve nyilvántartásba vételi eljárás alapján történik. Az elbírálás a kérelem és a szükséges dokumentumok benyújtásától számított 30 naptári napon belül megtörténik. Jogorvoslatra a nemzeti közigazgatási eljárási rend szerint van lehetőség.

Magyarország: Az eljárás kérelem alapján, a nemzeti eljárási rend szerinti jóváhagyási, illetve nyilvántartásba vételi eljárás szerint történik. Az elbírálás a kérelem és a szükséges dokumentumok benyújtásától számított 30 naptári napon belül megtörténik. Jogorvoslatra a nemzeti közigazgatási eljárási rend szerint van lehetőség.

3. Kötelező szervek

Szlovákia: Kötelező szervek a közgyűlés, igazgató, felügyelő bizottság illetve ellenőr.

Magyarország: Nem részletezett, ezért legalább az uniós rendelet által minimálisan előírt szervek (közgyűlés, igazgató).

4. Nyilvántartás, közzététel

Szlovákia: A Regisztrációs Hivatal a regisztrációról szóló határozat alapján, legkésőbb a kérelem benyújtását követő 30 napon belül bejegyzi a Regiszterbe a Csoportosulást. A közzététel nem a szlovák hivatalos közlönyben történik, hanem a Kereskedelmi Közlönyben, továbbá ugyanezen adatokat megküldi a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatalának és az Európai Közösség hivatalos publikációit megjelentető Hivatalnak azzal a kérelemmel, hogy a Csoportosulás megalapításáról szóló jelentést az Európai Unió Hivatalos Közlönyében tegyék közzé.

Magyarország: A Fővárosi Törvényszék határozata alapján, a törvényszék honlapján történik. (<http://old.fovarositorvenyszek.birosag.hu/europai-teruleti-tarsulasok>)

5. Pénzügyi felelősség

Szlovákia: Az ETT a teljes vagyonával felel, míg a szlovák tagok csak az általuk befizetett betétek erejéig (korlátolt felelősség).

Magyarország: Az ETT a teljes vagyonával felel, míg a tag helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat jogi személyiséggel rendelkező társulása és a helyi önkormányzat költségvetési szerve felelőssége nem haladhatja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét (korlátolt felelősség).

6. Gazdálkodási tevékenység, ellenőrzés

Szlovákia: Jellemző a szigorú költségvetési, zárszámadási szabályrendszer, a szervek (közgyűlés, igazgató) működésének részletekig menő szabályozása.

Magyarország: Az eljáró hatóságtól független szervezet (Állami Számvevőszék), közösségi források esetében az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF), valamint az erre külön jogszabályokban feljogosított egyéb szervek (ÁSZ, KEHI, támogatást nyújtó szerv) rendszeres felülvizsgálat útján.

7. Megszűnés

Szlovákia: A feloszlatai esetek között több ok szerepel, így például az alapításkori célok el nem érése vagy a költségek aránytalan nagysága a kifizetett célokhoz képest, illetve ha a kiadásai és költségei aránytalanul nagyobbak, vagy az alapításkori feltételeket nem teljesíti.

Magyarország: Részletezett objektív okok, mérlegeléstől mentesen (hatósági tiltás ellenére az ETT nem hagy fel a jogellenes tevékenységével vagy az alapításkor kiadott jóváhagyás feltételei már nem állnak fenn). Az ETT csak jogutód nélkül szűnhet meg és megszűnése esetén - a felszámolási eljárást kivéve - végelszámolásnak van helye.

IV. ETT jóváhagyó hatóságok találkozója

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az egyes tagállamok ETT szabályozása igen eltérő rendelkezéseket is tartalmazhat. Ez igen gyakran megnehezíti, lelassítja és elhúzza az ETT

alapítási folyamatokat, ami gyakran az ETT-t alapító önkormányzatok érdekmúlásához vezet. Magyarország elkötelezte magát ama cél mellett, hogy ezeket az adminisztratív akadályokat lebontsa, így elősegítve az ETT alapításokat. Ennek egyik módja az ETT Jóváhagyó Hatóságok közötti rendszeres kommunikáció, tapasztalatcsere, illetve egymás joggyakorlatának megismerése, aminek az idén harmadszorra megrendezésre kerülő ETT Jóváhagyó Hatóságok Konferenciáján biztosít platformot.

2012. február 27-28-án, Lovasberényben került sor Magyarország szervezésében a jóváhagyó hatóságok első találkozója. A konferencia célja a jóváhagyó hatóságok közötti információcsere, a problémák kezelése és a szorosabb együttműködés kialakításának segítése volt. A rendezvényen a szomszédos országok jóváhagyó hatóságai mellett részt vettek az Európai Bizottság, a Régiók Bizottsága, valamint a Fővárosi Törvényszék képviselői is.

A lovasberényi találkozó folytatásaként Magyarország V4/KEK elnöksége időszakában, **2013. február 21-22 között Budapesten** került megrendezésre a nemzeti jóváhagyó hatóságok második találkozója, de a 2012-esnél sokkal szélesebb körben. A találkozó keretében hangsúlyos szerepet kapott az EU-s és nem EU-s tagállamok közötti tapasztalatcsere, harmadik államok bevonásának ösztönzése és a 2014 – 2020 közötti uniós pénzügyi időszakra vonatkozó közös elképzelések összegzése.

2014. március 7-én került megrendezésre a jóváhagyó hatóságok harmadik találkozója Budapesten, ahol több mint 14 Uniós és harmadik ország képviseltette magát. Jelen voltak az Európai Unió számos országának jóváhagyó hatóságainak képviselői, akik beszámoltak az új renDELETEhez kapcsolódó jövőbeli feladataikról. A külföldi és magyar ETT-k pedig beszámoltak tevékenységükről, sikereikről, valamint az Európai Unió 2014-2020 közötti költségvetési periódusával kapcsolatos elvárásaikról és terveikről.

V. ETT-k finanszírozása

Az Európai Unió az ETT intézményét többek között az EU-s források hatékonyabb lehívása és felhasználása érdekében hozta létre, hiszen az ETT-k által könnyebb és egyszerűbb az ETE programokban történő pályázás (ETT-kre nem vonatkozik a lead partner elve és jogi személyiséggel rendelkezik a határ mindkét oldalán). Az ETT-k tehát **elsősorban EU-s Alapokból nyerik forrásaikat.**

Magyarország - az EU-ban egyedülálló módon - már negyedik éve ír ki **pályázatot** az ETT-k költségvetéséből történő **kiegészítő jellegű támogatására**. A rendelkezésre álló finanszírozási keretösszeg évente megközelítőleg **120 millió forint**. Pályázatot nyújthat be minden ETT amely **magyarországi székhellyel rendelkezik**, vagy rendelkezik Magyarországon stratégiai központtal. Az ETT-k pályázhatnak **alapítási támogatásra**, maximálisan 2 millió forintig, valamint **működési**

költségek támogatására, maximálisan 20 millió forint összeghatárig. Az ETT-k által elnyert támogatás az eddigi években átlagában mérve 7-8 millió forint körül volt.

VI. Az ETT Rendelet felülvizsgálata

Több éves tárgyalási folyamat záródott le 2013. december 20-án, amikor az Európai Unió Hivatalos Lapjában kihirdetésre került az *Európai Parlament és a Tanács 1302/2013/EU Rendelete az európai területi együttműködési csoportosulásokról szóló 1082/2006/EK rendeletnek a csoportosulások létrehozásának és működésének egyértelművé tétele, egyszerűsítése és javítása tekintetében történő módosításáról*.

A Rendelet módosítása az **egyszerűsítés és átláthatóság** jegyében történt, a könnyebb alkalmazhatóságot szem előtt tartva. Ennek következtében az új Rendelet előírja, hogy a továbbiakban az ETT-re vonatkozó **minden fontosabb szabályt egységesen az Egyezménynek kell tartalmaznia**. A tagállami jóváhagyó hatóságnak ugyan továbbra is meg kell küldeni az Egyezményt és az Alapszabályt is, de a vizsgálat csak az Egyezményre terjed ki. A jóváhagyó hatóságoknak az eljárás lefolytatására nyitva álló határideje három hónapról hat hónapra hosszabbodott, azonban kiküszöbölendő azt a negatív gyakorlatot, hogy a hatóságok gyakran nem vagy csak késedelmesen bírálták el a jóváhagyási kérelmeket, a módosítások bevezették a **hallgatóság jóváhagyás intézményét**. Ennek értelmében, ha egy jóváhagyó hatóság a rendelkezésre álló hat hónap alatt nem reagál a kérelemre, akkor azt automatikusan jóváhagyottnak kell tekinteni.

Egyszerűsödtek a már működő ETT-hez való csatlakozás szabályai is. Amennyiben egy olyan ország jogalánya az új csatlakozó tag, amely már egyszer jóváhagyta az Egyezményt, csak neki kell jóváhagyni a csatlakozás miatti egyezmény-módosítást, nem pedig az összes résztvevő tagállamnak. Ha azonban új tagállamból csatlakozik a tag, akkor minden tagállamnak jóvá kell hagynia az egyezmény-módosítást.

Jelentős változás, hogy egyszerűsödtek a **harmadik államok ETT-ben való részvételére** vonatkozó rendelkezések is. Ezentúl ugyanis egy tagállam és

egy harmadik ország vagy azok jogalanyai között is lehet ETT-t alapítani, nincs szükség tehát két Unió tagállam részvételére. Az együttműködéseknek továbbá jogalapot nyújthat az is, ha a harmadik ország ratifikálja a Madridi Keretegyezményt vagy annak Kiegészítő Jegyzőkönyveit, nem szükségeset jogrendjükbe átültetni az ETT szabályozást.

Fontos, hogy a módosított Rendelet nem érinti a már működő ETT-eket vagy azokat, amelyeknek a jóváhagyási eljárása 2013. december 22. előtt megkezdődött, azonban az e dátum után alakuló ETT-kre már a megváltozott előírásokat kell alkalmazni. A tagállamok 2014. június 22-ig kell, hogy megalkossák a Rendelethez fűződő végrehajtási jogszabályait.

2013. december 22-étől már az új ETT szabályok szerint szükséges az egyezmény és alapszabály elkészítése és benyújtása a jóváhagyó hatóságok részére.

VII. Az ETT-k szerepe a 2014-2020 közötti tervezési időszakban

Az Európai Unió 2014-től kezdődő új költségvetési periódusa az ETT-k előtt új távlatokat nyit meg. A Bizottság ugyanis egyre több szerepet szán az ETT-knek a kohéziós politika szinte minden területén, így az újonnan elfogadott kohéziós politikai rendeletek az európai területi társulások intézményének szerepét több összefüggésben is hangsúlyozzák:

1. Európai területi együttműködési (ETE) programok:

- ETE projektek **megvalósítására** az ETT-k kiválóan alkalmasak, ugyanis egyszerre valósítják meg az ilyen projektekkel szemben támasztott közös tervezés, közös végrehajtás és határon átnyúló hatás feltételeit. Az új rendeletek pontosan letisztázzák a projektmegvalósítás feltételeit, amit nem csak ETE programoknál kell alkalmazni, hanem más programokban is (pl. „Youth in Action”)

Programirányítás

A Bizottság rendelettervezetében arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy ETE programok **irányító hatósági (IH) feladatait** ETT-kre ruházza. Ez nem újdonság, hiszen például a 2007-2013

között időszakban az INTERREG IVC program IH-jának szerepét is a Grand-Región nevű ETT töltötte be. Ami újítás az előző időszakhoz képest, hogy amennyiben a felek ezt a megoldást választják, akkor kötelező jelleggel az első szintű ellenőrzést is az ETT-nek kell végeznie.

2. Új együttműködési formák a kohéziós források hatékonyabb felhasználása érdekében:

- **Az Integrált Területi Beruházás (ITB)** a területi tervezés átfogóbb, integrált megközelítését helyezi előtérbe, ugyanis lehetővé teszi, hogy több különböző projektet magába foglaló, kisebb léptékű programot több operatív program kiírásból valósítsanak meg (ITB beépül az OP-ba). Az ITB menedzsmenti feladatainak ellátására pedig az ETT kitűnő eszköz, hiszen jogi személyiséggel rendelkezik a határ mindkét oldalán.

- **Közösség által irányított helyi kezdeményezés (CLLD)**, egy újabb eszköz, ami tért biztosít az alulról jövő (bottom-up) kezdeményezéseknek, illetve a többszintű kormányzás legalsó szintjein lévő szereplőknek az együttműködésekbe való bekapcsolását teszi lehetővé. Amennyiben pedig a Helyi Akciócsoportok mind közjogi, mind pedig magánjogi partnereket elfogad, annak ETT is tagja lehet.

- **Közös cselekvési terv (Joint Action Plan - JAP)** lehetővé teszi különböző alapokból finanszírozott programok összekapcsolását. A közös cselekvési tervet egy ETT által is meg lehet valósítani, így az ETT lesz a terv kedvezményezettje. Ilyen esetben a döntéseket egy irányító bizottság (steering committee) hozza meg, amelyben tagként vehetnek részt az ETT közgyűlésének tagjai, illetve a ETE program KTT-ának tagjai is, azzal a feltétellel, hogy az ETT tagok nem lehetnek többségben.

VIII. ETT platform

A Régiók Bizottsága 2011. január 27-én létrehozta az ETT platformot. A platformban a létező és a jelenleg kialakítás alatt álló ETT-k politikai és szakmai képviselői, valamint a szakértői csoport tagjai vesznek részt. A RB nyújt online támogatást a platformnak. A platform-

nek többek között a következő feladatai vannak:

- az ETT-rendelkezések európai uniós és tagállami átvételének és végrehajtásának nyomon követése;
- az ETT lehetőségeiről és kihívásairól szóló tájékoztatás javítása területi szinten;
- az ETT-k létrehozásával kapcsolatos tapasztalatcsere elősegítése területi szinten, és az ezzel kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztása.

A közös konzultatív program (webes fórum) révén a létező és előkészítés alatt álló ETT-k képviselői, az ETT-szakértők és az érdekeltek megoszthatják egymással tapasztalataikat és a bevált gyakorlatokat.

IX. ETT-díj

A Régiók Bizottsága az ETT-knek az európai növekedést és munkahelyteremtést (Európa 2020 Stratégia) segítő legjobb gyakorlatainak elismerése és megismertetése érdekében „EGTC-díj” néven európai díjat alapított, melyet 2014-ben adtak át először. Az Európa-kapu ETT is pályázottot „Együtt határok nélkül - Partnerség az Európa-kapu EGTC gazdasági fejlesztéséért” című pályázatával. Az Európa-kapu célja a kezdeményezéssel az, hogy a területén működő KKV-k tevékenységeit támogassa, ezáltal a 2014-2020-s időszakban segítse a munkahelyteremtést, a KKV-k fejlődését és pályázati kezdeményezéseit. A szakmai zsűri úgy vélte, hogy az Európa-kapu EGTC törekvései megfelelnek az Európa 2020-s Stratégia célkitűzéseivel és különdíjban részesítette.

X. Jó példák

Ister-Granum ETT

Az Ister-Granum ETT Közép-Kelet

Európa első bejegyzett ETT-je, 2008. november 12. óta működik. Székhelye Esztergom. Magyar oldalon 42 önkormányzat, szlovák oldalon 40 önkormányzat tagja. Főbb tevékenységi és fejlesztési területei: turizmus, kerékpárút, közös energia ügynökség, közös gazdasági-logisztikai övezet kialakítása, integrált egészségügyi rendszer, integrált tömegközlekedés, közös hírügynökség, fesztiválok, civil szféra erősítése

Az Ister-Granum ETT több sikeres pályázatot is megvalósított a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretén belül. A **Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat** közel 2 millió Ft támogatásban részesítette az ETT-t. A támogatást egy tanulmányút megszervezésére használták fel ahol a régió polgármesterei, helyi termelői, Leader csoport tagjai, civilek vettek részt és a helyi háztáji gazdálkodást, az önellátás irányába való ellépést, valamint az ezt támogató intézményeket, programokat látogatták meg tapasztalatcserevel egybekötve Székelyföldön

A **Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat** által meghirdetett, „**A sokoldalú és fenntartható, vidékfejlesztéssel kapcsolatos szakmai kiadványok készítésére, sokszorosítására és terjesztésére**” vonatkozó projektötletük megvalósítását, finanszírozását szintén támogatásban részesítette az illetékes hatóság. A „**Helyi finomságok tárháza – az Ister-Granum régió helyi termelői és piacai**” elnevezésű projektötlet majdnem 2 millió Ft finanszírozásban részesült. A bemutatkozó füzet, vagy katalógus célja, hogy minél szélesebb körben megismerhetővé, elérhetővé váljanak Esztergom környékének helyi termelői, hogy minél több szereplő felé

eljusson a helyi termékek fogyasztásának üzenete és a termelői elérhetőségek miatt a fogyasztás gyakorlata is. A kiadványban helyet kapnak nemcsak a helyi termelők, hanem a helyi piacok is.

Támogatásban részesült a **Visegrádi Alaphoz benyújtott Standard Grant kérelmük is**. A projekt célja, hogy támogassa a helyi termékek értékesítését a négy V4-es partner régiójában, és hogy a termelőket ellássák a szükséges információval és tudással, hogy növelni tudják az értékesítést.

2014-2020 közötti időszakban az Ister-Granum Vállalkozási - Logisztikai Övezet létrehozását tervezik.

A Duna két partján meglévő, illetve kialakítható logisztikai-ipari potenciál komplementer előnyeinek kihasználása a régió fejlesztése céljából. A magyar oldalon meglévő erős ipari potenciál logisztikailag gyengén megtámasztott, a szlovák oldalon viszont az igen kedvező logisztikai adottságok sem alakították ki az extenzív iparfejlesztés feltételeit. A Duna két partjának kiegyensúlyozott, összehangolt fejlesztése eredményeként a fejlettségbeli különbségek felszámolását, a foglalkoztatottsági mutatók javulását, a befektetők számára nyújtott szolgáltatások színvonalának emelkedését, a befektetett tőke összegének megugrását, az ETT geopolitikai súlyának erősödését várjuk.

dr. Abaffy Patrícia, dr. Ivády Nóra, dr. Loppert Balázs

FORRÁSOK:

www.egtc.gov.hu Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

www.ec.europa.eu- Európai Bizottság

www.cor.europa.eu/Pages/welcome.html- Régiók Bizottsága

www.istergranum.hu – Ister-Granum ETT

A felső tagozatos diákok éve

Immár harmadik éve tájékoztathatom az Önkormányzati Szemle olvasóit a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkárságnak tematikus programjairól. Három éve végzünk folyamatos építkező munkát a küllhoni magyar gyerekek érdekében. Az óvodások és a kisiskolások után az idei évben a felső tagozatos küllhoni magyar diákokat helyeztük a középpontba.

Az idei évben a Bethlen Gábor Alapból 140 millió forintot különítettünk el erre a célra. Látva előző két programunk sikerességét, úgy döntöttünk, hogy a tavalyi és tavalyelőtti 100-100 millió forintos keretet megnöveljük. Programjainkkal szeretnénk a küllhoni magyar oktatást erősíteni, vonzóvá tenni a szülők és a diákok számára. Nemzetpolitikai stratégiai célunk megvalósítását, a magyar nemzet gyarapodását, 2014-ben a felsős diákok igényeire, élethelyzetére, érdeklődési körére szabva kívánjuk tovább segíteni.

Az idei évben is számos programelemmel készülünk. Írásomban az eddig megvalósult rendezvényeinkről, valamint tavaszi és nyári terveinkről számolok be.

Programunk meghirdetésekor egy felhívást tettünk közzé. Olyan küllhoni iskolák felső tagozatos tanulóiból álló szerkesztőcsapatok jelentkezését vártuk, akik a siker, a tehetség, a tudomány, a „kik leszünk?” és a kaland témakörében állítanak össze egy-egy tematikus újságot. Az első lapszám már megjelent, már a második számot készítjük elő, amelyet a www.felsosokeve.hu oldalon a siker, valamint a tehetség témakörében olvashatnak az érdeklődők.

Felvidékről is több jelentkezőnk volt. Következő lapszámainkat felvidéki diákok, gútai, szenci és peredi felsősök tollából olvashatjuk majd a példaképeink, a kaland és tudomány témakörében.

Az idei tematikus évünk középpontjába a tehetséggondozást, a tudományosságot és pályaaorientációt állítottuk. Különleges helyet foglalt el tervezésünkben, hogy a mindennapi élet dolgainak sikeres megoldásához adjunk gyakorlati segítséget. Ehhez kapcsolódóan indítottuk éves körutunkat, ennek során olyan eszközt hoztunk el a küllhoni magyar felsősöknek, mely által sikeresek lehetnek felnőtt életükben.

2014. március 11-én zárult programunk Kárpát-medencei körútjának felvidéki szakasza. A körutat a zselízi alapiskolában indítottuk, majd Búcsón, Vágfarkadson, Vágán, Lakszakállason, Szencen, Komáromban, Buzitán, Szomotoron, Királyhelmeceken, Almágyon, Feleden és Rimaszombaton vehettek részt körutunk programján a felvidéki magyar felsős diákok.

Az 5-6. osztályos diákok gazdasági képzésben vehettek részt különböző fejtörők, játékok feladatainak megoldásával. A gyakorlatok során a diákok közös információgyűjtéssel és gondolkodással elsősorban bonyolultnak tűnő pénzügyi ismeretekre tehettek szert, de sor került arra is, hogy zsebpénzüikkel hogyan tudnak okosan és tudatosan gazdálkodni.

A 7-8. osztályos diákok pénzügyi ismereteinek bővítése már magába foglalta a családi költségvetés problémáit és lehetőségeit is, de a képzés során egy olyan logikai sorrenddel is megismerkedhettek a gyerekek, amely segítséget nyújthat céljaik elérésében is.

A nagyobbaknak előkészített pályaaorientációs képzés keretében a trénerek segítettek a diákoknak abban, hogy pontosan elhelyezzék magukat közösségükben, a „ki vagyok én?” a „miért fontos az önismeret?” kérdésekre adott válaszokon túl ismereteket szerezhettek arról is, hogy az ő képességeik, tehetségük mely munkakörben kamatoztatható a legjobban.

A tréningeket az OTP Fáy András Alapítványának szakmai csapata tartja.

A pályaaorientáció, a helyes gazdasági-üzleti tájékozottság és gondolkodás elengedhetetlen ahhoz, hogy a mai diákokból problémákat felismerő, azok megoldását kereső és megtaláló felnőttek nőjenek fel a szemünk előtt. A tréningekkel segíteni kívánjuk, hogy felnőttként a gyerekek saját régiójukban sikeresek legyenek, ezzel is hozzájárulva az elvándorlás csökkentéséhez. Elengedhetetlen, hogy tudatosan tervezzük a jövőt, ez segíti a fiatalokat, hogy a megfelelő pályaválasztás mellett, lehetőségeiket felmérve érthessenek el sikereket a jövőben. A tréningek anyagából módszertani csomag is készül, amelyet valamennyi küllhoni magyar iskolába eljuttatunk.

Írásomban még három programelemet szeretnék kiemelni:

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. honlapján két kiírás is kapcsolódik a programunkhoz. Pályázatot hirdettünk osztályfőnökök, vagy osztályfőnöki teendőket ellátni tervező pedagógusok számára. A pályázat nyertesei egy-egy hetes továbbképzésen vehetnek részt a Balaton partján, ahonnan osztályfőnöki szerepükben megerősödvé, új módszerekkel gazdagodva térhetnek haza diákjaikhoz. A továbbképzésre 100 fő jelentkezését várjuk.

A nyertesek részére biztosítjuk a továbbképzés részvételi költségeit, amely 90 000 Ft/fő (szállás, étkezés, szakmai programok, módszertani csomag), valamint legfeljebb 30 000 Ft/fő értékben a részvétel járulékos költségeit. A pályázat benyújtásának határideje 2014. március 31.

Másik pályázatunk korábbi programjainkhoz kapcsolódik, amely óvó- és iskolapedagógusok számára nyújt támogatási lehetőséget. A küllhoni magyar óvoda- és iskolapedagógusok munkája nagyban meghatározza a küllhoni magyar felső tagozatos diákok közösségének számát. Ezért a 2014 a küllhoni magyar felsősök éve program keretében óvoda- és iskolapedagógusok olyan közös programjainak megvalósítását is támogatjuk, amelyek biztosítják, hogy a küllhoni magyar nevelési nyelvű felső tagozatos osztályokban kellő számú diák tanuljon, amely elengedhetetlen a küllhoni magyarság identitásának megtartása szempontjából. A pályázat benyújtásának határideje 2014. március 31.

Hamarosan folytatjuk Miénk a város! című játékunkat. Ezúttal új kalandra hívjuk a küllhoni magyar felsős diákokat, akiknek feladata, hogy hat hét alatt egy útvonaltervet dolgozzanak ki településükről. A hat hét folyamán izgalmasabbnál izgalmasabb feladatokban tehetik próbára magukat a diákok. A csapatok jelentkezését mentortanáruk vezetésével várjuk majd a www.mienkavaros.hu oldalon. Az első hat legkreatívabb csapat bejárhatja majd egy másik nyertes csapat útvonaltervét.

További információkkal, érdekességekkel várjuk Önöket programunk honlapján és facebook-oldalán: www.felsosokeve.hu, www.facebook.com/felsosok.

Répás Zsuzsanna
nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár

Szlovákia nem a szegénység, hanem a szegények ellen indított harcot

Január elsejétől megváltoztak az anyagi szükséghelyzetben élők segélyezésének feltételei. A törvény kimondja: *Az anyagi szükséghelyzet az az állapot, amikor a háztartás tagjainak jövedelme nem éri el a külön jogszabályban meghatározott létminimum összegét, és a háztartás tagjai nem tudják vagy nem képesek munkával, tulajdonosi jogaik gyakorlásával vagy más tulajdonjogi viszonyuk és törvényes igényük érvényesítésével jövedelmüket biztosítani vagy jövedelmüket növelni. Alapvető létszükségletnek a törvény céljaira a napi egyszeri meleg étel, a feltétlenül szükséges ruházat és a szálláshely számú. Ezek biztosítására a törvény minimális havi szociális segélyt állapít meg a következőképpen:*

- a) 61,60 euró havonta egyedülálló személy esetében,
- b) 117,20 euró havonta egy felnőtt és egy gyermek, vagy legfeljebb négy gyermek esetében,
- c) 107,40 euró havonta gyermektelen pár esetében,
- d) 160,40 euró havonta gyermekes pár esetében, legfeljebb négy gyermek esetében,
- e) 171,20 euró havonta egy felnőtt és több mint négy gyermek esetében,
- f) 216,10 euró havonta több mint négy gyermekes pár esetében.

A nagy változás január elseji hatálylával ennek a segélynek a folyósításában történt. A törvényhozó (a parlament) a kormány javaslatára ugyanis úgy rendelkezett, hogy: *a szociális segély összege 61,60 euróval csökken a háztartás minden egyes nagykorú tagja esetében, aki nem áll olyan jogviszonyban, mely függő munkaviszonyból eredő jövedelemszerzési jogigényt alapoz meg, havi legkevesebb 32 óra terjedelemben, és írásbeli szerződés alapján nem vesz részt a hivatal és a község, költségvetési szervezet vagy község által létrehozott támogatott szervezet, vagy a Szlovák Köztársaság területén székhellyel rendelkező jogi személy, mely más személyek részére, a megrendelésük*

alapján önkéntes munkát szervez, vagy közvetít annak érdekében vagy általános közérdekből havi 32 óra terjedelemben

- a) kisebb szolgáltatások végzésében a község, a község által alapított költségvetési szervezet vagy község által alapított támogatott szervezet részére,
- b) önkéntes tevékenységben, vagy
- c) rendkívüli helyzetet megelőző munkákban, munkavégzésben rendkívüli helyzet esetén és a rendkívüli helyzet következményeinek elhárításában.

Magyarán: aki egyedülálló segélyezettként nem végez havi 32 órán át közmunkát, segélyt sem kap. Eljátszhatunk a gondolattal, hogy a szociális segélyből élő munkanélküli gyermektelen pár hasonló esetben a 107 euró 40 centes segélyből hogyan fog 123 euró 20 centet visszafizetni az államkasszába, mert ugye: a törvény az törvény.

Még az államfő szerint is alkotmányesítő

Sokan emeltek szót még az előkészületek idején, hogy alkotmányellenes, emberellenes, gyermekellenes a készülő szabályozás, mert hisz az alkotmány rögzíti, hogy az a bizonyos napi egy meleg étel, némi ruha és fedél az ember feje fölé az alaptörvény szerint jár, a parlamenti képviselőknél azonban süket fülekre találtak. A Szlovákiai Szegénységellenes Hálózat vezetője, **Zuzana Kusá szociológus** cikkek, elemzések sorozatában boncolgatta, miért nem szabad ilyen törvényt alkotni. Egzakt módon is levezette, hogy az Európában tiltott kényszermunka esete áll fenn, meg persze arra is kitért: a csaknem 15 százalékos munkanélküliségi ráta mellett, olyan régiókkal az országban,

ahol negyed százada semmilyen fejlesztés, munkahelyteremtés nincsen, ahonnan szó szerint világgá kell mennie annak, aki munkát – némi jövedelmet – akar magának, nem foszthatók meg az emberek attól a kevés segélytől, ami az éhhaláltól menti meg őket. Kusá külön is elítélte, hogy a törvénymódosítás fő indokál a roma problémát tették meg és úgymond a szlovákiai roma stratégia részeként – és a romaügyi kormánybiztos hangos támogatása mellett – vezetik be. A periférián, szegregált telepeken, mélyszegénységben élő roma csoportoknak aligha fog segíteni, ha megvonják tőlük a korábbi elementáris és szűkös támogatást, s ha a megtorlón kívül semmilyen, a felemelkedésüket és helyzetükből való kilábalásukat segítő hatékony intézkedéscsomagot nem vezetnek be.

Zuzana Kusá azt is kimutatta: a szociális segélyből élők népes taborának szinte lehetetlen lesz havi 32 órás értelmes közmunkát adni, s ez csak tovább növeli majd a feszültségeket, különösen azokban a régiókban, ahol 20 – 30 %-os, vagy még ennél is nagyobb mértékű a munkanélküliség. Voltak, akik ehhez még hozzátették: szégyenletes, hogy a Smer a szociális segélyek megvonása mellett az extrémizmus elleni harc címén lép fel.

A másik kutatóközpont, amely tüzetesen foglalkozott a törvénnyel, az Etnikum- és Kultúrakutató Központ volt, amely az egyes kérdéseket mind hazai, mind nemzetközi jogi szempontból vizsgálja. **Jarmila Lajčáková kutató** a szükséghelyzetben élők segélyezéséről meghozott törvényt egyenesen „a tiltott kényszermunka” bevezetésének és diszkriminációnak nevezi. Rámutat: mind az alkot-

mány, mind a Szlovákia által is ratifikált nemzetközi egyezmények tiltják, hogy az alapvető emberi jogok alapján – vagyis alanyi jogon – folyósításra kerülő segélyt munkavégzéshez kössék. Kiemeli, nem csupán külső szakértők tiltakoztak, maga az államfő, **Ivan Gašparovič sem írta alá a törvényt, vétót emelt ellene**, az elvetését kérte. Neki is alkotmányos aggályai voltak. Nem járt sikerrel. Lajčáková érvelését azzal is alátámasztotta, hogy maga a kormány és a kormánypárt parlamenti képviselői is elismerték az alkotmányos aggályokat, de alkotmánymódosítást helyeztek kilátásba az alkotmánysértés kiküszöbölése érdekében. Ehhez meg azt fűzte hozzá: „... hogy a standard demokratikus országokban, melyekben a jogállamiság elvei uralkodnak, a törvényhozók az alkotmánnyal összhangban álló törvényeket igyekeznek elfogadni, nem fordítva. Megtudhattuk azt is – írja –, hogy a szociáldemokrata kormánynak nem okoz semmilyen problémát törölni a szociális jogokat az alkotmányunkból. A figyelmes olvasó, aki elolvasta érvelésünket, biztosan tudatosítja, ahhoz, hogy az anyagi szükséghelyzetben élők segélyezéséről szóló törvény alkotmányos legyen, csak a jogot a szociális segélyezéshez nem elég kivenni az alkotmányból. A parlamentnek más egyéb jogokat is törölnie kellene belőle, például az emberi méltóság tiszteletben tartásának jogát, a kényszermunka tilalmát, a diszkrimináció tilalmát, sőt végső soron a gyermekek jogait is. Szlovákiából így nem csupán a szociális szolidaritást elutasító állam lenne, hanem egyenesen totalitástól büzlő.”

A törvény jelenleg az alkotmánybíró-ság asztalán van. Hogy a vizsgálatára mikor kerül sor, nem lehet megjósolni. Mindenesetre: előzetes intézkedésként a bevezetését nem függesztették fel, az, hogy hatályos, de még nem lépett életbe, kizárólag annak köszönhető, hogy a végrehajtásához szükséges feltételeket ki kell alakítani. Az átmeneti időszakot július elsejéig csak idén jelölte ki a kormány, amikor azzal szembesült, hogy a törvénybe iktatott fejenkénti 32 órás közmunkát a hivatalnokai nem tudják felajánlani az érintetteknek.

A végrehajtás is a törvényesség határán

A kormány gyakorlatilag a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának sürgetésére reagált, amikor a munka-, szociális és családjogi tárca legalább azokat a feladatköröket számba vette, amelyeket

a törvény végrehajthatósága érdekében rendeznie kell. Több egyeztetést tartott az érdekképviselet a minisztériummal azt követően, hogy kiderült: a „munkahelyteremtésben” elsősorban az önkormányzatoknak szánt feladatokat a kormány.

Követelte, hogy a kormányzat egyértelműen és tételesen fogalmazza meg a munkaügyi hivatalokban alkalmazott ún. koordinátorok jogait és kötelességeit az anyagi szükséghelyzetben lévő polgár vonatkozásában; tisztázza annak a lehetőségét, hogy a községek és városok egész éven át biztosíthatnak-e munkát az anyagi szükséghelyzetben lévő polgárainak, merthogy ennek költségei is vannak; tisztázza az adminisztratív kötelezettségeket, például a munkahivatal és a község által megkötött szerződés tartalmát és teljesítésének módját, határozza meg, hogy kinek lesz ellenőrzési jogköre e felett. A Társulás egyéb jogviszonyok tisztázását is kérte. Tekintettel arra, hogy **a közmunkában foglalkoztatottak nem a község alkalmazottai, egyértelművé kell tenni, ki felel a polgárért munkabiztonsági és egészségvédelmi szempontból a munkavégzés során, ki biztosít neki védőöltözetet, munkaeszközt, ki oldja meg a balesetbiztosítását, ki felelősség munkabaleset esetén, ki biztosítja az orvosi alkalmassági igazolás beszerzését. És persze: ki viseli a törvény alkalmazásából fakadó pénzügyi terheket?**

A Társulás párhuzamosan annak tisztázását is kérte: a 2013 végéig ún. aktívációs munkát végző személyek, akik már kimerítették az e célra megszabott 2 x 6 hónapos időszakot, ismételtlen foglalkoztathatók lesznek-e aktívációs tevékenységben. Szigorodnak ugyanis a törvény hatályba lépésével ennek a feltételei is, s az eddigi 63 eurós juttatásért a jövőben legalább 64, legfeljebb havi 80 órát kell ledolgozni kisebb községi szolgáltatások vagy önkéntes munka során.

Az érdekképviselet igyekezetének köszönhetően az utóbbi hónapokban 8 szemináriumot rendeztek az országban a munkahivatal alkalmazottai és a helyi önkormányzatok választott és szakirányú illetékesei számára, melyen amellet, hogy ismertették a változásokat, taglalták, hogyan is hajtható végre a törvény.

A törvény kimondja, hogy az anyagi szükséghelyzetben lévő háztartás minden egyes felnőtt tagja esetében csökkentik a

szociális segélyt, ha havi 32 órában nem vesz részt kisebb községi szolgáltatások végzésében, önkéntes munkában vagy rendkívüli helyzeteket megelőző tevékenységekben, vagy rendkívüli helyzetek következményeit elhárító tevékenységekben.

A Munka-, Szociális és Családjogi Hivatalok 840 koordinátor közvetítésével – akik a munkahivatal alkalmazottai – biztosítják, koordinálják és ellenőrzik az anyagi szükséghelyzetben élő polgárok részvételét ezekben a tevékenységekben, és a községekkel megkötött szerződés alapján pénzt is folyósíthatnak munkabiztonsági és munkaeszközökre, valamint a közmunkások balesetbiztosítására azokban a térségekben, ahol a legnagyobb a szociális segélyen élők száma. A hivatalok koordinátorainak együttműködő partnerei a foglalkoztatás biztosításában a városok, a falvak, a civil szervezetek, a megyék, az óvodák, az iskolák, az egészségügyi intézmények és további, hasonló szervezetek.

A minisztérium konkretizálta azokat a tevékenységeket is, amelyek számba jöhetnek. Ezek elsősorban kétkezi munkát és egyéb, nem fizikai munkát jelentő tevékenységek lehetnek, melynek az eredménye a közérdekét szolgálja.

Tételesen:

- zöldterület létesítése és karbantartása, óvodai, iskolai kertek-parkok gondozása,
- közterületek tisztán tartása,
- avar- és hóeltakarítás,
- az utak és járdák síkosságmentesítése téli időszakokban,
- járdák javítása és karbantartása, új járdák (kerékpárutak) építése,
- a vízlevezető árkok és csatornák tisztántartása,
- erdők és mezők tisztántartása, megtisztítása a magról kelt idegen fafajtáktól, a szélviharok és fakitermelés utáni fahulladéktól,
- vízfelületek, folyómedrek és -partok tisztántartása,
- illegális hulladéklerakók és építési törmelék-lerakók felszámolása,
- felügyelet ellátása alapiskolákban, az iskolakörnyéki gyalogátkelőknél stb. a reggeli és délutáni csúcsgyörgalom idején,
- ételkihordás szociálisan rászoruló személyeknek,
- szociális tevékenységek rászorulóknak (idősek, betegek segítése bevásárláskor, takarításkor, társasági életben, az aktív

időskor programjai során, a lelki egészség fenntartásában); munkavégzés idős otthonban, nyugdíjasklubban, szociális intézetben, egészségügyi létesítményben,

- segítség a fiatalok informális képzésében,
- segítség a városi és egyéb közkönyvtárakban,
- adminisztratív tevékenység a közigazgatásban,
- községi létesítmények, kulturális és egyházi műemlékek, műemléki területek és emlékhelyek karbantartása,
- a kisebb községi szolgáltatások keretében kivételes esetekben a község lakói szociális létfeltételeit javító létesítmények felépítése (pl. kisebb óvoda, kisebb iskola stb.),
- várak és egyéb kulturális műemlékek javítása,
- a közrend biztosítása, polgárőri szolgálat, segítség állatmenhelyeken stb.,
- minden tevékenység, melynek rendkívüli helyzetet megelőző jellege van, segítség a kialakult rendkívüli helyzetben elvégzendő munkákban és a rendkívüli helyzetet következményeinek eltakarítása során.

Az anyagi szükséghelyzetük miatt szociális segélyben részesülők kötelező munkavégzésének finanszírozására 2014-ben csaknem 15 millió euró (14 918 805, 57 euró) áll rendelkezésre, ebből a munkaügyi hivatalok 840 alkalmazottjának bérköltsége 8 millió euró. Munkavédelmi eszközökre (kesztyűk, láthatósági mellények stb.) és munkaeszközökre, valamint az esetleges balesetbiztosításokra 6 839 214 euró fordítható.

Az elképzelés szakmai észrevételezői a minisztérium által „kisebb községi szol-

gáltatások” címszó alatt megfogalmazott tevékenységek sorát látva – ismételtlen kényszermunkáról beszélnek. A szociális segélyezettek kötelező munkavégzésének bevezetési módja meghatározó e tekintetben, figyelmeztet Jarmila Lajčáková már idézett tanulmányában, hiszen **a nemzetközi egyezmények értelmében a szankció terhe alatt végeztetett minden munka kényszermunkának számít.** A kényszermunkát tiltó nemzetközi egyezmény 33. cikkelye egy kivételt ismer, a kisebb községi szolgáltatásokat, ezek azonban a község számára nyújtott szolgáltatások, kimondottan annak az egyetértésével. Lajčáková értelmezésében a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) által „kisebb” szolgáltatásként meghatározott tevékenység kereteit meghaladja a kötelezően előírt havi 32 óra munkavégzés. Azt pedig, hogy nem csupán a község érdekében végzett kisebb és karbantartó jellegű munkákról van szó, maguk a minisztériumi alkalmazottak bizonyították, amikor közzétették az általuk kisebb községi szolgáltatásnak tartott tevékenységek jegyzékét. A minisztérium, de a Városok és Falvak Társulása is tévesen vélekedik úgy, hogy az infrastruktúrát érintő tevékenységek, a járdaépítés besorolható ebbe a körbe. „Ezek a munkák egyértelműen túllépik az ILO által engedélyezett kivétel kereteit. És kimondottan a saját község javára végzett munka engedélyezett, például annak a környezetnek a rendbentartása, ahol a segélyezettek élnek. (...) Ténylegesen nem dolgozhatnak a segélyezettek az erdőben, az utakon vagy a folyók ártereiében sem, mivel azok nem a község kezelésében vannak.” **Ha a szlovák jogrend felett álló nemzetközi szerződéseket szem előtt tartjuk, a szociális segélyen élők legfeljebb községük és közösségük javára**

végezhetnének kisebb munkákat külön fizetség nélkül, maguk és a közösségük hozzájárulásával. Jarmila Lajčáková még arra is kitér, hogy a szegregált roma telepeken élő segélyezettek esetében a saját község a saját lakóterületüket jelenti, tehát nem az egész falut vagy várost. Hozzáteszi azt is: az ilyen közhasznú tevékenységet is a település vagy a szűkebb község választott képviselőjének kellene koordinálnia, nem egy állami hatóság alkalmazottjának.

Nem mellékesen rámutat arra is, hogy „a kényszermunkának ez a rendszere lehetetlenné teszi valós munkahelyek teremtését. Az olyan munkák elvégzésére, melyekre a községnek rendes béren alkalmazottat kellene felvennie, most munkanélküliek szegény tömegeit rendelheti ki, akik bármiféle munkajogi védelem nélkül fognak dolgozni mélyes mélyen a minimálbér szintje alatt.”

A kutya ugat, a karaván halad

Törvényességi aggályok ide vagy oda, a Munka-, Szociális és Családügyi Központ megkezdte a munkát saját szervezeti szerkezetében a koordinátorok hálózatának létrehozása érdekében. Amolyan „Aktivációs Központokat” alakít ki, melyek feladata a szociális segélyen élő emberek tevékenységre serkentése és munkavégzési szokásaik megtartásának elősegítése. Itt fognak dolgozni azok az emberek, akik a segélyezettek munkavégzését biztosítani és koordinálni fogják. A szemináriumokon elárulták, hogy 840 főkoordinátort és koordinátort fognak alkalmazni, az egyes régiók szükségleteihez igazodva. A városi és községi önkormányzatok (a polgármesterek) meghatározó együttműködő partnerek lesznek a segélyezettek munkavégzésének biztosításában, cserében hozzáadott értéként – ingyen – megkapják, hogy városuk/falujuk gyarapodni fog, javul a környezet és az ott élő emberek létfeltételeinek minősége.

A települési önkormányzatok mellett a tárca szerint mintegy 5 000 civil szervezetet is feltérképeztek már, velük a munkahivatalok igazgatói folyamatosan tárgyalnak az esetleges együttműködésről a segélyezetteknek szánt munkahelyek létrehozásában.

Az aktivációs központok feladata lesz a szerződés megkötése a közhasznú foglalkoztatásról a munka megszervezőjével, valamint a leszerződött tevékenységekre

megfelelő segélyezett kiválasztása, illetve a segélyezett profiljának elkészítése, hogy megfelelő munkát tudjanak felkínálni neki. Az aktivációs központok feladata lesz együttműködni minden szociális segélyezettal, még a munkakeresővel is, akit arra köteleznek, hogy a teljes összegű segély fejében havi 32 órát kötelezően le kell dolgoznia.

A főkoordinátor feladata aktívan keresni a munkaszervezőket az adott régióban, kapcsolatot tartani és kommunikálni velük. Letárgyalni a konkrét munkavégzés feltételeit, meghatározni annak jellegét, s mindezeket a megkötendő szerződésben rögzíteni. A megállapodás alapján a főkoordinátor meghatározza az egyes tevékenységeket, számkódot rendel hozzájuk, meghatározza a napi munkavégzés időkereteit, kezdetét és végét, elkészíti a napi munka időbeosztását. A munkakezdést úgy határozza meg, hogy minden polgárnak biztosítani tudja a havi 32 órás munkavégzést, vagyis meghatározza a munka elvégzéséhez szükséges létszámot. Egyeztet a munkát végző segélyezettek balesetbiztosításáról, melyet vagy a hivatal vagy a munka szervezője fizet. A munkabiztonsági képzést a munka szervezője biztosítja, a főkoordinátor meghatározza azokat a munkavédelmi eszközöket és munkaeszközöket, melyeket maga nem tud rendelkezésre bocsátani. Ellenőrzi a munkavégzőket munka közben, nyilvántartja a munkába járást a jelenléti ívek alapján, meghatározza a jelenléti bizonylat és a betegállomány-bizonylatok leadásának módját.

A főkoordinátor munkáját a koordinátor segíti, aki a terepen is egyeztet minden érintettel, megbeszéli velük a problémákat, a kötelező munkavégzés részleteit. Lényegében ő az, aki a segélyezettekkel kommunikál, ellátja őket munkaaajánlatokkal, tisztázza velük és a községgel a szerződés részleteit. Ő látja el az ellenőrző tevékenységet is. A jelenléti ív pontosságáért a munka szervezőjének alkalmasítottja is felelhet. A segédkoordinátor elsősorban a segélyezettekkel dolgozik, az ő ügyvitelüket kezeli és intézi, munkavégzésüket ellenőrzi.

A központ köti meg a szerződést a segélyezettal, és biztosítja, hogy a munkát elvégezze, ellenőrzi a munkába járást és kidolgozza a segély kifizetéséhez szükséges bizonylatokat.

Munkát biztosíthat a segélyezetteknek:

- A. a község és az általa alapított költségvetési vagy támogatott szervezet,
- B. a megye és az általa alapított költségvetési vagy támogatott szervezet,
- C. szlovákiai székhelyű támogatott szervezet, mely önkéntes munkát szervez, vagy közvetít más személyeknek azok beleegyezésével, azok javára vagy közérdekből,
- D. polgári társulás,
- E. iskola vagy oktatási létesítmény
- F. alapítvány
- G. közhasznú nonprofit szervezet
- H. egyház vagy vallási közösség, vagy jogi személy, mely jogalanyiságát egyháztól vagy vallási közösségtől származtatja,
- I. kórház és más egészségügyi szolgáltató létesítmény,
- J. szociális szolgáltató intézmény stb.

A segélyezettal megkötésre kerülő szerződésben az elvégzendő konkrét munka szerepel majd, melyet időközben újabb tételekkel gazdagított a központ. Ahogyan a nyolc tájékoztató szemináriumon elhangzottakból kitűnik, a kötelező közmunka szakmunka is lehet.

A javasolt 25 tevékenység közé tartozik pl. a kaszálás, tisztítás (úttest, falak...), kisebb javítások, avargereblyezés és -elhordás, festés és mázolás, az építkezési segédmunkák, a permetezés, játszótér-karbantartás, a helyi hangosbeszélő karbantartása, a helyi közvilágítás karbantartása, sportpályák, -csarnokok karbantartása, a gyepek karbantartása, a járdák és sírhelyek karbantartása, te-reprendezés, kubikosmunka, fakivágás és ültetés, sövénynyírás, fametszés, öntözés, szénagyűjtés, postakihordás, hulladékgyűjtés és -feldolgozás, rendszeti felügyelet, örködés, tájékoztató szolgálat ellátása, zárt területen belüli korlátozások betartásának felügyelete, kulturális és sportrendezvények szervezése, rendfelügyelet iskolákban a tanítás előtt és alatt, írásos anyagok szkennelése, másolása és sokszorosítása, bevásárlás, fekvőbetegek kiszolgálása, segédmunkák konyhán, iskolai étkezdében, mosás és vasalás, aktív időskori programok stb.

A háztartás kötelező munkavégzés alól felmentett tagjai a következők:

- a) aki betöltötte az öregségi nyugdíjkorhatárt,
- b) rokkant, mert kereső tevékenységvégségi képessége több mint 70%-kal csökkent,

- c) ellátatlan gyermek,
- d) egyedülálló szülő, aki személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik gyermekéről a gyermek 31 hetes koráig,
- e) személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik ápolásra szoruló, súlyosan egészségkárosult természetes személyről,
- f) reszocializációs programban vesz részt bentlakásos formában reszocializációs központban, melynek keretében nem tud jövedelmet biztosítani magának saját munkájával,
- g) nappali tagozatos formában képzettségét növeli és nem ellátatlan gyermek,
- h) kedvezőtlen egészségi állapotú, melynek a jelen törvény céljaira betegség, baleset vagy vesztésgár-intézkedés számít, melyből kifolyólag a természetes személyt a kezelőorvosa ideiglenesen munkaképtelenné nyilvánítja több mint 30 egymást követő napra,
- b) akinek foglalkoztatásösztönző támogatásra keletkezett jogigénye, abszolvensi gyakorlatból, vagy foglalkoztatásösztönző támogatás jár önkéntes szolgálatból kifolyólag,
- c) aki szülő, és aki személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik 3 éven aluli gyermekéről,
- d) aki egyedülálló szülő, és aki személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik hat éven aluli gyermekéről,
- e) aki kisebb községi szolgáltatásokat, önkéntes munkát vagy rendkívüli helyzettel kapcsolatos tevékenységet végez szerződés alapján, melytől a hivatal áll el, mert a község nem teljesíti a szerződéses feltételeket, vagy
- f) akinek nem ajánlották fel kisebb községi szolgáltatásokat, önkéntes munka vagy rendkívüli helyzettel kapcsolatos tevékenység végzését.

Az anyagi szükséghelyzetben lévő felnőtt, munkaképes segélyezetteket a munka-, szociális és családjogi hivatal szükséghelyzettel foglalkozó osztálya rendeli be, hogy megbeszélje velük a segély folyósítása fejében kötelezően végzendő havi 32 órás munka feltételeit. Ennek alapján fog neki ajánlatot tenni.

Rendkívüli helyzet esetén a segélyezettek munkavégzési szerződéseinek hatálya felfüggesztésre kerül, a község berendelheti őket rendkívüli munkavégzésre, kárelhárításra, s erről értesítenie kell a hivatalt. Az így ledolgozott időt a hivatal

elszámolja a segélyezettekénél. Nagy vonalakban így néz ki a munkaügyi tárca elképzelése a szociális segélyek kötelező ledolgoztatásának kivitelezéséről, mely három hónap múlva vizsgázhat élesben.

Munkahelyek rovására is mehet

Szlovákiában hozzávetőleg 350 000 ember él szociális segélyből. Arányai-ban a legtöbben a Nagyrócei (23,9%), a Rimaszombati (22%) és a Rozsnyói (19%) járásban. Hogy képesek lesznek-e megbirkózni az állami hivatalok azzal a feladattal, amit számukra a munkaszervezés jelent – mintegy 180 ezer felnőtt segélyezettnek –, nehéz előre megjósolni. A munkanélküliséggel leginkább sújtott területeken eddig is szerveztek az önkormányzatok képességmegtartó – ún. aktivációs – munkákat, amelyek vonzóak voltak a segélyezettek számára, mert havi 63 eurós többletbevételt jelentettek nekik és családjuknak. Most, hogy „a segélyért – kötelező munkavégzés” elve életbe lé-

pett, sok helyen ezek az aktivációs tevékenységek kerülhetnek át az ingyenesen elvégzendő munkák közé, legalábbis ez következik a munkahivatalok által összeállított tevékenységi listából. Sőt: ennél valamivel több. Kiszorulhatnak munkahelyükről a községi (de akár kisvárosi) cégekben foglalkoztatott alkalmazottak is, akik pl. eddig a parkosítást, a zöldövezetek gondozását végezték, öntöztek és permeztek, a játszótereket tartották karban. Meg azok az iparosok is megrendelést veszíthetnek, akik például falusi közvilágítást, a hangosbeszélőt javították...

Az intézkedéscsomag tervéből kitetszik: a kormány kedvezni akart az önkormányzati szférának, amikor a kötelező közérdekű munka tevékenységi listáját összeállította, mert csak az így megtakarítható kiadásokat nézte. **Azt, hogy szociálisan és morálisan milyen következményekkel fog járni, ha az ingyenmunkásokra hivatkozva néhány – teljes vagy rész-munkaidőben foglalkoztatott – embert**

az utcára tesznek, s később – ha lejár a féléves munkanélküli-segélyes ideje – kirendelik volt munkahelyére ingyenmunkásnak, jobb végig sem gondolni. Különösen, hogy ezt a törvényi változást az a kormány hozta meg, amely előző regnálása idején még az európai szociális kartárhoz is csatlakoztatta Szlovákiát, annyira érzékeny volt a szociális jogokra. Hogy az extrémizmus elleni hatékony harc eszköze így néz-e ki, ahogyan a kormány, a belügyminiszter és romaügyi kormánybiztos érvelt, amikor a minden bizonnyal alkotmányéssértő új szabályozást védte, az élet hamarosan visszaigazolja. Akár úgy, hogy az indulatok a helyi önkormányzatoknál fognak lecsapódni. Feltehetőleg ugyanis, hogy a segélyezettek ott jelentkeznek majd először a havi 32 órás munkáért. És különösen azokon a településeken súlyosodhat a helyzet, torokkollhat akár villongásokba is, ahol a lakosok zöme munkanélküli.

Feldolgozta: N. Gyurkovits Róza

Rossz törvény, amely nem javít a helyzeten

Változott az anyagi szükséghelyzetben élők segélyezéséről szóló törvény januártól. A változás lényege, hogy a 61 euró 60 centes segélyen élőknek havi 32 órát kell ledolgozniuk ahhoz, hogy ezt a támogatást megkapják. A kormány nem titkolt célja, hogy a munkanélkülieket újra munkához, mivel 1989 óta már nemzedékek nőttek fel, akik nem ízlelték meg soha a munka örömeit. Főként a mélyszegénységgel sújtott régiók polgármesterei várják, hogy konkrét végrehajtási rendeleteket lássanak a segélyezettek kötelező munkavégzéséről, mert sok megválaszolatlan kérdéssel szembesülnek. **Lapunk Agócs Gyulát, a medvesaljai település, Almágy polgármesterét szólaltatta meg a változások kapcsán.**

Medvesalja az ország egyik legeldugottabb vidéke, a régió összes nagyobb városától jó 40-50 kilométernyi távolságra van, így az ingázás a jelenlegi autóbusszjegy-árak mellett gyakorlatilag elképzelhetetlen. A régió központja Almágy, ez a mintegy 700 lakosú település, amelynek központi iskolája van, és szerencsére a

munkaügyi hivatal is tart itt kirendeltséget. Így legalább „aláírni” és hivatalos papírokat intézni nem kell Rimaszombatba utazni. A járási székhely ugyanis több mint 30 kilométernyi távolságra van, nagyjából ennyi az út Fülekig, s még több Losoncig vagy Egerig, és bár határok papíron már nincsenek ugyan, a Cered-Tajti közút is kielégítő állapotban van, a sorompók gyakorlatilag a mai napig sem nyíltak fel. EU ide vagy oda, alig van kapcsolat a magyar oldallal. Agócs Gyula polgármester viszont legalább kötélnék áll, s nemcsak a változás előtt-alatt álló törvény gyakorlati megvalósíthatóságáról beszél be, hanem azt magát is véleményezi.

- A törvény lényege, hogy a segélyen

lévőknek havi 32 órát kell ledolgozniuk, hogy továbbra is megkapják a nem egészen 62 eurót. Mit jelent ez Almágy életében? Tovább növekszik azoknak a száma, akik számára a községnek kellene munkát biztosítania?

- Nem biztos. Az is lehet, hogy kevesebben lesznek, ugyanis a törvénymódosítás értelmében az alanyi jogon szociális segélyt kapó munkavállalók a havi 32 órás kötelező munkavégzést alkalmi szerződéses munkaviszonyban is ledolgozhatják bizonyos fajta építkezéseken, ráadásul civil szervezetek, kórházak, egyházak is alkalmazhatnak így ezen túl munkásokat.

- Tud ilyen példáról?

- Nem. Nekünk egyelőre a foglalkozta-

tásöztönző, az ún. aktivációs munkával van tapasztalatunk, ami merőben más, mint az alapsegélyért végzendő munka. Az aktivációs munkavégzésért (havi 64 óra) a segélyen kívül jár további nagyjából 63 euró. Elvben ez ösztönözhetné munkára a szociális szükséghelyzetben élőket, a munkáltatókat meg az, hogy nekik az ilyen munkaerő nem kerül semmibe. Mégsem sok példáról tudok, ugyanis mint minden ebben az országban és az Európai Unióban, ez is nagyon bonyolult, bürokratikus alapokon nyugszik. Egyszóval: rengeteg a papírmunka körülötte. Ha jól tudom, az ajnácskői katolikus lelkész alkalmaz így közhasznú munkásokat, és esetleg egy-két iskola engedheti ezt meg magának, ahol eleve van – hisz többnyire az önkormányzat intézi ezeket! – munkaerő a papírmunkák elvégzésére. Amikor pár éve lehetőségük volt civil szervezeteknek is közhasznú munkásokat alkalmazniuk, több is élt vele, de mind befulladtak a sok-sok adminisztráció miatt. Ráadásul hiába kaptak pénzt a munkásokra, ha például munkaeszközökre egy fillért sem.

- Pedig, ahogy én látom, munka volna elég.

- Bizony, akár kétszer annyi embert is tudnánk foglalkoztatni, mint eddig. De mit kezdjek a munkásaimmal, ha munkaeszközökre, munkavédelmi felszerelésre nem biztosít pénzt az állam?! Jogosan teszik fel a kérdést az aktivációs munkásaim, hogy miért nem biztosítok például kesztyűt, bakancsot, ha ezt a törvény előírja. Volt olyan, aki például ebédjegyre is igényt tartott volna, hisz aki havi 64

órát ledolgozik (ez 8 egész napot jelent), annak bizony az is járna. Az igazat megvallva azonban, arra sincs nagyon pénz, hogy a nyári hőségben ásványvizet, télen pedig meleg teát biztosítsunk a munkásainknak. És mindig akad köztük olyan, aki a kötelességeivel kevésbé, de a jogaival tökéletesen tisztában van.

- Almágyon hány ember él segélyből?

- Jelenleg is 109 aktivációs munkásunk van. Meg kell mondanom ugyanis, a falu fekvése miatt innen nagyon nehéz munkát találni. Az ingázás szinte teljesen megszűnt, a buszjegy Rimaszombatba 2,30-ba kerül, ez oda-vissza 4,60. Még kedvezménnyel is 4 euró körül van. Ha megnézi a régiós átlagfizetéseket, akkor nincs értelme az ingázásnak. Aki teheti, az az ország nyugati részében vagy külföldön vállal munkát, főleg a fiataljaink mentek el, sokan végleg. S tudja, az emberek megtanultak számolni is. Ha összeadják a segély és az anyagi szükséghelyzetük miatt járó többi támogatás összegét, akkor kiderül, hogy nem éri meg munkát vállalni, mert akkor a családjának kevesebb pénze maradna. Sokan feketén dolgoznak, építkezéseken például, ami megfelel a vállalkozónak is, hiszen így nem kell a járulékokat fizetnie. Nekem ebben nincs beleszólásom.

- Ördögi körnek tűnik ez az egész. Van egyáltalán megoldás, és a most bevezetett törvénymódosítás változtathat a helyzeten?

- Nagyon nehéz erre a kérdésre válaszolnom, de egy biztos: annak idején nagyon elrontottak valamit. Először is: leépítették

azokat az ágazatokat, amelyek a régióban remekül működtek, és amelyek az alacsonyabb képzettségű munkaerőnek is tartós és biztos megélhetést biztosítottak. Gondolok itt a mezőgazdaságra, a gépiparra vagy az építkezésekre. De a vállalkozókat is nagyon nehéz helyzetbe hozták, szinte teljesen ellehetetlenítették. Ha kedvezményt tudnának nyújtani az itteni vállalkozóknak, akkor talán el lehetne indulni valamerre. A törvény szerintem nem old meg semmit, és nem is gondolták át kellőképpen. Talán nem véletlen, hogy hónapok óta várakozó helyzetben vagyunk, mindenki a júliusban reménykedik, hogy addig majd csak történik valami. Az önkormányzatok szempontjából az pozitívum, hogy a koordinátorokat a munkaügyi hivataloknak kell biztosítaniuk, de ahogy elnéztem, nagyjából 250 emberre jutna belőlük egy. El sem tudom képzelni, hogy fogják ezt a helyzetet kezelni.

- Hol tart jelenleg ez az átmeneti állapot?

- Nagyszerű kérdés, de mit válaszoljak magának erre?! Decemberben járt le az összes aktivációs munkás szerződése, elkészítettük az új szerződéseket, mire megjött az ukáz december 19-én, hogy módosítani kell őket az új törvény értelmében. Sebj, 23-án megcsináltuk a módosítást, januárban ez alapján kezdtük el a munkát. Január 17-én jött az újabb leirat, hogy ez sem jó. De azóta is e szerint dolgoztunk. A munkahivatal helyi kirendeltségének vezetője kérte: biztosítsunk egy termet a számukra, ahol majd fogadhatják a hozzájuk tartozó polgármestereket, hogy elmagyarázzák nekik a változás lényegét. Március vége van, azóta is várom, hogy szóljon a vezető, mikorra lesz olyan állapotban a törvény, hogy azt alkalmazni is lehessen. Sebtében csináltak egy törvénymódosítást, mely nem igazán fogja ösztönözni a munkanélkülieket arra, hogy szeressenek dolgozni. S közben talán arra is rájöttek, hogy az elfogadott módosítás a gyakorlatban kivitelezhetetlen.

- Van, aki szerint a törvényi változás mindössze arra lesz jó, hogy az emberek lekerüljenek a segélyezetttek és munkakeresők listájáról.

- Nem hiszem, hogy így lenne, mert még az önkéntes munkát végzők sem kerültek ki a nyilvántartásból. Az viszont való igaz, hogy ezeket az embereket a módosítás a legkevésbé sem fogja munkavégzésre ösztönözni. Legfeljebb papíron.

Juhász Dósa János, archív felvétel

A Tt. 417/2013. sz. törvénye

AZ ANYAGI SZÜKSÉGHELYZETBEN ÉLŐK SEGÉLYEZÉSÉRŐL, valamint egyes más törvények módosításáról és kiegészítéséről

elfogadva 2013. november 26-án

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa az alábbi törvényt hozta meg:

I. cikkely

ELSŐ RÉSZ Alapvető rendelkezések

1. § A törvény tárgya

(1) A jelen törvény szabályozza a jogviszonyokat a) anyagi szükséghelyzetben élők segélyezésé-
s esetén,
b) rendkívüli segély nyújtása esetén és
c) egyszeri segély nyújtása esetén.

(2) A jelen törvény rendelkezései a Szlovák Köztársaság azon állampolgárára vonatkoznak, akinek állandó tartózkodási helye (lakhelye)¹⁾ van a Szlovák Köztársaság területén, valamint azon külföldi személyre, aki a külön jogszabályi előírásokkal²⁾ összhangban vagy a Szlovák Köztársaságra nézve kötelező nemzetközi szerződés alapján tartózkodik a Szlovák Köztársaság területén.

2. § Anyagi szükséghelyzet

(1) Az anyagi szükséghelyzet az az állapot, amikor a háztartás tagjainak jelen törvény szerinti jövedelme nem éri el a külön jogszabályban³⁾ meghatározott létminimum össze-
gét, és a háztartás tagjai nem tudják vagy nem képesek munkával, tulajdonosi jogaik gyakorlásával vagy más tulajdonjogi viszonyok és törvényes igényük érvényesítésével jövedelmüket biztosítani vagy jövedelmüket növelni.

(2) Alapvető létszükségletnek a jelen törvény céljaira a napi egyszeri meleg étel, a feltétlenül szükséges ruházat és a szálláshely számí-
t.

(3) Segélyezett a jelen törvény céljaira az a

természetes személy, akinek anyagi szükség-
helyzetre való tekintettel segélyt vagy rendkí-
vüli járadékot folyósítanak.

3. § Háztartás

(1) A jelen törvény céljaira a háztartást az együtt elbírált természetes személyek (a to-
vábbiakban csak „a háztartás tagjai”) alkotják, akik lehetnek:

- egyedülálló,
- férj és feleség,
- férj, feleség és ellátatlan gyermekek⁴⁾, akik velük közös háztartásban élnek,
- szülők és velük közös háztartásban élő el-
látatlan gyermekek,
- szülők és 25. életévüket be nem töltött
gyermekek, akiknek nincs jövedelmük vagy
jövedelmük kevesebb, mint a havi minimál-
bér⁵⁾ összege és a szülőkkel közös háztar-
tásban élnek,
- szülők és a velük közös háztartásban élő,
25. életévüket be nem töltött gyermekek, akik
nappali tagozaton folytatnak tanulmányokat
és jövendő hivatásukra készülnek,
- természetes személyek a b)-f) pont szerint,
ha nekik segélyt nyújtanak válságos élethely-
zetben, valamint lakhatást biztosítanak külön
jogszabályok⁶⁾ szerint,
- nagykorú természetes személyek a b)-f)
pont szerint, ha nekik reszocializációs köz-
pontban gondoskodást nyújtanak bentlakásos
formában.⁷⁾

(2) Ha az (1.) bek. c) és d) pontja szerint érin-
tett gyermeket a bíróság mindkét szülő általi
váltakozó személyes gondoskodásban⁸⁾ he-
lyezte el, és a bíróság döntése vagy a szülők
bíróság által jóváhagyott megegyezése alap-
ján

a) egy naptári hónapon belül mindkét szülő
váltakozó gondoskodása esetén

1. az egyik szülőnél kevesebb mint 12 naptári
napot tölt, ezt a gyermeket a szociális segély
folyósítása szempontjából azon szülő háztar-
tása tagjának kell tekinteni, akinél az adott
naptári hónapban több napot tölt,

2. mindegyik szülőnél legalább 12 naptári
napot tölt el az adott naptári hónapban, ezt a
gyermeket az egyik naptári hónapban a szoci-
ális segély folyósítása szempontjából az anya
háztartása tagjaként bírálják el, a következő
naptári hónapban pedig az apa háztartása
tagjaként bírálják el a szociális segély folyósi-
tása szempontjából; az (1.) bek. c) és d) pont-
ja szerinti, közös háztartásban való együttélés
feltétele ez esetben mindkét szülőnél teljesi-
tettnek tekintendő,

b) egy szülő gondoskodása alatt eltöltött egy
naptári hónapban vagy több, egymást követő
naptári hónapban ezt a gyermeket a szociális
segély folyósítása szempontjából azon szülő
háztartása tagjának kell tekinteni, akinél az
adott naptári hónapban vagy naptári hóna-
pokban az elhelyezése esedékes.

(3) Azon naptári napot, amelynek során a
gyermek a bíróság döntése vagy a szülők bí-
róság által jóváhagyott megegyezése alapján
a nap egy részét az egyik szülő, másik részét
a másik szülő gondoskodásában tölti el, a (2)
bek. a) pontja szerinti célokra annál a szülőnél
veszik figyelembe, akinek e napon több mint
12 órán át van a gondozásában a gyermek.

(4) A (2.) és (3.) bekezdésben taglalt gyermek
egy naptári hónapban mindig csak az egyik

szülővel kerül közös elbírálás alá.

(5) Nem tekintendő a háztartás tagjának a je-
len törvény céljai szempontjából

- a bírósági döntéssel nevelőszülői gondo-
zásban vagy intézeti gondozásban elhelye-
zett eltartott gyermek,
- az (1.) bek. szerinti természetes személy,
ha vizsgálati fogságban van, vagy börtönbün-
tetését tölti, vagy
- az (1.) bek. e) és f) pontjában taglalt gyer-
mek, aki jogosulttá vált munkanélküli-segély
folyósítására, még akkor is, ha a munkanélkü-
li-segélyt számára az anyagi ráutaltság meg-
állapítása esetén már nem folyósítják, vagy
akinek rokkantsági nyugdíjat folyósítanak
külön jogszabályi rendelkezés⁹⁾ értelmében,
- a nappali tagozaton doktori tanulmányokat
folytató diák, amennyiben a diák az (1.) bek.
e) vagy f) pontja szerinti gyermek.

(6) A munka-, szociális és családügyi hivatal
(a továbbiakban csak „hivatal”) méltányossági
szempontok alapján jogosult a háztartásból
kizárni a háztartás azon tagját, akiről a szoci-
ális segély igénylője bizonyítja, hogy nem
tartozik a háztartási közösséghez és nem
vesz részt a közös szükségletek fedezetének
viselésében. Nem tekinthető az első mondat
szerinti tényállás bizonyításának csupán a
segély kérelmezőjének írásbeli nyilatkozata,
és nagykorú eltartott gyermek esetén csak a
bírósági döntéssel megítélt tartásdíjról szóló
határozat.

(7) Ha a természetes személy egyszerre két
vagy több háztartás tagjának is tekinthető, a
hivatal határozza meg, hogy a természetes
személy melyik háztartásnak a tagja.

4. § Jövedelem

(1) Az anyagi szükséghelyzet elbírálásakor és
szociális segély folyósításakor a jelen törvény
céljaira a háztartás tagjainak jövedelmeit szá-
mollják össze.

(2) Jövedelemnek számít a jelen törvény cél-
jaira a külön jogszabály szerinti jövedelem¹⁰⁾
és a nappali tagozat tanulmányi szakán dok-
tori tanulmányokat folytató diák ösztöndíja.¹¹⁾

(3) Nem számít jövedelemnek a jelen törvény
céljaira

- a függő munkaviszonyból¹²⁾ vagy a ha-
sonló külföldi jövedelemből származó bevétel
25%-a,
- az öregségi nyugdíj vagy korengedményes
nyugdíj összegének 25%-a; azon nyugdíjas
esetében, aki legalább 25 éven át nyugdíj-
biztosított viszonyban volt, ez az összeg a
folyósított öregségi vagy korengedményes
nyugdíj összegének 1%-ával növekszik
minden, a 25 éven túl megszerzett további
nyugdíj-biztosított évi után,
- a gyermekgondozási díj, a rokkantsági
nyugdíj, a rokkantság címén megítélt szoci-
ális járadék, az árvasági járadék 25%-a, az
özvegyi nyugdíj 25%-a, ha az özvegy vagy
özvegyasszony már betöltötte a nyugdíjkor-
határt,
- a családi pótlék és a családi pótlékhoz
folyósított kiegészítő juttatás, vagy az ennek
megfelelő juttatás az Európai Unió más tagál-
lamában, az Európai Gazdasági Térről szóló
Egyezményhez csatlakozott államban, vagy
a Svájci Konföderációban, legfeljebb a külön

jogszabályban meghatározott¹³) családi pótlék összegének nagyságában,
 e) a gyermekgondozási segély összege,
 f) a község által külön jogszabály alapján¹⁴) folyósított feltétlenül szükséges azonnali segély összege,
 g) a humanitárius segélyezés keretében nyújtott támogatás vagy más államigazgatási szerv által nyújtott támogatás, mely rendkívüli válsághelyzet kezelését szolgálja,
 h) a középiskolás diák vagy felsőoktatási hallgató jövedelme, amennyiben nappali tagozaton tanul, ha a 12 hónap alatt megszerzett jövedelme nem haladja meg a nagykorú természetes személy létminimumának 1,2-szeresét,¹⁵)
 i) a külön jogszabályok¹⁶) szerint folyósított juttatások,
 j) a foglalkoztatásösztönző tevékenységként végzett önkéntes munkáért¹⁷) folyósított támogatás 25%-a,
 k) alapítványok, polgári társulások, nonprofit szervezetek és nonprofit pénzügyi alapok által nyújtott pénzügyi támogatás vagy hozzájárulás a folyó évben együttesen legfeljebb a nagykorú természetes személy létminimumának¹⁵) 12-szereséig, valamint az anyagi szükségshelyzet enyhítését és a segélyezés erősítését szolgáló folyó évi dologi juttatások,
 l) az alkalmazotti prémiumok és bónuszok,
 m) a statisztikai adatszolgáltatás keretében a családi jövedelemviszonyokról szóló adatokért nyújtott térítés, a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatalának felméréseihez,
 n) a tanuló termelőmunkájáért nyújtott jutalom és a tanuló anyagi bebiztosítása,¹⁸)
 o) a választási bizottsági tagságért vagy jegyzőségért folyósított jutalom,
 p) a jövedelemadó túlfizetéséből vagy a jövedelemadó-előleg túlfizetéséből visszatérített összeg, legfeljebb 50 euró összegig,
 q) a kötelező egészségbiztosítás túlfizetéséből visszatérített összeg, legfeljebb 50 euró összegig,
 r) a külön jogszabály¹⁹) szerinti nyugdíjmelés összege január 1-jétől addig a napig, amely a januári nyugdíjjaradék kifizetésének napját megelőzi,
 s) az önkéntes anyagi bebiztosítása külön jogszabály szerint,²⁰)
 t) a gyermekek szociális jogvédelmének és szociális gondnokságának pénzügyi eszközei,²¹)
 u) a tartásdíj köteles személy általi kifizetése a póttartásdíj összegének mértékében²²), melyet a háztartás tagja köteles visszafizetni.
 (4) A jövedelmet a legközelebbi egészség eurócentre kerekítik le.

5. § Vagyon

(1) A jelen törvény céljaira vagyonnak számít minden tárgy, és amennyiben a jellegük lehetővé teszi, a vagyoni jogok és egyéb vagyoni értékek.

(2) Nem tekinthető az (1.) bek. szerinti vagyonnak
 a) a gépjármű, melynek tulajdonosa vagy használója a háztartás tagja és a háztartás súlyos egészségkárosultság²³) miatt ráutalt tagjának egyéni szállítására szolgál,
 b) a háztartás egy gépjárműve, melynek értéke a szakértő által készített szakvélemény²⁴) szerint, vagy a gépkocsi megvásárlásakor olyan személy által kidolgozott szakvélemény szerint, akinek tevékenységi tárgya új

gépkocsi gyártása, árusítása vagy forgalmazása, nem több az egy nagykorú természetes személynek megszabott létminimum¹⁵) 35-szörösénél, vagy amely 10 évnél régebbi.

6. § Törvényből fakadó igények

Jogigény a jelen törvény céljaira
 a) a tartásdíj külön jogszabályi rendelkezés szerint²⁵),
 b) a póttartásdíj külön jogszabályi rendelkezés szerint²²),
 c) szociális biztosítási járadékok, nyugdíj az öregségi nyugdíjtarékosságból, nyugdíj a kiegészítő nyugdíjtarékosságból, szociális biztosítási járadékok, gyermekgondozási segély, ismétlődő családpótló gondoskodási járadékok,
 d) jogigény a munkajogi viszonyokból vagy a munkaviszonyhoz hasonló jogviszonyból fakadóan.

MÁSODIK RÉSZ Az anyagi szükségshelyzet elbírálása 7. §

(1) Az anyagi szükségshelyzetet a háztartás tagjai jövedelmének, vagyonának és jogigény-érvényesítési lehetőségeinek elbírálásával állapítják meg.

(2) A saját munkával történő jövedelemszerzés vagy nagyobb jövedelemszerzés lehetőségét nem vizsgálják, ha olyan természetes személyről van szó, aki
 a) betöltötte az öregségi nyugdíjkorhatárt,
 b) rokkant, mert kereső tevékenységvégzési képessége több mint 70%-kal csökkent,
 c) ellátatlan gyermek,
 d) egyedülálló szülő, aki személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik gyermekéről a gyermek 31 hetes koráig,
 e) személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik ápolásra szoruló, súlyosan egészségkárosult természetes személyről,²⁶)
 f) reszocializációs programban vesz részt bentlakásos formában reszocializációs központban, melynek keretében nem tud jövedelmet biztosítani magának saját munkájával,
 g) nappali tagozatos formában képzettségét növeli és nem ellátatlan gyermek,
 h) kedvezőtlen egészségi állapotú, melynek a jelen törvény céljaira betegség, baleset vagy vesztésgár-intézkedés számít, melyből kifolyólag a természetes személyt a kezelőorvosa ideiglenesen munkaképtelenné nyilvánítja több mint 30 egymást követő napra.

(3) A jövedelemszerzés lehetőségét vagy jövedelemnövelés lehetőségét vagyon eladására vagy bérbeadására útján nem vizsgálják, ha
 a) az ingatlant a háztartás arányos állandó lakhelyként használja; az állandó lakhely arányosságát figyelmen kívül hagyják, ha a háztartás minden tagja betöltötte a nyugdíjkorhatárt,
 b) a mezőgazdasági földterületet vagy erdőterületet a háztartás saját szükségleteire használja,
 c) az ingóság nem árverezhető el²⁷) vagy amelynek beszerzésére egyszeri segélyt folyósítottak, a humanitárius segélyre folyósított támogatást vagy a súlyos egészségkárosultság szociális következményeinek kompenzálására nyújtott segélyt,
 d) a vagyon háború, hadiállapot, rendkívüli

állapot vagy vészhelyzet²⁸) vagy rendkívüli helyzet²⁹) idején a tulajdonos által nem használható.

(4) A jövedelemszerzés vagy jövedelemnövelés 6. § c) pontja szerinti igény érvényesítése általi biztosításának lehetőségét nem vizsgálják, ha a háztartás olyan tagjáról van szó, akit nem lehet felvenni a munkahely-keresők nyilvántartásába külön jogszabályok³⁰) által taglalt okokból.

(5) A jövedelmet abban a naptári hónapban vizsgálják, amelyben az anyagi szükségshelyzet miatti segély iránti kérelem benyújtásra került, valamint folyamatosan abban az időszakban, amelyben az anyagi szükségshelyzet miatti segélyre a jogigény fennáll, a segély folyósításának végéig.

8. §

(1) A természetes személy és a háztartás tagjai nincsenek anyagi szükségshelyzetben, még ha a háztartás tagjainak jövedelme nem is éri el a külön jogszabályban meghatározott létminimum összegét³), ha vagyonukkal vagy törvényből fakadó igényeik érvényesítésével biztosíthatják alapvető létfeltételeiket és megoldhatják szükségshelyzetüket.

(2) A természetes személy nincs anyagi szükségshelyzetben, ha
 a) fogva tartják, szabadságvesztés-büntetését tölti vagy külön jogszabály szerint meghatározott határozattal³¹) intézményi fogságban tartják,
 c) közösség, szerzetesrend, vallási vagy egyházi társaság által létrehozott közösség vagy ehhez hasonló csoport tagja³²), amennyiben saját belső előírásai szerint az alapvető létfeltételei biztosítva vannak.

HARMADIK RÉSZ Segély anyagi szükségshelyzetben, egyedi támogatás és egyszeri juttatás

9. § Segély anyagi szükségshelyzetben

(1) Segélyre anyagi szükségben annak a természetes személynek keletkezik jogosultsága, aki teljesíti a 10-14. §-ban meghatározott feltételeket, és a 10. § 2. és 3. bek., a 11. § 2. bek., a 12. § 2. bek., a 13. § 2. bek. és a 14. § 2. bekezdésében meghatározott összegek együttes összege nagyobb, mint a 4. § szerinti jövedelmek együttes összege. Az anyagi szükségshelyzetben járó segély folyósítására legkorábban abban a naptári hónapban keletkezik jogigény, amelyben ez a jogigény érvényesítésre kerül.

(2) Anyagi szükségshelyzetben folyósított segélyre nem keletkezik jogigény, ha a háztartás minden tagja külföldön tartózkodik 30 egymást követő naptári napnál hosszabb ideig.

(3) Anyagi szükségshelyzetben folyósított segély
 a) az anyagi szükségshelyzetben nyújtott juttatás (a továbbiakban csak „szociális segély”),
 b) védő támogatás,
 c) foglalkoztatásösztönző támogatás,
 d) gyermekvédelmi támogatás,
 e) lakásfenntartási támogatás.

10. § Szociális segély

(1) A szociális segély az alapvető létfeltételek biztosítását szolgálja.

(2) A szociális segély

- a) 61,60 euró havonta egyedülálló személy esetében,
- b) 117,20 euró havonta egy felnőtt és egy gyermek, vagy legfeljebb négy gyermek esetében,
- c) 107,40 euró havonta gyermektelen pár esetében,
- d) 160,40 euró havonta gyermekes pár esetében, legfeljebb négy gyermek esetében,
- e) 171,20 euró havonta egy felnőtt és több mint négy gyermek esetében,
- f) 216,10 euró havonta több mint négy gyermekes pár esetében.

(3) Ha az 5. és 6. bekezdés másként nem rendelkezik, a 2. bekezdés szerinti szociális segély összege 61,60 euróval csökken a háztartás minden egyes nagykorú tagja esetében, aki nem áll olyan jogviszonyban, mely függő munkaviszonyból eredő jövedelemszerzési jogigényt alapoz meg¹²⁾, havi legkevesebb 32 óra terjedelemben, és írásbeli szerződés alapján nem vesz részt a hivatal és a község, költségvetési szervezet vagy község által létrehozott támogatott szervezet, vagy a Szlovák Köztársaság területén székhellyel rendelkező jogi személy, mely más személyek részére, a megrendelésük alapján önkéntes munkát szervez vagy közvetít annak érdekében vagy általános közérdekből (a továbbiakban csak „önkéntes tevékenység szervezője”) havi 32 óra terjedelemben tevékenységek,

- a) kisebb szolgáltatások végzésében a község, a község által alapított költségvetési szervezet vagy község által alapított támogatott szervezet részére,
- b) önkéntes tevékenységben³³⁾, vagy
- c) rendkívüli helyzetet²⁹⁾ megelőző munkákban, munkavégzésben rendkívüli helyzet esetén és a rendkívüli helyzet következményeinek elhárításában.

(4) A 3. bekezdés szerint írásos szerződés tartalmazza

- a) a szerződő felek azonosító adatait,
- b) a kisebb községi szolgáltatások, önkéntes tevékenység vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti munkák végzésének helyét és fajtáját,
- c) a kisebb községi szolgáltatások, önkéntes tevékenység vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti munkák végzésének kezdetét és időtartamát, a kisebb községi szolgáltatások, önkéntes tevékenység vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti munkák végzésének kezdő és záró óráját napi meghatározott időtartamokban,
- d) a kisebb községi szolgáltatások, önkéntes tevékenység vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti munkák szervezőjének kötelezettségét a szerződéses feltételek biztosítására a szerződés teljes időtartama alatt,
- e) az egyéb szerződéses feltételeket.

(5) Ha a háztartás tagja olyan jogviszonyban áll, amely függő munkaviszonyból származó jövedelemszerzést alapoz meg¹²⁾ kevesebb mint havi 32 órás terjedelemben, a kisebb községi szolgáltatások, önkéntes tevékenység vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti munkák végzésének idejét mint a havi 32 óra és a szerződéses terjedelemben végzett óra-

szám közti különbséget határozzák meg.

(6) Ha a háztartás tagja nem vehet részt kisebb községi szolgáltatások, önkéntes munka vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti tevékenység végzésében azon okból, hogy kezelőorvosa ideiglenesen munkaképtelenné nyilvánította a naptári hónapon belül 15 egymást követő naptári napnál hosszabb időre, a 3. bekezdés szerinti munkavégzési kötelezettsége az ideiglenes munkaképtelenség minden napjára 1 órával csökken.

(7) A segély 3. bekezdés szerinti csökkentésének indokait első alkalommal abban a naptári hónapban vizsgálják, mely az anyagi szükséghelyzetben élők segélyére való jogosultság megállapítását követően eltelt két naptári hónapot követi.

(8) A 3. bekezdés rendelkezései nem vonatkoznak a háztartás azon tagjára,

- a) aki a 7. § 2. bek. a)-c), valamint e)-h) pontjában szerepel,
- b) akinek foglalkoztatásösztönző támogatásra keletkezett jogigénye, abszolvensi gyakorlatból,³⁴⁾ vagy foglalkoztatásösztönző támogatás jár önkéntes szolgálatból¹⁷⁾ kifolyólag,
- c) aki szülő, és aki személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik 3 éven aluli gyermekéről,
- d) aki egyedülálló szülő, és aki személyesen, egész nap és rendszeren gondoskodik hat éven aluli gyermekéről,
- e) aki kisebb községi szolgáltatásokat, önkéntes munkát vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti tevékenységet végez szerződés alapján, melyről a hivatal a 11. bekezdés áll el, vagy
- f) akinek nem ajánlották fel kisebb községi szolgáltatásokat, önkéntes munka vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti tevékenység végzését.

(9) A hivatal a községgel, a község által alapított költségvetési vagy támogatott szervezettel, vagy az önkéntes munka szervezőjével írásbeli szerződés alapján biztosíthatja, koordinálhatja és ellenőrizheti a személyek részvételét a 3. bekezdés szerinti tevékenységekben.

(10) A 9. bekezdés szerinti írásbeli szerződés tartalmazza a 4. bekezdés szerinti követelményeket, valamint a hivatal kötelezettségvállalását a személyek részvételének biztosítására a kisebb községi szolgáltatások, az önkéntes munkák vagy a 3. bekezdés c) pontja szerinti tevékenységek végzésében.

(11) Ha a község, a község által alapított költségvetési vagy támogatott szervezet, vagy az önkéntes munka szervezője megsérti a 3. bekezdés vagy a 9. bekezdés értelmében megkötött szerződést, a hivatal eláll a szerződés teljesítésétől; új szerződést a hivatal legkorábban az előző szerződés felmondását követően három hónappal elteltével köthet.

11. § Védő támogatás

(1) Védő támogatást a háztartás azon tagjának nyújtanak, akinek nem áll módjában saját munkájával jövedelmet szerezni vagy jövedelmét növelni.

(2) A védő támogatás a háztartás minden egyes tagja esetében

- a) 63,07 euró havonta, ha a háztartás 7.§ 2.

bek. a), b), d)-f) pontja szerinti tagjáról van szó,

b) 34,69 euró havonta, ha a háztartás 7. § 2. bek. h) pontja szerinti tagjáról van szó,

c) 13,50 euró havonta, ha a háztartás olyan tagjáról van szó, aki

1. terhes nő a terhesség negyedik hónapjának kezdetétől, amennyiben rendszeresen, havonta egyszer preventív orvosi ellenőrzésen vesz részt nőgyógyászatra és szülészetre szakosodott szakorvosnál; preventív orvosi ellenőrzésnek kell tekinteni az adott hónapban egészségügyi ellátás nyújtását is intézményi egészségügyi ellátás keretében,

2. gyermek szülője és személyesen, egész napon át és rendszeren egy éven aluli gyermekről gondoskodik.

(3) Védő támogatás jár a 2. bek. c) pontja értelmében a háztartás azon tagjának, akinek a 2. bekezdés a) vagy b) pontja szerint is jár védő támogatás.

(4) Ha a 7. § 2. bek. h) pontja szerinti kedvezőtlen egészségi állapot megszakítás nélkül tovább tart egymást követő három naptári hónapnál, a védő támogatás jogigénye annak a naptári hónapnak az utolsó napján jár le, ameddig a kedvezőtlen egészségi állapot tartott. Ha a 3 hónap letelte előtt a felülvizsgáló orvos igazolja, hogy a kedvezőtlen egészségi állapot a 3 naptári hónap lejárta után is folyamatosan fenn fog állni, a védő támogatás legfeljebb a kedvezőtlen egészségi állapot fennállásának 12 naptári hónapjára jár. Ezen határidő lejártával a védő támogatás jogigénye megszűnik. A védő támogatás jogigénye akkor is megszűnik, ha a kedvezőtlen egészségi állapot 2 naptári év alatt összesen 12 naptári hónapon át tart.

12. § Foglalkoztatásösztönző támogatás

(1) A foglalkoztatásösztönző támogatás célja tudás, szakmai készség, gyakorlati tapasztalat, munkavégzési szokások megszerzése, megtartása, elmélyítése vagy gyarapítása a munkaerő-piacon való jobb érvényesülés érdekében.

(2) A foglalkoztatásösztönző támogatás havi 63,07 euró.

(3) Foglalkoztatásösztönző támogatás jár a háztartás minden tagjának,

- a) akinek függő munkaviszonyból származó jövedelme van legalább a havi minimálbér összegében,
- b) aki a munkakeresők nyilvántartásában szerepel és

1. levelező tagozaton középiskolai tanulmányokat folytat³⁵⁾ képzettsége javítása érdekében, vagy levelező tagozatos formában megszerzett felsőoktatási tanulmányokat³⁶⁾ folytat és nem szerzett mesterfokú felsőoktatási végzettséget,

2. munkaerő-piaci felkészítő képzésben vesz részt,³⁷⁾ valamint külön jogszabályok szerinti projekteken³⁸⁾,

3. nagykorú és foglalkoztatásösztönző tevékenységet végez kisebb községi szolgáltatások formájában, vagy kisebb szolgáltatások formájában a kerületi önkormányzatok részére³⁹⁾,

4. nagykorú és kisebb községi szolgáltatásokat végez legalább havi 64 óra és legtöbb havi 80 óra terjedelemben a hivatal és a község,

vagy a község által fenntartott költségvetési vagy támogatott szervezet közötti írásbeli szerződés alapján,

5. nagykorú és önkéntes munkát végez³³⁾ legalább havi 64 óra és legtöbb havi 80 óra terjedelemben a hivatal és az önkéntes munkát szervező szervezet írásbeli szerződése alapján, vagy

c) akinek gyermekgondozási segélyt folyósítanak, amennyiben középiskolában vagy felsőoktatási intézményben tanul; ez nem vonatkozik azokra, akik felsőfokú mesterképzésen szereztek végzettséget.

(4) A községeknek nyújtott kisebb községi szolgáltatások vagy a kerületi önkormányzatoknak kisebb szolgáltatások a 3. bekezdés b) pontjának 3. pontja szerint, a kisebb községi szolgáltatások a 3. bekezdés b) pontjának negyedik pontja szerint és az önkéntes munka a 3. bekezdés b) pontjának ötödik pontja szerint legfeljebb 18 egymást követő naptári hónapon át végezhető. A kisebb községi szolgáltatások a 3. bekezdés b) pontjának negyedik pontja szerint és az önkéntes munka a 3. bekezdés b) pontjának ötödik pontja szerint ismételt legalább 6 egymást követő naptári hónap eltelével végezhető, s ez az idő attól a naptári hónaptól fogva kezd telni, amelyben a megelőzően, foglalkoztatás-ösztönző támogatásért végzett kisebb községi szolgáltatások és önkéntes munka végzése befejeződött.

(5) A 3. bekezdés b) pontjának negyedik vagy ötödik pontja szerint megkötött írásbeli szerződés a 10. § 4. bekezdése szerinti követelményeket tartalmazza.

(6) Ha a 3. bekezdés b) pontjának negyedik vagy ötödik pontja szerinti szerződést megsérti a község, a község által létrehozott költségvetési vagy támogatott szervezet, vagy az önkéntes tevékenység szervezője, a hivatal eláll a szerződéstől; új szerződést a hivatal leghamarabb három hónappal azt követően köthet, amikor az előző szerződést felmondta.

(7) A hivatal jogosult ellenőrizni a személyek részvételét a kisebb községi szolgáltatásokban vagy az önkéntes munkákon közvetlenül azok végzésének a helyszínén.

(8) Foglalkoztatásösztönző támogatás nem jár a háztartás azon tagjának, aki

a) az álláskereső nyilvántartásában szerepel és neki támogatást nyújtanak abszolvensi gyakorlatból³⁴⁾, vagy foglalkoztatásösztönző tevékenységként végzett önkéntes munkából¹⁷⁾, kifolyólag,

b) teljesíti a védő támogatás folyósításának a feltételeit a 11. § 2. bek. a) vagy b) pontja értelmében.

(9) Foglalkoztatásösztönző támogatásra a háztartás tagjának a foglalkoztatás ösztönző támogatásnak a munkahivatallal való együttműködés megszűnése miatti megvonását és az álláskereső nyilvántartásából való törlését követően csak a foglalkoztatásösztönző támogatás megvonása napjától számított 12 hónap eltelével keletkezhet jogigénye, ugyanígy, ha azon okból, hogy a hivatal a 28. § 2. bek. a) pontja értelmében megállapította, hogy a háztartás tagja nem végzi azokat a tevékenységeket, amelyek jogalapot teremtenek a foglalkoztatásösztönző támogatás folyósítására.

13. §

Támogatás eltartott gyermek után

(1) Az eltartott gyermek utáni támogatás célja a háztartásban élő, tankötelezettségének rendszeren eleget tevő gyermek nevelésének, képzésének és sokoldalú fejlesztésének támogatása.

(2) A támogatás összege havi 17,20 euró minden, az 1. bekezdés szerinti eltartott gyermek után.

(3) Nem jár eltartott gyermek utáni támogatás, ha

a) a gyermek törvényes képviselője nem tördök azzal, hogy a gyermek rendszeren teljesítse tankötelezettségét, és ezen okból a családi pótlék kezelésére különleges átvevőt⁴⁰⁾ jelölték ki,

b) a gyermek vagy szülője esetében nevelési intézkedést⁴¹⁾ rendeltek el, de ez a nevelési intézkedés nem teljesíti azt a célt, amely végett elrendelték.

(4) Az eltartott gyermek utáni támogatást a tanév kezdetétől nyújtják az iskolai tanítási időszak és az iskolai szünet idejére; az eltartott gyermek utáni támogatást a tankötelezettség különleges teljesítési formája esetén is folyósítják, ha ezek a különleges tankötelezettség-teljesítési módok⁴²⁾ a Szlovák Köztársaság területén valósulnak meg a tankötelezettség végrehajtásaként.

14. §

Lakhatási támogatás

(1) A lakhatási támogatást a lakásfenntartással kapcsolatos kiadások részleges fedezésére folyósítják.

(2) A lakhatási támogatás összege

a) 55,80 euró havonta, ha egytagú háztartásról van szó,

b) 89,20 euró havonta, ha több tagú háztartásról van szó, vagy ha a lakást egyszerre több bérlő bérlí.

(3) Lakhatási támogatás akkor jár, ha a háztartás valamelyik tagja

a) a lakás tulajdonosa vagy társtulajdonosa, vagy családi ház tulajdonosa, melyet a háztartás lakás céljaira használ,

b) olyan lakás bérlője, olyan családi ház bérlője vagy tartós lakáscélú intézményben⁴³⁾ olyan lakóhelyiség bérlője, amelyet a háztartás lakásként használ.

(4) Lakhatási támogatás jár, ha a háztartás lakóhelye

a) életvitelt segítő lakólétesítményben, szociális otthonban vagy speciális intézetben van, amennyiben ott a nagykorú személynek szociális szolgáltatást nyújtanak egész éves bentlakásos formában, menhelyen, átmeneti otthonban, szükséglakásban vagy krízisközpontban van, vagy

b) lakásban vagy családi házban van életfogytig tartó hasznélvezeti jog alapján; a lakásfenntartással kapcsolatos költségek térítésének igazolása nem követelmény.

(5) Lakhatási támogatás jár, ha a háztartás vagy a háztartás tagja

a) a 3. bekezdés a) pontja szerinti lakásban a lakásfenntartással kapcsolatos költségek és az ingatlanadó térítője, illetve azon esetben,

ha a lakásfenntartási költségek térítésében tartozása van, bemutatja a törlesztési részletfizetésről szóló megállapodást és az igazolást törlesztési határidők pontos teljesítéséről,

b) a 3. bekezdés a) pontja szerinti családi ház után ingatlanadót és kommunális hulladékdíjat fizet,

c) a 3. bekezdés b) pontja szerinti lakásban, családi házban vagy tartós lakáscélra szolgáló helyiségben bérlési díjat és lakásfenntartási költségeket fizet, amennyiben ez a bérlési szerződés részét képezi, vagy abban az esetben, ha a lakásfenntartási költségek térítésében tartozása van, bemutatja a törlesztési részletfizetésről szóló megállapodást és az igazolást törlesztési határidők pontos teljesítéséről,

d) térítést fizet szociális szolgáltatás nyújtásáért szociális szolgáltató intézményben, vagy térítést fizet a gondoskodásért szociális gyermekintézményben vagy –ellátóban.

(6) A lakhatási támogatás folyósításának feltételei felülvizsgálatra kerülnek

a) egymást követő 6 naptári hónap elteltével a lakhatási támogatásra való jogosultság teljesítésének legutóbbi igazolását követően,

b) egymást követő 12 hónap elteltével a lakhatási támogatásra való jogosultság legutóbbi igazolását követően, ha az 5. bekezdés b) pontja szerinti költségeket éves rendszerességgel térítik.

(7) Lakhatási támogatás egy lakásra, családi házra vagy tartós lakhelyként szolgáló létesítmény lakóhelyiségére csak egyszer folyósítható, függetlenül attól, hány háztartás használja a lakást.

15. §

Az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segély összege

(1) Az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély összegét úgy határozzák meg, mint a 10. § 2. és 3., bek., a 11. § 2. bek., a 12. § 2. bek., a 13. § 2. bek. és a 14. § 2. bekezdésében feltüntetett összegek összessége és a 4. § szerinti jövedelmek összessége közti különbséget.

(2) Az anyagi szükséghelyzetben folyósított, az 1. bekezdés szerint kiszámított segély összegét egész tíz eurócentekre kerekítik fel.

(3) A 10-14. § szerinti segély összegét és támogatások összegét a Szlovák Köztársaság kormánya rendelettel módosíthatja.

16. §

Egyedi támogatás

(1) Egyedi támogatást havi 63,07 euró összegben legfeljebb hat egymást követő naptári hónapon keresztül az a természetes személy kaphat,

a) aki munkaviszonyt vagy munkaviszonyhoz hasonló jogviszonyt létesített legkevesebb a havi minimálbér, legtöbb a havi minimálbér háromszorosát kitevő összegű jövedelemmel,

b) aki a munkaviszony vagy a munkaviszonyhoz hasonló jogviszony létrejötte előtt hosszú távon munkanélküli személy volt,⁴⁴⁾

c) aki olyan háztartás tagja, amelyben megszűnik az anyagi szükséghelyzetben járó segély folyósítása.

(2) Egyedi támogatás folyósítására a termé-

szetes személynek csak az azon naptól számított 12 hónap elteltével keletkezik jogígyénye, amelyen határozattal megvonták tőle az egyedi segélyt azon okból, hogy a támogatott nem teljesítette a 28. § 2. bek. a) pontja szerinti kötelességét és a hivatal megállapította, hogy a támogatott nem teljesíti az 1. bek. a) pontja szerinti feltételt.

17. § Egyszeri segély

(1) Az egyszeri segély a rendkívüli kiadások részleges fedezésére szolgál a háztartás azon tagjai esetében, akiknek anyagi szükséghelyzetben segélyt folyósítanak. Az egyszeri segély elsősorban a nélkülözhetetlen ruházat, fehérnemű, lábbeli, a nélkülözhetetlen háztartási felszerelés, mégpedig fekvőhely, asztal, szék, hűtőszekrény, tűzhely, főzőlap, fűtőtűz, tüzelő, mosógép, takarók, ágynemű, szokásos konyhai edények, rendkívüli gyógykezelési kiadások vagy tanszerek beszerzésére szolgál.

(2) Egyszeri segélyt egy alkalommal az igazolt tényleges kiadások összegében lehet megítélni, legfeljebb azonban az egy nagykorú természetes személy létminimuma összegének¹⁵ háromszorosáig terjedően. Az adott naptári év folyamán ismételt megítélt egyszeri segélyek együttes összege nem haladhatja meg az 1. mondat szerinti összeget.

18. § Az anyagi szükséghelyzetben járó segély, egyedi támogatás és egyszeri segély folyósítása és finanszírozása

(1) Az anyagi szükséghelyzetben járó segély és az egyszeri segély pénzben, dologi formában vagy kombináltan nyújtható. Az egyedi támogatást pénzben folyósítják.

(2) A pénzben kifizetett anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi segélyt készpénzben folyósítják a Szlovák Köztársaság területén lévő lakcímre, vagy bankszámlára utalják át bankba vagy külföldi bank fiókjába a Szlovák Köztársaság területén.

(3) A szociális segély nyújtásának formáját és módját a hivatal határozza meg.

(4) Az egyszeri segély formáját a község határozza meg.

(5) Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi támogatást legkésőbb annak a naptári hónapnak a végéig folyósítják, amely azt a naptári hónapot követi, melyben az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segély vagy egyedi támogatás jogígyényének feltételei teljesültek.

(6) Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi támogatást az egész naptári hónapért folyósítják még abban az esetben is, ha a jogígyény feltételei csak a hónap egy részében teljesültek, amennyiben a jelen törvény másként nem rendelkezik.

(7) Nem folyósítanak segélyt anyagi szükséghelyzetben, ha a 15. § szerint kiszámított összeg kevesebb lenne 1 eurónál.

(8) Anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és egyedi támogatást külföldre nem folyósítanak.

(9) A címzett halálának napjáig kifizetendő, anyagi szükséghelyzetben járó segély összegeit a segély átvételére való jogosultság hivatal általi igazolása alapján

a) a háztartás egy másik, nagykorú tagjának fizetik ki, aki jogilag teljes mértékben cselekvőképes, vagy

b) külön megbízott személynek a 23. § 1. bek. szerint.

(10) Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi támogatást az állami költségvetésből finanszírozzák a Szlovák Köztársaság Munka-, Szociális és Családügyi Minisztériumának (a továbbiakban csak „minisztérium”) költségvetési kiadásain keresztül.

(11) Az egyszeri segélyt a község költségvetéséből finanszírozzák.

19. § Az anyagi szükséghelyzetben járó segély és az egyedi támogatás jogígyényének érvényesítése

(1) Az anyagi szükséghelyzetben járó segély és az egyedi támogatás jogígyényét a hivatalhoz benyújtott írásos kérvény vagy garantált elektronikus aláírással aláírt elektronikus kérvény útján érvényesítik.

(2) A kérvény tartalmazza

a) a háztartás tagjainak utó- és családi nevét, születésének dátumát, személyi számát, családi állapotát és tartózkodásának címét,

b) az írásos küldemények fogadásának címét és a lakcímet, vagy a Szlovák Köztársaság területén működő bankban vagy külföldi bank fiókjában vezetett bankszámla számát, ahová a szociális segély vagy az egyedi támogatás átutalható,

c) az adatokat a háztartás tagjainak jövedelméről, lakásviszonyairól, követeléseiről és vagyonáról; ez nem érvényes, ha a kérvény tárgya egyedi támogatás kérése.

20. § Jogígyény keletkezése az anyagi szükséghelyzetben járó segély és az egyedi támogatás folyósítására

Jogígyény anyagi szükséghelyzetben járó segély és egyedi támogatás folyósítására akkor keletkezik, ha teljesülnek a jogígyény keletkezésének és érvényesítésének feltételei.

21. § Jogígyény megszűnése az anyagi szükséghelyzetben járó segély és az egyedi támogatás folyósítására

A jogígyény anyagi szükséghelyzetben járó segély vagy a hónap egy részéért járó segély folyósítására, vagy az egyedi támogatás érintett havi folyósítására megszűnik, ha három hónap eltelik azon naptól számítva, amelytől az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt vagy az egyedi támogatást folyósítani kellett volna.

NEGYEDIK RÉSZ Közös rendelkezések

22. § Eljárásrend

(1) A jelen törvény eljárásrendjére a közigazgatási eljárásra vonatkozó általános előírások érvényesek, kivéve a közigazgatási eljárásról

szóló általános jogszabály 18. § 3. bek., a 33. § 2. bek., a 60. §, a 62-68. §-át, amennyiben a 3. bekezdés, a 19. § 1. bekezdése és a 28. § 2. bekezdésének b) pontja másként nem rendelkeznek.

(2) Az anyagi szükséghelyzetben járó segély kérelmezőjét és címzettjét az anyagi szükséghelyzetben járó segéllyel kapcsolatos eljárásban a háztartás tagjai képviselőjének kell tekinteni.

(3) Az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély csökkentése vagy elvétele, folyósításának megszüntetése elleni fellebbezésnek, valamint a különleges átvéví kijelölése és a különleges átvéví felmentése elleni fellebbezésnek halasztó hatálya nincs. Az egyedi támogatás elvételéről vagy nyújtásának felfüggesztéséről szóló határozat ellen benyújtott fellebbezésnek halasztó hatálya nincs.

(4) Az anyagi szükséghelyzettel és az egyedi támogatással kapcsolatos ügyekben meghozott határozatok bíróságilag felülvizsgálhatók.⁴⁵

(5) Ha különleges átvéví jelölnek ki a 23. § 1. bek. c) pontja szerint, a hivatal írásos formában nem bocsátja ki a határozatát.

23. § Különleges átvéví (címzett)

(1) A hivatal különleges átvéví jelöl ki, ha a) ha az anyagi szükséghelyzetben eddig folyósított segély nem érte el azt a célt, amelyre nyújtották,

b) indokoltan feltételezhető, hogy az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély nem éri el célját, melyre folyósítják,

c) az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segély kifizetésének napja egybeesik a címzett halálának napjával és a háztartás tagjai kiskorúak, vagy olyan személyek, akik jogi cselekvőképességükben korlátozottak,

d) a háztartás tagjának más szociális támogatást folyósítanak különleges átvéví közvetítésével.

(2) A különleges átvéví a község, más jogi személy vagy természetes személy, aki teljeskörű jogi cselekvőképességgel bír.

(3) A különleges átvéví köteles az anyagi szükséghelyzetben folyósított segélyt a háztartás tagjainak érdekében olyan célokra felhasználni, amilyenekre folyósították.

(4) A hivatal felmenti a különleges átvéví, ha a) állításának a feltételei megszűntek, b) a különleges átvéví nem teljesíti kötelességeit; a hivatal egyidejűleg más különleges átvéví határoz meg.

24. § Anyagi szükséghelyzetben járó segélyre nyújtott előleg

(1) Előleg az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre megítélhető, ha

a) megindult az eljárás

1. a jogosultságról (6. §),

2. az ápolási támogatásról,

3. az apaság meghatározásáról,

b) ha benyújtották a javaslatot a kiskorú gyermek tartásdíjának vagy a nagykorú eltartott gyermek tartásdíjának bírósági végrehajtására pótlólagos tartásdíj megítéléséről szóló

eljárás megkezdésének céljából.

(2) Az 1. bekezdés a) pontja szerinti eljárásban kiadott határozat jogerőre emelkedését követően a hivatal dönt az anyagi szükség-helyzetben járó segélyről, és dönt a segély teljes összegű kifizetéséről vagy annak visszafizetéséről.

(3) A hivatal elszámolja a segélyre folyósított előleget a kifizetett tartásdíjjal, a megítélt gyermekgondozási segéllyel, a gyermek pótszülői ellátására ismétellen folyósított pénzbeli támogatással, a gondozási támogatással vagy pótlólagos tartásdíjjal együtt.

25. §

Változások az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyek és egyedi támogatások folyósításában

(1) Ha az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyt vagy az egyedi támogatást jogtalanul ítélték meg, azon hónap első napjától kezdődően vonják vissza, amelyben jogtalan megítélésére sor került.

(2) Az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyt megvonják, emelik vagy csökkentik, nagyobb vagy kisebb összegben fizetik ki, ha változnak az anyagi szükséghelyzetben járó segély jogigényének meghatározó feltételei. Az egyedi támogatást megvonják, ha változnak az egyedi támogatás jogigényének meghatározó feltételei.

(3) Ha megállapításra kerül, hogy az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi segélyt nem ítélték meg, holott az járt volna, vagy ha később ítélték meg, az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi segélyt akkor összegben ítélik meg, amekkorában attól naptól kezdve járt volna, amelytől meg kellett volna ítélni.

(4) Felfüggesztik az anyagi szükséghelyzetben járó segély és egyedi támogatás folyósítását, ha a címzett nem tesz eleget a hivatal 28. § 2. bek. b) pontja szerinti felszólításának a folyósításukhoz vagy a nagyságuk megállapításához szükséges tények igazolásának benyújtására a megszabott határidőn belül, és ha erre a következményre írásban külön is figyelmeztették.

(5) A hivatal dönt az anyagi szükséghelyzetben járó segély és az egyedi támogatás folyósításának megújításáról attól a naptári hónaptól kezdve, amelyben a címzett igazolja a segély nyújtásához és az egyedi támogatás nyújtásához szükséges döntő feltételeket. Az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély és egyedi támogatás jogigénye megszűnik az anyagi szükséghelyzetben járó segély és egyedi támogatás folyósítása megszüntetésének napjától, ha a felfüggesztésük napjától számított három hónapon belül a címzett nem igazolja a folyósításukhoz szükséges döntő tényeket.

(6) Ha a természetes személy okozta, hogy az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt jogtalanul folyósítják neki, köteles a kifizetett segély összegét, vagy annak 10%-kal megemelt részét visszafizetni azon naptól kezdődően, amelytől vagy egyáltalán nem járt volna vagy nem a nyújtott összeg nagyságában járt volna. Ha a természetes személy okozta, hogy neki egyedi támogatást fizettek vagy fizetnek ki jogtalanul, köteles a 10%-kal megemelt

folyósított egyedi támogatás összegét azon naptól kezdődően visszafizetni, amelytől kezdődően egyáltalán nem volt rá jogosult.

(7) A jog a jogtalanul kifizetett szociális segély és egyedi támogatás visszafizetésére három év elteltével szűnik meg azon napot követően, amikor a hivatal ezt a tényállást megállapította, legkésőbb tíz évvel azon naptári hónap utolsó napját követően, amelyben az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi támogatást vagy ezek egy részét folyósították. Ezek a határidők szünetelnek az összeg visszafizetéséről folyó eljárás idején, a határozat végrehajtása vagy a 8. bekezdés szerinti részletlefogások idején.

(8) A hivatal lefoghathatja a jogcím nélkül kifizetett 7. bekezdés szerinti anyagi szükséghelyzetben járó segélyt vagy egyedi támogatást a folyósított vagy később folyósításra kerülő anyagi szükséghelyzetben járó segélyből és a folyósított vagy később folyósításra kerülő egyedi támogatásból.

(9) A jogigény a jogtalanul kifizetett anyagi szükséghelyzetben járó segély és a jogtalanul kifizetett egyedi támogatások vagy ezek túlfizetéseihez visszafizetésére nem képezi az örökösödési eljárás tárgyát.

(10) Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre és egyedi támogatásra nem vehető ki végrehajtás46), kivéve a külön jogszabályok szerinti47) büntetések végrehajtásának eseteit.

ÖTÖDIK RÉSZ

Az államigazgatási hatóságok és a községek hatáskörei

26. §

Államigazgatási hatóságok

(1) Az államigazgatási feladatokat az anyagi szükséghelyzet kezelése terén az alábbiak hajtják végre

a) Munka-, Szociális és Családügyi Központ (a továbbiakban csak „központ”) külön jogszabályi előírások szerint48) és
b) a hivatal.

(2) A hivatal

a) dönt

1. az anyagi szükséghelyzetben járó segélyről,
2. az egyedi támogatásról,
3. a különleges átvevő meghatározásáról és felmentéséről,

b) felülvizsgálja az anyagi szükséghelyzetben járó segély megítéléséhez szükséges tényeket a kérvényező és a címzett lakhelyén,
c) igazolást ad ki az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély összegének átvételére való jogosultságról,

d) ellenőrzi, hogy a különleges átvevő teljesíti-e kötelességeit,

e) tanácsadó szolgáltatást nyújt anyagi szükséghelyzetben az anyagi szükséghelyzet mértékére és jellegére vonatkozóan, annak okaira és keletkezésére vonatkozóan, tájékoztat az anyagi szükséghelyzet megoldási lehetőségeiről és eligazítást ad a szociális segítség érvényesítése terén,

f) nyilvántartást vezet a címzettekről, a háztartások tagjairól és különleges átvevőkről; a nyilvántartás tartalmazza a címzett és a háztartás tagjainak utó- és családi nevét, szemé-

lyi számát, születése dátumát és lakcímét, ha természetes személyről van szó,

g) szerződést köt kisebb községi szolgáltatások és munkák végzéséről a 10. § 3. bek. c) pontja szerint a községgel, a község által alapított költségvetési vagy támogatott szervezetrel, szerződést köt önkéntes tevékenység végzéséről önkéntesmunka-szervezővel és ellenőrzi a részvételt a kisebb községi szolgáltatások végrehajtásán, az önkéntes tevékenységben vagy a 10. § 3. bek. c) pontja szerinti munkákban.

27. §

Községi hatáskörök

A község

a) dönt az egyszeri segélyekről,

b) tanácsadást nyújt természetes személyeknek az anyagi szükséghelyzet terén.

HATODIK RÉSZ

Jogok és kötelességek az anyagi szükséghelyzetben

nyújtott segély és egyedi támogatás során

28. §

Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt vagy egyedi támogatást kérvényező kötelességei

(1) Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt kérő személy vagy egyedi támogatást kérő személy köteles

a) igazolni minden olyan tény, mely döntő jelentőséggel bír az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre vagy egyedi támogatásra való jogosultság létrejöttében,
b) a hivatal felszólítására benyújtani a kért okiratokat, melyek az anyagi szükséghelyzetben folyósított segélyre és az egyedi támogatásra való jogosultság eldöntéséhez szükségesek,
c) lehetővé tenni a jogosultság elbírálásához szükséges tények helyszíni hitelesítését a tartózkodási helyen (lakhelyen).

(2) A címzett köteles

a) a hivatalnak írásban vagy elektronikus eszköz közvetítésével garantált elektronikus aláírással ellátva 8 napon belül közölni minden változást azon tényekben, amelyek döntő befolyással bírnak az anyagi szükséghelyzetben járó segélyezésre vagy egyedi támogatásra való jogosultság fennállásában,
b) a hivatal felszólítására a kért tényeket a hivatal által megszabott határidőn belül igazolni,
c) lehetővé tenni a jogosultság elbírálásához szükséges tények helyszíni hitelesítését a tartózkodási helyen (lakhelyen).

(3) A hivatal az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt kérőtől vagy egyedi támogatást kérőtől vagy címzettől nem kéri a 31. § szerinti azon személyi adatok igazolását, amelyek a) a hivatal számára ismertek más hivatali tevékenységből kifolyólag,
b) a hivatal által beszerezhető a közigazgatás elérhető informatikai rendszeréből.

29. §

A hivatal alkalmazottjának jogai és kötelességei

(1) A hivatal alkalmazottja jogosult

a) ellenőrizni az anyagi szükséghelyzetben járó segély megítéléséhez szükséges tények fennállását az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt kérvényező vagy a címzett személy

(2) Az 1. bekezdés a) pontja szerinti eljárásban kiadott határozat jogerőre emelkedését követően a hivatal dönt az anyagi szükség-helyzetben járó segélyről, és dönt a segély teljes összegű kifizetéséről vagy annak visszafizetéséről.

(3) A hivatal elszámolja a segélyre folyósított előleget a kifizetett tartásdíjjal, a megítélt gyermekgondozási segéllyel, a gyermek pótszülői ellátására ismételt folyósított pénzbeli támogatással, a gondozási támogatással vagy pótlólagos tartásdíjjal együtt.

25. §

Változások az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyek és egyedi támogatások folyósításában

(1) Ha az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyt vagy az egyedi támogatást jogtalanul ítélték meg, azon hónap első napjától kezdődően vonják vissza, amelyben jogtalan megítélésére sor került.

(2) Az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyt megvonják, emelik vagy csökkentik, nagyobb vagy kisebb összegben fizetik ki, ha változnak az anyagi szükséghelyzetben járó segély jogigényének meghatározó feltételei. Az egyedi támogatást megvonják, ha változnak az egyedi támogatás jogigényének meghatározó feltételei.

(3) Ha megállapításra kerül, hogy az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi segélyt nem ítélték meg, holott az járt volna, vagy ha később ítélték meg, az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi segélyt akkora összegben ítélik meg, amekkorában attól naptól kezdve járt volna, amelytől meg kellett volna itélni.

(4) Felfüggesztik az anyagi szükséghelyzetben járó segély és egyedi támogatás folyósítását, ha a címzett nem tesz eleget a hivatal 28. § 2. bek. b) pontja szerinti felszólításának a folyósításukhoz vagy a nagyságuk megállapításához szükséges tények igazolásának benyújtására a megszabott határidőn belül, és ha erre a következményre írásban külön is figyelmeztették.

(5) A hivatal dönt az anyagi szükséghelyzetben járó segély és az egyedi támogatás folyósításának megújításáról attól a naptári hónaptól kezdve, amelyben a címzett igazolja a segély nyújtásához és az egyedi támogatás nyújtásához szükséges döntő feltételeket. Az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély és egyedi támogatás jogigénye megszűnik az anyagi szükséghelyzetben járó segély és egyedi támogatás folyósítása megszüntetésének napjától, ha a felfüggesztésük napjától számított három hónapon belül a címzett nem igazolja a folyósításukhoz szükséges döntő tényeket.

(6) Ha a természetes személy okozta, hogy az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt jogtalanul folyósítják neki, köteles a kifizetett segély összegét, vagy annak 10%-kal megemelt részét visszafizetni azon naptól kezdődően, amelytől vagy egyáltalán nem járt volna vagy nem a nyújtott összeg nagyságában járt volna. Ha a természetes személy okozta, hogy neki egyedi támogatást fizettek vagy fizetnek ki jogtalanul, köteles a 10%-kal megemelt folyósított egyedi támogatás összegét azon

naptól kezdődően visszafizetni, amelytől kezdődően egyáltalán nem volt rá jogosult.

(7) A jog a jogtalanul kifizetett szociális segély és egyedi támogatás visszafizetésére három év elteltével szűnik meg azon napot követően, amikor a hivatal ezt a tényállást megállapította, legkésőbb tíz évvel azon naptári hónap utolsó napját követően, amelyben az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt és az egyedi támogatást vagy ezek egy részét folyósították. Ezek a határidők szünetelnek az összeg visszafizetéséről folyó eljárás idején, a határozat végrehajtása vagy a 8. bekezdés szerinti részletfelfogások idején.

(8) A hivatal lefoghathatja a jogcím nélkül kifizetett 7. bekezdés szerinti anyagi szükséghelyzetben járó segélyt vagy egyedi támogatást a folyósított vagy később folyósításra kerülő anyagi szükséghelyzetben járó segélyből és a folyósított vagy később folyósításra kerülő egyedi támogatásból.

(9) A jogigény a jogtalanul kifizetett anyagi szükséghelyzetben járó segély és a jogtalanul kifizetett egyedi támogatások vagy ezek túlfizetésekének visszafizetésére nem képezi az örökösödési eljárás tárgyát.

(10) Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre és egyedi támogatásra nem vehető ki végrehajtás46), kivéve a külön jogszabályok szerinti47) büntetések végrehajtásának eseteit.

ÖTÖDIK RÉSZ

Az államigazgatási hatóságok és a községek hatáskörei

26. §

Államigazgatási hatóságok

(1) Az államigazgatási feladatokat az anyagi szükséghelyzet kezelése terén az alábbiak hajtják végre

a) Munka-, Szociális és Családügyi Központ (a továbbiakban csak „központ”) külön jogszabályi előírások szerint48) és
b) a hivatal.

(2) A hivatal

a) dönt

1. az anyagi szükséghelyzetben járó segélyről,
2. az egyedi támogatásról,
3. a különleges átvevő meghatározásáról és felmentéséről,

b) felülvizsgálja az anyagi szükséghelyzetben járó segély megítéléséhez szükséges tényeket a kérvényező és a címzett lakhelyén,
c) igazolást ad ki az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély összegének átvételére való jogosultságról,
d) ellenőrzi, hogy a különleges átvevő teljesíti-e kötelességeit,

e) tanácsadó szolgáltatást nyújt anyagi szükséghelyzetben az anyagi szükséghelyzet mértékére és jellegére vonatkozóan, annak okaira és keletkezésére vonatkozóan, tájékoztat az anyagi szükséghelyzet megoldási lehetőségeiről és eligazítást ad a szociális segítség érvényesítése terén,
f) nyilvántartást vezet a címzettekéről, a háztartások tagjairól és különleges átvevőkről; a nyilvántartás tartalmazza a címzett és a háztartás tagjainak utó- és családi nevét, személyi számát, születése dátumát és lakcímét, ha

természetes személyről van szó,
g) szerződést köt kisebb községi szolgáltatások és munkák végzéséről a 10. § 3. bek. c) pontja szerinti a községgel, a község által alapított költségvetési vagy támogatott szervezetrel, szerződést köt önkéntes tevékenység végzéséről önkéntesmunka-szervezővel és ellenőrzi a részvételt a kisebb községi szolgáltatások végrehajtásán, az önkéntes tevékenységben vagy a 10. § 3. bek. c) pontja szerinti munkákban.

27. §

Községi hatáskörök

A község

a) dönt az egyszeri segélyekről,

b) tanácsadást nyújt természetes személyeknek az anyagi szükséghelyzet terén.

HATODIK RÉSZ

Jogok és köteleességek az anyagi szükséghelyzetben

nyújtott segély és egyedi támogatás során

28. §

Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt vagy egyedi támogatást kérvényező köteleességei

(1) Az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt kérő személy vagy egyedi támogatást kérő személy köteles

a) igazolni minden olyan tény, mely döntő jelentőséggel bír az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre vagy egyedi támogatásra való jogosultság létrejöttében,

b) a hivatal felszólítására benyújtani a kért okiratokat, melyek az anyagi szükséghelyzetben folyósított segélyre és az egyedi támogatásra való jogosultság eldöntéséhez szükségesek,
c) lehetővé tenni a jogosultság elbírálásához szükséges tények helyszíni hitelesítését a tartózkodási helyen (lakhelyen).

(2) A címzett köteles

a) a hivatalnak írásban vagy elektronikus eszköz közvetítésével garantált elektronikus aláírással ellátva 8 napon belül közölni minden változást azon tényekben, amelyek döntő befolyással bírnak az anyagi szükséghelyzetben járó segélyezésre vagy egyedi támogatásra való jogosultság fennállásában,
b) a hivatal felszólítására a kért tényeket a hivatal által megszabott határidőn belül igazolni, lehetővé tenni a jogosultság elbírálásához szükséges tények helyszíni hitelesítését a tartózkodási helyen (lakhelyen).

(3) A hivatal az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt kérőtől vagy egyedi támogatást kérőtől vagy címzettől nem kéri a 31. § szerinti azon személyi adatok igazolását, amelyek

a) a hivatal számára ismertek más hivatali tevékenységből kifolyólag,
b) a hivatal által beszerezhető a közigazgatás elérhető informatikai rendszeréből.

29. §

A hivatal alkalmazottjának jogai és köteleességei

(1) A hivatal alkalmazottja jogosult

a) ellenőrizni az anyagi szükséghelyzetben járó segély megítéléséhez szükséges tények fennállását az anyagi szükséghelyzetben járó segélyt kérvényező vagy a címzett személyi lakhelyén; látogatásakor köteles felmutatni a

lakhelyén; látogatásakor köteles felmutatni a hivatal megbízó levelét,

b) kikérni az anyagi szükséghelyzetben segélyt kérvényezőtől, az egyedi támogatás kérvényezőjétől vagy a címzettől a szükséges tájékoztatást és magyarázatokat,

c) kikérni más személyektől az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre való igény megítéléséhez szükséges tájékoztatást és magyarázatokat.

(2) A hivatal alkalmazottja köteles

a) tájékoztatni az anyagi szükséghelyzetben járó segély vagy egyedi támogatás címzettjét a szükséghelyzet megoldásának lehetőségéről,

b) segítséget nyújtani az anyagi szükséghelyzetben járó segély jogigényének érvényesítésében.

30. §

Közreműködés és együttműködés

(1) Az államigazgatási hatóság, más közhatalmi szerv, az egészségügyi szolgáltató, az iskola, a speciális nevelési létesítmény, a község, az önkormányzati kerület, további jogi személyek és a természetes személy köteles a hivatallal együttműködni a jelen törvény szerinti feladatai teljesítése során, elsősorban haladéktalanul és térítésmentesen jelenteni a tényeket az anyagi szükséghelyzettel és az egyedi támogatásokkal kapcsolatos ügyekben, és a hivatal kérésére tájékoztatást nyújtani.

(2) A hivatal a jelen törvény szerinti feladatainak teljesítése során együttműködik a civil szervezetekkel, olyan személyek társulásával, melyek azon célból alakultak meg, hogy projekteket és programokat valósítsanak meg, amelyeknek célja az anyagi szükséghelyzet megoldásának támogatása, az egyházakkal és vallási közösségekkel, a községekkel, az önkormányzati kerületekkel, más jogi személyekkel és természetes személyekkel.

31. §

Személyes adatok kezelése

(1) A község az egyszeri támogatásokról való döntés és a 10. § 3. bek. c) pontja szerinti kisebb községi szolgáltatások vagy munkák végzéséről való döntés céljaira, valamint a különleges átvévi tisztsége végzésének céljából személyes adatokat kezel a 3. bekezdés szerinti és a személyekről a 2. bekezdés szerinti az egyszeri támogatás megítéléséhez, a 10. § 3. bek. c) pontja szerinti kisebb községi szolgáltatások vagy munkák végzéséhez vagy a különleges átvévi tisztség betöltéséhez szükséges terjedelemben, összhangban a külön jogszabályi előírásokkal.49)

(2) A központ és a hivatal személyes adatokat kezel

a) az anyagi szükséghelyzetben segélyt kérvényezőről, az egyedi támogatás kérelmezőjéről és címzettjéről,

b) a háztartás tagjairól,

c) a különleges átvévről, ha az természetes személy,

d) más természetes személyről az anyagi szükséghelyzetben járó támogatásról meghozandó határozathoz szükséges mértékben.

(3) A személyes adatok, melyeket a központ és a hivatal a természetes személyekről a 2. bekezdés értelmében kezel, az alábbiak

- a) utónév és családi név, titulus,
- b) a tartózkodás formája,
- c) személyi szám, ha van ilyen, a születés dátuma,
- d) családi állapot,
- e) állampolgárság,
- f) szociális státusz,
- g) adatok a jövedelemről,
- h) adatok az ingó vagyonról, az ingatlan vagyonról és más vagyoni jogokról,
- i) adatok az egészségi állapotról az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély megítéléséhez szükséges mértékben.
- j) lakásvizonyok,
- k) telefonszám, lakcím és elektronikus postacím,
- l) bankszámlaszám bankban vagy külföldi bank fiókjában, a bank azonosító kódja vagy a külföldi bankfiók azonosító kódja,
- m) egyéb adatok, melyek összhangban állnak az adatkezelés céljával és feltétlenül szükségesek az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély és egyedi támogatás nyújtásához.

(4) A központ, a hivatal és a község az általa kezelt személyes adatokat a közhatalmi szerv, más jogi személy vagy természetes személy rendelkezésére bocsátja, ha az feltétlenül szükséges külön jogszabályból50) fakadó feladatai teljesítéséhez, mégpedig olyan terjedelemben, mely a jelen törvény szerinti vagy külön jogszabályból50) fakadó cél eléréséhez elengedhetetlen, vagy ha az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély hatásainak erősítéséről van szó.

(5) A központ és a hivatal az anyagi szükséghelyzetben folyósított segélyről való döntés céljaira, a község az egyszeri támogatásról való döntés céljaira és a 10. § 3. bekezdésének c) pontja szerinti kisebb községi szolgáltatások vagy munkák céljaira, valamint a különleges átvévi tisztsége végzésének céljaira személyes adatokat szerezhethet be az érintett személy jóváhagyása nélkül, másolással, szkenneléssel vagy hivatalos okiratok adathordozóra történő más fajta rögzítésével.

HETEDIK RÉSZ

Közös, átmeneti és zárórendelkezések

32. §

Ha az általános érvényű jogszabályi előírásokban „anyagi szükséghelyzetben folyósított segély és anyagi szükséghelyzetben folyósított segítséghez nyújtott támogatás” vagy „anyagi szükséghelyzetben folyósított segély és anyagi szükséghelyzetben folyósított segélyhez nyújtott támogatások” szóösszetétel szerepel, alatta „anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyt” kell érteni a megfelelően ragozott formában.

33. §

Átmeneti rendelkezések

(1) A 2014. január 1. előtti igényekről 2013. december 31-ét követően is a 2013. december 31-éig hatályos törvény szerint kell dönteni.

(2) Ha 2013. december 31-ei dátummal az anyagi szükséghelyzetben folyósított segély és a segélyhez nyújtott támogatások kifizetését felfüggesztették, és az anyagi szükséghelyzetben lévő polgár nem nyújtja be az

anyagi szükséghelyzetben nyújtott segély és a segélyhez folyósított támogatások kifizetéséhez meghatározó tények igazolását 2014. január 31-éig, jogigénye az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre és a segélyhez nyújtott támogatásokra 2014. január 31-én megszűnik.

(3) A hivatal saját kezdeményezésre felülbírálja az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segélyt és a segélyhez nyújtott támogatásokat, melyeknek hatályosság 2013. december 31-éig tartott, és az anyagi szükséghelyzetben járó segélyre való jogosultságról a 2014. január 1-jén hatályba lépett törvény szerint dönt legkésőbb 2014. július 31-éig.

(4) Az anyagi szükséghelyzetben nyújtott segély és a segélyhez folyósított támogatások, melyekről a hivatal jogerősen 2013. december 31-éig döntött, legfeljebb 2014. június 30-áig járnak.

34. §

A jelen törvénnyel átvételre kerülnek az Európai Uniónak a mellékletben feltüntetett kötelező érvényű jogi aktusai.

35. §

Megszüntető rendelkezések

Megszűnik a Tt. 599/2003. sz., az anyagi szükséghelyzetről szóló törvénye és egyes más törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló törvénye a Tt. 5/2004. sz. törvénye értelmében, a Tt. 191/2004. sz. törvénye, a Tt. 453/2004. sz. törvénye, a Tt. 613/2004., a Tt. 614/2004., a Tt. 721/2004., a Tt. 305/2005., a Tt. 471/2005., a Tt. 573/2005., a Tt. 310/2006., a Tt. 675/2006., a Tt. 532/2007., a Tt. 139/2008. a Tt. 562/2008., a Tt. 563/2008. sz. törvénye, a Tt. 184/2009. sz., a Tt. 572/2009. sz., a Tt. 373/2010. sz., a Tt. 543/2010. sz., a Tt. 120/2011. sz., a Tt. 180/2011. sz., a Tt. 468/2011. sz., a Tt. 393/2012. sz. és a Tt. 96/2013. sz. törvénye.

II. cikkely

A Szlovák Nemzeti Tanács Tt. 372/1990. sz., a szabálysértésekről szóló törvénye a Szlovák Nemzeti Tanács Tt. 524/1990. sz., a Tt. 266/1992. sz., a Tt. 295/1992. sz., a Tt. 511/1992. sz. törvénye értelmében, az SZK Nemzeti Tanácsának Tt. 27/1993. sz., a Tt. 171/1993. sz., a Tt. 237/1993. sz., a Tt. 42/1994. sz., a Tt. 248/1994. sz., a Tt. 249/1994. sz., a Tt. 250/1994. sz., a Tt. 202/1995. sz., a Tt. 207/1995. sz., a Tt. 265/1995. sz., a Tt. 285/1995. sz., a Tt. 168/1996. sz., a Tt. 143/1998. sz. törvénye értelmében, a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróóságának Tt. 319/1998. sz. határozata értelmében, a Tt. 298/1999. sz., a Tt. 313/1999. sz., a Tt. 195/2000. sz., a Tt. 211/2000. sz., a Tt. 367/2000. sz., a Tt. 122/2001. sz., a Tt. 223/2001. sz., a Tt. 253/2001. sz., a Tt. 441/2001. sz., a Tt. 490/2001. sz., a Tt. 507/2001. sz., a Tt. 139/2002. sz., a Tt. 422/2002. sz., a Tt. 190/2003. sz., a Tt. 430/2003. sz., a Tt. 510/2003. sz., a Tt. 515/2003. sz., a Tt. 534/2003. sz., a Tt. 364/2004. sz., a Tt. 533/2004. sz., a Tt. 656/2004. sz., a Tt. 570/2005. sz., a Tt. 650/2005. sz., a Tt. 211/2006. sz., a Tt. 224/2006. sz., a Tt. 250/2007. sz., a Tt. 547/2007. sz., a Tt. 666/2007. sz., a Tt. 86/2008. sz., a Tt. 245/2008. sz., a Tt. 298/2008. sz., a Tt. 445/2008. sz., a Tt. 479/2008. sz., a Tt. 491/2008. sz., a Tt. 8/2009. sz., a Tt. 70/2009. sz., a Tt. 72/2009. sz., a Tt. 191/2009. sz., a Tt. 206/2009. sz., a Tt. 387/2009.

sz., a Tt. 465/2009. sz., a Tt. 513/2009. sz., a Tt. 60/2010. sz., a Tt. 433/2010. sz., a Tt. 547/2010. sz., a Tt. 313/2011. sz., a Tt. 362/2011. sz., a Tt. 79/2012. sz., a Tt. 96/2012. sz., a Tt. 31/2013. sz., a Tt. 80/2013. sz., a Tt. 94/2013. sz., a Tt. 299/2013. sz., és a Tt. 388/2013. sz. törvénye az alábbi módon változik és egészül ki:

1. Az 57. § 1. bekezdésének végén a pontot pontosvessző váltja fel, és kapcsolódnak hozzá a következő szavak: „egy eljárás keretében azonban nem tárgyalható le az elkövető 88.aa § 1. bekezdése szerinti szabálysértés és egyidejűleg más szabálysértés.”

2. A 88.a § után beiktatásra kerül a 88.aa §, mely így hangzik:

„88.aa §

(1) A 29. §, a 30. § 1. bek. e) pontja, a 47., 49. és 50. § szerinti szabálysértésért határozatban kivett bírság, valamint a gyermek nevelésének és oktatásának veszélyeztetéséért, vagy a gyermek külön jogszabály szerinti 14b tankötelezettsége teljesítésének elhanyagolásáért kivett bírság végrehajtható levonásokkal a szociális biztonsági járadékokból, az anyagi szükséghelyzetben folyósított segélyből vagy a gyermekgondozási segélyből (14c), ha az munkabérből részletekben nem hajtható végre.

(2) Ha teljesülnek az 1. bekezdés szerinti feltételek, a végrehajtással a hatóság azt bízta meg, aki a szabálysértés elkövetőjének az 1. bekezdés szerint jövedelmelet folyósít, e jövedelemből történő levonásokra vonatkozó végrehajtási utasítás formájában.

(3) Az 1. és 2. bekezdés szerinti határozatok végrehajtása során arányosan alkalmazzák a Polgári perrendtartás rendelkezéseit.

(4) Az 1. bekezdés szerinti jövedelmekre nem rendelhető el külön jogszabályok szerinti (14d) végrehajtással letiltás.

A 14b)-(14d) lábjegyzet így hangzik:

„14b) a Tt. 596/2003. sz., az iskolai államigazgatásról és iskolai önkormányzatokról szóló többször módosított törvény és egyes más törvények módosításai, 37. §.

14c) A Tt. 461/2003. sz., a szociális biztosításról szóló törvénye és későbbi módosításai.

A Tt. 571/2009. sz., a gyermekgondozási segélyről szóló törvénye és egyes más törvények későbbi módosításai.

A Tt. 417/2013. sz., az anyagi szükséghelyzetben élők segélyezéséről szóló törvénye és egyes más törvények későbbi módosításai.

14d) A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának Tt. 233/1995. sz. törvénye a bírósági végrehajtókról és a végrehajtók tevékenységéről (Végrehajtási rendtartás) és egyes más törvényi változások a későbbi megfogalmazások értelmében.”

„96.a §

2014. január 1-jétől hatályos átmeneti intézkedések

A 88.aa § 1. bekezdése szerinti jövedelemből történő végrehajtási levonásokkal a határozat csak akkor valószínűsíthető meg, ha a szabálysértés elkövetésére 2014. január 1-jé után került sor.

III. cikkely

A Tt. 571/2009. sz., a gyermekgondozási segélyről és egyes más törvények kiegészítéséről szóló törvénye a Tt. 513/2010. sz. törvényének, a Tt. 180/2011. sz., a Tt. 388/2011. sz., a Tt. 468/2011. sz. és a Tt. 364/2013. sz. törvényének megfogalmazásában így módosul:

A 7. § 8. bek. végére az alábbi szavak kerülnek: „kivéve a külön jogszabályi előírások szerinti(25a)

bírságról meghozott határozatok végrehajtását.”

A 25a) lábjegyzet így hangzik:

„25a) A Tt. 372/1990. sz., a szabálysértésekről szóló törvényének 88.aa §-a a Tt. 417/2013. sz. törvényének megfogalmazása szerint.”

IV. cikkely

A jelen törvény 2014. január 1-jén lép hatályba.

Pavol Paška s.k.

Robert Fico s.k.

1) A Tt. 253/1998. sz., a Szlovák Köztársaság polgári tartózkodási helyének bejelentéséről és a Szlovák Köztársaság lakosságnylvántartásáról szóló törvénye a későbbi módosítások szerint.

2) A Tt. 480/2002. sz., menekültügyi törvénye és egyes más törvényi módosítások a későbbi módosítások szerint.

A Tt. 404/2011. sz., a külföldiek tartózkodásáról szóló törvénye és egyes más törvényi változások a Tt. 75/2013. sz. törvény megfogalmazása szerint.

3) A Tt. 601/2003. sz., a létminimumról és egyes más törvények változásáról és kiegészítéséről szóló törvénye 2. §-a a későbbi előírások szerint.

4) A Tt. 601/2003. sz., a családi pótlékáról szóló törvényének 3. §-a és a Tt. 461/2003. sz., a szociális biztosításról szóló törvénye a Tt. 532/2007. sz. törvénye megfogalmazásában.

5) A Tt. 663/2007. sz., a minimálbérről szóló törvénye 2. §-ának 1. bekezdése.

6) A Tt. 305/2005. sz., a gyermekek szociális jogainak védelméről és a szociális gondnokságról szóló törvénye és egyes más törvényi módosítások 62. §-ának 1. bek. a) pontja a Tt. 180/2011. sz. törvényének megfogalmazásában.

7) A Tt. 305/2005. sz. törvényének 63. §-a a későbbi előírások értelmében.

8) A Tt. 36/2005. sz., családjogi törvénye és egyes más törvények módosítása, 24. és 36. § 1. bekezdése a Tt. 217/2010. sz. törvényének megfogalmazásában.

9) A Tt. 461/2003. sz., a szociális biztosításról szóló törvénye a későbbi változások értelmében.

10) A Tt. 601/2003. sz. törvényének 4. §-a a későbbi módosítások szerint.

11) A Tt. 131/2002. sz., a felsőoktatási intézményekről szóló törvénye és egyes más törvényi módosítások 54. §-ának 18. bek. a Tt. 363/2007. sz. törvény megfogalmazásában.

12) A Tt. 595/2003. sz., a jövedelemadókról szóló törvényének 5. §-a a későbbi megfogalmazások értelmében.

13) A Tt. 600/2003. sz. törvénye 8. §-ának 1. és 3. bek. a későbbi módosítások szerint.

14) A Szlovák Nemzeti Tanács Tt. 369/1990. sz., a községekről szóló törvénye 3. §-ának 4. bek. a későbbi módosítások értelmében.

15) A Tt. 601/2003. sz. törvénye 2. §-ának a) pontja a későbbi módosítások értelmében.

16) A Tt. 5/2004. sz., a foglalkoztatási szolgáltatásokról és egyes más jogszabályok módosításáról és kiegészítéséről szóló törvénye 32. §-a 12. bek. d) pontja, 43. §-a 4., 5. és 10. bekezdése, 49., 51., 53., 53.a és 57. §-a.

17) A Tt. 5/2004. sz. törvényének 52.a §-a a későbbi módosítások értelmében.

18) A Tt. 184/2009. sz., a szakképzésről és gyakorlati képzésről szóló törvénye és más jogszabályi változások 12. §-ának 4. és 6. bekezdése és 13. §-a.

19) A Tt. 461/2003. sz. törvényének 82. §-a a későbbi módosítások szerint.

20) A Tt. 406/2011. sz., az önkéntességről szóló törvénye és más törvényi változások, 6. § 2. bekezdés d) pont.

21) A Tt. 305/2005. sz. törvényének 64., 65., 69. és 70. §-a a későbbi módosítások szerint.

22) A Tt. 201/2008. sz., a póttartásdíjról szóló törvénye és a Tt. 36/2005. sz. családjogi törvényének módosítása és kiegészítése a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságának Tt. 615/2006. sz. határozata szerint, a későbbi módosítások értelmében.

23) A Tt. 447/2008. sz., a súlyos egészségkárosodás pénzügyi kompenzálásáról szóló törvénye és más törvényi változások, 14. § 6. bekezdés.

24) A Tt. 382/2004. sz., a bírósági szakértőkről, tolmácsokról és fordítókról szóló törvénye és más törvényi változások, 16. § 1. bekezdés.

25) A Tt. 36/2005. sz. törvénye 62. és 71. §-a a Tt. 217/2010. sz. törvényének megfogalmazásában.

26) A Tt. 447/2008. sz. törvénye 14. §-ának 4. bek. és 15. §-a a Tt. 180/2011. sz. törvényének megfogalmazásában.

27) Az SZK NT Tt. 233/1995. sz., a bírósági végrehajtókról és végrehajtói tevékenységről (Végrehajtói rendtartás) és egyes törvényi változásokról szóló törvénye 114., 114.a és 115. §-a.

28) A Tt. 227/2002. sz., a háború alatti, rendkívüli helyzet alatti, hadiállapot alatti és szükségállapot alatti állambiztonságról szóló alkotmánytörvénye a későbbi módosítások értelmében.

29) Az SZK NT Tt. 42/1994. sz., a lakosság civil védelméről szóló törvénye 3. §-ának 1. bekezdése a későbbi módosítások szerint.

30) A Tt. 5/2004. sz. törvénye 34. §-ának 14. bekezdése a későbbi módosítások szerint.

31) A Tt. 404/2011. sz. törvénye 2. §-a 1. bek. p) pontja, 88-100. §-a a Tt. 75/2013. sz. törvényének megfogalmazásában.

32) A Tt. 308/1991. sz., a vallásszabadságról, az egyházak és vallási közösségek jogállásáról szóló törvénye a későbbi módosítások szerint.

33) A Tt. 406/2011. sz. törvénye.

34) A Tt. 5/2004. sz. törvényének 51. §-a a későbbi módosítások értelmében.

35) A Tt. 245/2008. sz., a nevelésről és oktatásról szóló (közoktatási) törvénye 54. §-ának 3. bek. és egyes más törvények módosítása a későbbi megfogalmazás szerint.

36) A Tt. 131/2002. sz. törvénye 60. §-a 3. bekezdése a Tt. 455/2012. sz. törvényének megfogalmazásában.

37) A Tt. 5/2004. sz. törvényének 46. §-a a későbbi módosítások szerint.

38) A Tt. 5/2004. sz. törvénye a későbbi módosítások szerint.

39) A Tt. 5/2004. sz. törvényének 52. §-a a későbbi módosítások szerint.

40) A Tt. 600/2003. sz. törvénye a későbbi módosítások szerint.

41) A Tt. 305/2005. sz. törvénye 12. §-ának 1. bek. a Tt. 466/2008. sz. törvényének megfogalmazásában.

42) A Tt. 245/2008. sz. törvényének 23. §-a.

43) A Polgári törvénykönyv 717. 0-a

44) A Tt. 5/2004. sz. törvénye 8. §-a 1. bek. c) pontja a későbbi módosítások szerint.

45) A Polgári perrendtartás 247-250.k §-a.

46) A Polgári perrendtartás hatodik része. A Tt. 71/1967. sz., a közigazgatási eljárásról szóló törvényének ötödik része a későbbi módosítások szerint.

Az SZK NT Tt. 233/1995. sz. törvénye a későbbi módosítások szerint.

47) Az SZK NT Tt. 372/1990. sz. szabálysértési törvényének 88.aa §-a a 417/2013. sz. törvény megfogalmazásában.

48) A Tt. 543/2003. sz., a szociális ügyek, családügyek és munkaügyi szolgáltatások terén működő államigazgatási hatóságokról és egyes más törvények módosításáról szóló törvénye, a későbbi változások szerint.

49) A Tt. 122/2013. sz., a személyes adatok védelméről szóló törvénye és egyes más törvények módosításai.

50) Például a Tt. 544/2010. sz. törvénye a Szlovák Köztársaság Munka-, Szociális és Családügyi Minisztériuma alá tartozó szociális támogatásokról.

Melléklet

A Tt. 417/2013. sz. törvényéhez

AZ EURÓPAI UNIÓ ÁTVETT JOGI AKTUSAINAK JEGYZÉKE

Az Európai Parlament és Tanács 2011/95/EU, 2011. december 13-án kelt irányelve a harmadik országbeli állampolgárok és honatlan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egyszerű menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás). (HL L337., 2011.12.20.)

Tisztelt olvasó!

Örömmel és tisztelettel ajánljuk figyelmébe honlapunkat.

Örömmel, mert minden alkotó embernek jól esik, ha munkája iránt érdeklődnek, s tisztelettel, mert úgy véljük, aki az önkormányzás iránt érdeklődik, elkötelezett híve a közéletnek és a demokráciának, amelyek olyan elvek, amelyekre Európa is épül. Ezt nem mi mondjuk, az Európa Tanács hangoztatja, ahogy azt is, hogy

„a helyi önkormányzatok minden demokratikus rendszer alapintézményét képezik”,

magyarázatként pedig még hozzáteszi: **„az állampolgárok közügyekben való részvételének joga egyike az Európa Tanács valamennyi tagállama által elfogadott demokratikus elvnek”,** és leszögezi, hogy **„e jog legközvetlenebbül a helyi szinten gyakorolható”.** (A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája – Preambulum)

Hasznos időtöltést kívánunk mindenkinek honlapunkon!

Öry Péter, a Pro Civis Polgári Társulás elnöke

Szótár
Hírek
Dokumentumok
Rendeletek
Törvények
Jogi segítség
Címjegyzék
Minták
Állásfoglalások